

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl 7 / Sayı 91 / Temmuz 1989 / 3.- DM

Evet, M. Hayri DURMUŞ yoldaş! Öngörünüz gerçekleşti ve...

Kürdistan Vietnamlaşmış

❑ Pervari'de büyük muharebe: 70 ölü, onlarca yaralı.
❑ Çukurca'da savaş dalga-

si büyüdü.
❑ Cudi'de muharebe.
❑ Diyarbakır'da MİT ve Valilik binasına bomba.

❑ Ağrı-Diyadin'de düşmana darbe.
❑ Dargeçit'te pusu.
❑ Eruh-Cifaf Dağları'nda

muharebe.
❑ Beytüşşebap'ta pusu.
❑ Nazimiye'de yeni eylem.
❑ Uludere'de saatler boyu

muharebe.
❑ Catak'ta muharebeler sürüyor.
❑ Hakkari'de pusu.

Kürdistan'da sömürgecilik ile ulusal kurtuluşçuluk arasındaki savaşta kader tayin edici gelişmeler yaşanıyor

Temmuz ayı, Kürdistan ulusal kurtuluş savaşında çok büyük önem taşıyan gelişmelere sahne oldu. Öyle ki, 5. yıldönümü yaklaşan 15 Ağustos Atılımından bu yana Kürdistan'da süren savaşın

nicel birikimler olarak değerlendirilecek birçok birikimi, nitel bir dönüşümü uğrayarak, birçok şeyin hızla net bir karaktere bürünmesi yaşıyor. Kürdistan'daki gelişmeler hiçbir dönemde olmadıkları kadar, bu

dönemde, gerçek boyutları ve sonuçlarına yakın değerlendirilmelere tabi tutuldu; birçok gerçek, sömürgeciler ve emperyalistlerce iftiral edilme zorunda kaldı. Ve

elbetteki bu iftiraların ardından, bu güne kadarki savaşın en üst boyutlara sıçraması, can havliyle bir takım köklü tedbirlerin geliştirilmesi söz konusu oldu. Bütün bu

gelişmeler, içinde bulunduğumuz günlerde daha da yoğunlaşarak büyük sonuçlara doğru hızla yaklaşmaya devam etmektedir.

Devamı 2. sayfa

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın "10. Zafer Yılı Eğitim Devresi" dip-loma töreninde yaptığı konuşmayı yayınlıyoruz.

Gelecek 10 yılın zaferini yakalamak; geçmiş 10 yılın derslerini sağlam çıkarıp bu temelde önderlik gerçeğine son derece hakim olmakla mümkündür

Ulusal kurtuluş mücadelemizin ve Parti tarihimizin şanlı bir 10 yılını bu sahada da tamamlarken; gerçekten bir halkın kurtuluşuna, onun ulusal kurtuluş gerçeğine te-melde bağlandığında, özlü insan çabası dü-rüşte sergilendiğinde, nelere kadar olunabileceği ortaya çıkmıştır. En zor koşullarda da olsa, bir halkın temel çıkarları esas alındığında, bunun özlü çabası içine girildiğinde ve hiç bir i-kirlikte, kararsızlığa kapılmadan mevcut durum dü-rüşte, olgunca göz önüne getirilerek çabalara an-

lam verildiğinde, bir halkın yeniden ve hem de en özgür temellerdeki ulusal doğuşu mümkün olabilmektedir. Geldiğimiz noktada bu-nu rahatça söyleyebiliriz. Ve biz, her zamankinden daha fazla yine şunu da biliyoruz ki; içinde bulunulan koşulların dayattığı görevler konusunda yanılmadan, ucuza açmadan, kendimizi gerçekleri-mizin ruhuna ve amaçlarına uygun kılmak için bütün dü-rüstlüğümüzü ve bu temeldaki çabalarımızı ser-gilersek; geçmişe layık olacağımız

Devamı 10. sayfa

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi tarihinde önemli bir kilometre taşı:

14 TEMMUZ

Her toplumun, ulusun, sınıfın tarihinde önemli dönüm noktaları, kilometre taşları vardır. Bunların sonuçları kalıcı ve derin olur; etki-leri kuşaktan kuşağa sürer; onun çizgisi-ruhu, sonraki mücadelenin ileri fırlatıcı dinamosu olur. 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu eyle-mi de böyle bir özelliğe sahiptir; belli bir tarihsel kesitle, kavranın kendisini yeniden üretmesinin, yeni temellerde ve zeminde başlan-gın kilometre taşıdır.

Sorun burada, 14 Temmuz'u ajitatif sözlerle tekrarlamak değil-

dir. Gerilla savaşı biçiminde so-mutlanan ve süren ulusal kurtuluş savaşımızda bir kilometre taşı rolü oynayan, komplocu-taşıfıyıcı eğilimleri ve hareketi ezmede Parti birliği militan direnişçilik teme-linde koruyup perçinleyen 14 Tem-muz Büyük Ölüm Orucu'nun anla-mı güncel alanla sınırlı değildir. 14 Temmuz çizgisi ve ruhu, siyasal-tarihsel anlamı temelinde ken-dimizi donatmamız önem kazanı-yor; güncel ve tarihsel görevlerimi-z o bilinç ışığında kavramak, ge-çitlerimiz ve özel olarak 14 Tem-

muz şehitlerine layık olmanın bir gereği oluyor. Kısacası, 14 Tem-muz'un yeni bir yıldönümünde, kendimizi 14 Temmuz ruhu ve çizgisi temelinde yeniden gözden geçirip yenilememiz dayatıcı bir gereklilik oluyor. O halde, her şey-den önce 14 Temmuz'un tarihsel ve siyasal anlamını ve boyutlarını bütün derinliği ile kavrayıp özümle-memiz önem kazanıyor.

Dünya hakları, aslında 14 Tem-muz'a yabancı değildir. Ortaçağ karanlığını, feodalite çağını kapatıp

Devamı 13. sayfa

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın, "Nisan Çözümlerini"nde yer alan "Din Sorunu Üzerine" değerlendirmesini yayınlıyoruz

DİN SORUNU ÜZERİNE

Temel kavramlarda açıklık getirmek ve düzeltmelere gitmek yolunda oldukça çaba sarfediyor ve oldukça da yoğunlaşmış durumdayız. Bu yararlıdır da. Yoldaşlar topluluğu, tartışmasıyla bil-en bir topluluktur. Yeni tanrılar, yeni dinler icat etmeyelim. Biz ger-çekten bilimsel sosyalizmin gerçekliği inaniyoruz, ama "Dinimiz sosyalizmdir" demiyoruz. Bilimsel sosyalizm; dinin, hatta felsefe-nin aşılmasıdır da. Ancak, bundan dinin bir hiç olduğu, tamamen demode olduğu ve insan yaşamında etkili olmadığı sonucu asla çıkmamalıdır.

Din gerçeğine komünizm adı altında inkarcı yaklaşım, genelde olduğu kadar, özellikle Ortadoğu halklarında çok tehlikeli bir etki yaratmıştır. Bu yaklaşımın halktan soyutlanmaya, dolayısıyla da gerillanın oldukça güçlenmesine yol açtığı hemen belirtilir. Hatta denilebilir ki; din gerçeğine inkarcı yaklaşım, dialektik ma-teryalizmin kaba uygulanması anlamında olur, Ortadoğu devrim-lerinin gelişmesinin en önemli nedenlerinden birisidir.

Klasik komünist partileri Ortadoğu sahasında 70 yıldır varlık sürdürüyorlar. Ama en izole olmuş toplum durumundadırlar. Bu-nun esaslı —özellikle ideolojik— nedenlerinden birisi de, dinsel gerçeğe, "komünistler tanrı tanımaz", "din eşittir gerillik" şeklin-deki yanlış yaklaşımıdır. Böylece, daha ille başlar başlamaz bu sözcüklerle adım atıldığında bütün toplum karşıya alınmış olur. Bunu yapmaka bilimsel sosyalizmin başına en büyük kötülük, sosyalistlik adına getirilmiş bir bu, mevcut klasik komünist parti-lerinin pratiğinde tamamen açığa çıkmıştır.

İran İslam Devrimi geliştiğinde; onun temellerinin atılmasından çok daha önceleri komünist partisi vardı. O zaman göçüp olan komünist partisi İslam Devrimi geliştiğinde bu gücünü korumak-taydı. Ama gelişen olguya o kadar çarpık yaklaştı ki, sonuçta

Devamı 6. sayfa

**Temmuz'dan Eylül'e
Günün Gününe Ölüm Orucu**
Yazı: 17. sayfa

**Fransa Devrimi'nin
200. yılı kutlamaları ve günümüz
yönetiminin ikiye bölünmüşlüğü**

"200. yıl kutlanan Fransız Devrimi'nin bugünkü Fransız yönetimine bıraktığı mirasın yerini ikiye bölünmüşlüğü almıştır. Şimdiki Fransız yönetimi, insan haklarını, Devrimin 200. yılı kutlamalarının temel sloganı olarak ilan etse de, bu ilke kar-sındaki ikiye bölünmüşlüğü gözleye-mek. Özellikle de Kürdistan konu-sunda sürdürdüğü ikiye bölünmüş politika-sı, insan hakları adı altında yaptıkları baskılarla gözlenemez."

Yazı: 9. sayfa

Cezailerinde baskıları yeniden yoğunlaşmasına karşı direniş yükseliyor

● Eskişehir Cezai'inde 286 devrimci tutsak 29 Haziran'dan bu yana açlık grevinde. Eylemcilerle görüşme engellendiği gibi, dışarıya herhangi bir haberin ulaşması da önleniyor.

Son aylar içerisinde cezaileri üzerinde baskılar yeniden yoğunlaşmaya başladı. Bazı cezailerinde tünel bulunması bahane edilirken, bazı cezailerinde de hiçbir gerekçe ileri sürülmeden tutsaklar üzerinde ki baskılar yeni-den yoğunlaştırılmaya başlandı.

Sömürgeci Türk devletinin ce-zaileri üzerinde sürdürdüğü bu taktik, artık alışılmış bir yönetim haline aldı. Devrimci tutsak-ların insanca yaşama koşullarını biraz acımasını hazmedemeyen faşist rejim, 1 Ağustos Genelgesi adı altında dayattığı baskıları, yük-

selen direniş karşısında uygulaya-mayınca bu kez başka gerekçe-lerle baskıları yeniden dayatmaya başladı. Birkaç ay aradan sonra cezailerinde yeniden 1 Ağustos Genelgesi'nin uygulanmak isten-mesi, sömürgecilerin devrimci tut-sakları 2-3 ayda bir açlık grevine girmek zorunda bırakarak, fiziki olarak bitirme çabasının ürünüdür.

Adalet Bakanlığı'nın kendi de-yiyle, "Ağır suçlu olan ve düzel-meyeceğine kesin kanaat getirilen tutuklular" için yeni bir cezaevi in-

Devamı 5. sayfa

vermedikçe ve hareket serbestileri tanınmadıkça eylemlerine devam edecekleri belirtilir.

Sömürgeci, köylülerin direnişini kırmak ve sürgünü gerçekleştirmek için, tehdit ve satın alma politikalarını içine uyguluyorlar. Bir yandan köylüleri "terör" olarak dıngalayış baskı, tufaklama ve ölüm tehditleri bayırcıların, diğer yandan da yükümlü bir para karşılığında mal varlıklarını "satın al"ı onları başka alanlara göndermeye çalışıyorlar. Halkın ezici çoğunluğunun bu politikaları karşı direnmesi, sömürgeciğin katliamları geriletmeye cevap buluyor. Geçen ay içerisinde 16'si Çukurda'da olmak üzere çok sayıda köylü katledildi. Basına da ARKG gerillalarının öldürüldüğü şeklinde yayınlandı. Gelecek açısından birer prova niteliğinde olan bu cinayetler, sömürgeciğin gericişkeri kitle katliamlarının habercisi niteliğindedir.

Diğer taraftan sömürgeci, "kelle avcılığı"na da yoğun olarak geçirmişme çalışmaktadır. Kürdistan'ın salkırları kontrogerillalar, köy korucuları ve sömürgeci orduyu eyleme giriştiği cinayetler yetirmişmüçün, köylüler ve göçerlere de kelle avcılığına da yatmaktadır. Herokül yaylasın-

dan sürgün edilen **Garişan** aşireti mensupları, Pervari bölük komutanının, "**Bize kelle getirin. Getirmeyenler aklı buradan berrakdır-mayız**" dediğini, kabul etmeyince de sürdüğülerini belirtiyorlar. (2006 Doğu, 9 Temmuz 1989)

Sömürgeciğin Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelesine yönelik komploları salt bununla da sınırlı değil. Kürdistan'daki aşiretçi yapıyı çökürten koyma politikası güden sömürgeci, "insancılık" kılıfı altında kabul edip kamplara dol-durdukları Güney Kürdistan'da peşmergeleri mücadelelemeye karşı kullandığı çabası da sergiliyorlar. İkel-milliyetçiliğin tarihi işbirlikçi karakterinden aldıkları güç bunları yönetici kimselerine ihanet anlaşmaları geliştirmişler. Kürdistan halkını yıllarca Irak faşist rejimine peşkes çeken İkel-milliyetçi önderlik, şimdi de faşist TC rejimine peşkes çekme çabasında. İ-KDP'nin üst düzey yetkililerinin ve halkımız karşı sayısız suçun faili olan Dr. Saıt, beraberinde 37 İ-KDP'li ile birlikte sömürgeci tarafından Şemdinli'ye gönderilmiş bulunuyor. Köy koruculuğunun geliştirilmesinde başrolde- den birini oynayan ve kendisine bağlı aşiretleri silah almalarını emreden İkel-milliyetçi önderler,

çokten bu sistemin yerini dolduracak yeni oluşumlar örgütlemek üzere bir kez daha aşiretler içinde faaliyet yürütmekte görevlendirilmişlerdir. Ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında sıkışan sömürgeciğin imdadına bir kez daha İkel-milliyetçi önderlik koymaktadır. Aynı şekilde, bir yandan korucu olmayı ve kelle avcılığı kabul etmeyen göçerleri ve köylüleri yerlerinden koparıp sürgüne tabi tutan sömürgeci, diğer yandan da bopalan alanlara Güney Kürdistan'da peşmergeleri yerleştirmeye faaliyetine girişmiştir. Hakkarî alanındaki tampion bölgeye 2000 Güney Kürdistan peşmergenin yerleşmesine izin verildi; daha açık bir deyimle, Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı savaşmaları için İkel-milliyetçi önderliğinde onayla 2000 peşmerge bu alana yerleştirilmiştir. Bu gelişme, Kürdistan'da uygulanmak istenen açkapla komplolarını boyutlarını ve niteliğini gözler önüne sermektedir. Savaş, orduyu nezdinde kaybeden sömürgeci Türk devleti bir kez daha Kürdü Kürde kırdırma politikasına sarılmaktadır.

Kürdistan'da yaşanan tüm bu gelişmeler ortasında, "Olağan-üstü Hal Bölge Valiliği" uygulama geçişinin ikinci yıldönü-

müne ulaşıldı. 19 Temmuz 1987 yılında uygulamaya geçen Özel Valilik sisteminin ikinci yıldönümünde TC İçişleri Bakanı Abdullah Aksu ve Özel Vali Hayri Kozakpoğlu bir basın toplantısı düzenlediler. Kürdistan'daki gelişmelerin boyutlarını alebeldiğine düşük gösterme çabalarına rağmen yine de sömürgeci bazı gerekçeleri ilfade etmek zorunda kaldılar. Örneğin; Partizimlin Martin'de kitle desteği görüldüğünü, Hakkarî-Siirt-Mardin alanlarındaki eylemlere geçen yıla oranla büyük artış olduğunu iliraf ettiler. Bu süpheziz ki, gerçeğin sadece küçük bir parçası, ama sansüröz ve yalancı nitelikli katmerli olan TC'nin bunları bile iliraf etmek zorunda kalmaması çikmazını ve Kürdistan'daki gelişmelerin boyutlarını eylemeye yetiyor.

Sayısal rakamları iki yıllık bilanço çizen TC İçişleri Bakanı, birçok yalanı ve çarpıtmayı da içeren rakamları şöyle açıkladı: "**Bölge Valiliği, ikinci yılını doldururken, geçen dönem içerisinde 2381 ölü, 16'si yaralı, 86'si kendiliğinden teslim olmak üzere, toplam 390 terörist ile gerçekleştirildi. Yine aynı dönemde 130 şehit verdik, 218 güvenlik görevimiz yaralandı. Sivil vatandaşlardan 228'i hayatını kay-**

bederken, 108'u yaralandı. İki yıllık süre zarfında, toplam 4 bin 427 kişi gözaltına alındı, bunlardan 1558'i tutuklandı. 2 bin 781'i serbest bıraktıldı, 88'i halen gözaltında altındadır. Bölgedeki olaylarda sayısız bir artış olduğu biliniyor. Bu yıl ilk 6,5 aylık dönemide meydana gelen 250 olaydan 106'sı Siirt, 52'si Mardin, 43'ü Hakkarî'dir. Diğer şehit lideki olay sayısı ise 49'dur. 1988 yılında, aynı dönemde, Hakkarî, Mardin ve Siirt'te 91 olay meydana gelirken, bu yıl 201'i bulmuştur."

(Hürriyet, 25 Temmuz 1989)

Hangi rakamlar ve yalanlar ardına gizlenirse gizlense TC, Kürdistan'daki özel savanıza iflas uğramış, savaş kaybetmiştir. Son dönemlerde girilen uygulamalar bunun açık belgesi ve son çarpışlardır. Önemler belki öylelirleri bir süre uzatmalarına yetebilecek ama öledükleri huzur ortamları onlara asla geri getiremeyecektir.

ARKG gerillalarının yükselen mücadelesinin kaydedtiği başarıları Kürdistan köylüsünün ayağı kalıcı ile daha da büyük başarıların yolunu açmaktadır. Kitleleşen ulusal kurtuluş savaşımız şimdi her zamankinden daha güçlü, zafere her zamankinden daha yakındır.

Pervari'de büyük muharebe: 70 ölü, onlarca yaralı

Pervari'de 3 gün boyunca süren muharebe, 70 ölü verirken, onlarca da yaralı verdi. ARKG gerilla birliği çatışmadan kayıp vermeden çıktı.

Eruh ve Şirnak arasındaki Girê-maşa Dağı'nda başlayan muharebe daha sonra Pervari'nin dağları alanlarına yayıldı. Birlerce sayılık sömürgeci ordu birliği ile ARKG bölüğü arasında aralıklı olarak 3 gün boyunca Pervari'nin çeşitli mevkiilerinde çarpışmalar devam etti.

ARKG gerillalarına kayıp verilemeyen sömürgeci ordu birlikleri, 2 yurttar köylüyle katlederek, basına bunlar ARKG gerillaları olarak yayınladı. Böylece, alınan ağır darbe gizlemeye çalışarak ARKG gerillalarına kayıp verildiğini imajı yaratmak istendi.

Pervari eylemine uluslararası basın organları da yer verdiler. Bu bile, muharebenin büyüklüğünü göstermektedir. BBC radyosu habere ilişkin yaptığı değerlendirmede, Türk devletinin büyük güçle operasyona geçmesine rağmen, PKK'nın kararı bir şekilde direndiğini açıkladı.

Çukurda'da savaş dalgası büyüdü

Yaz aylarında birlikte, Çukurda alanında ulusal kurtuluş savaşımız büyük bir gelişme göstererek, yaygınlık kazandı. Botan alanının diğer mevkiilerinde olduğu gibi, Çukurda'da da savaşımız yaz dönemi içinde de gelişim hızını devam ettiriyor. Sömürgeci ordu birliklerine karşı gerçekleştirilen eylemlerde düşmana ağır kayıplar verdirilmektedir. Şifreza Tabur başkınında sömürgeci onlarca, ölü ve yaralı verdi.

Çukurda-Hakkari arasındaki Çukurda minkında düşmanın bir operasyon birliğine karşı Temmuz ortalarında bir pusuya çekileştirildi. Pusuya düşürülen düşman birliği onlarca ölü ve yaralı verdi. Özel tim, ordu birlikleri ve korucuları içerisinde yer aldığı birliği, ARKG gerilla bölüğünün yorğun ateşi karşısında, büyük bir korku

ve panik içerisinde dağıldığı ve karşı ateşe fışkırılmadığı bildirilmektedir.

Sömürgeci düşman yasadığı ağır kayıp karşısında, köylüleri saldırdı. ARKG gerillalarının ustaca pususunda onlarca ölü ve yaralı veren düşman, yurttar köylüleri saldıracak, katliam gerçekleştirdi.

16 yurttar köylüyle katledilen düşman, bunları ARKG gerillaları olarak da yayınladı, yasadığı ağır yenilgiyi gizlemeye kalkıştı. Silahsız ve savunmasız köylüleri katledilen düşman, böylece içerisinde düştüğü ağır yenilgiden kendisini kurtarmaya çalışıyor. Bir yandan da, bunları ARKG gerillalarıymış gibi gösterip, ordunun içerisinde düştüğü çikmazı gizleyerek, moralini yükseltmeye çalışıyor.

Bu girişimlerine rağmen, ordunun yasadığı korku ve panigii gizlemeye yenen düşman ağır yenilgilerin üstünü örtme çikmazı de gösterememektedir. Halk Kürdistan'da gözü önünde meydana gelen muharebelerde düşmanın yasadığı kayıp ağır olduğunu belirtmektedir. Sömürgeciğin kendi kayıplarını öldüğünden hep az gösterdiğini Kürdistan halkı artık bilmektedir. Bu nedenle, sömürgeciğin kayıplarını gizleme çabalarını deşifre etmektedir.

Çukurda'da meydana gelen ve uzun bir müddet devam eden çatışmada da düşman kayıplarını, gerçekte olan sayının çok çok altında gösterdi. Onlarca ölü vermesine rağmen, açıklanan sayı, bunun yanında mevzu bahis bile edilemez. Düşmanın bu özel savaş taktiği de, halkımızın, savaşın sonuçlarını dilde dolastırmasında da bölen çikarılarıdır.

Cudi'de muharebe

Cudi Dağı'nda yoğunlaşan ulusal kurtuluş savaşımız, her gün düşmana karşı yeni zaferler kazanıyor. Düşmanın büyük bir askeri güç yığarak, Cudi Dağı'nda denetim kurma çabaları, ARKG gerillaları karşısında direnişi sonucunda boşa çıkarılıyor.

Düşman Cudi Dağı'na yönelik olarak, geniş bir operasyona girişti. Birlerce sayılık düşman askeri gücü Cudi Dağı'na ve çevresine gönderildi. Bununla birlikte ope-

rasyonlar da yoğunlaştı. Cudi Dağı'nın bombalanması ve buradaki köylerin boğaltılması gündeme getirilince, daha kalabalık bir sayıya operasyonu yoğunlaşırma hazırlıklarına da hız verildi. Alana birçok bölgeden komando birlikleri ve seçme askeri güçler gönderilmeye başlandı. Düşman, ARKG gerillalarını sökemediği bu alanı daha metre metre asker doldurarak boğaltmak istiyor. Bunun için de on binlerce askeri Cudi Dağı'na ve çevresine aktarmaya başladı.

Düşmanın bütün bu güç yığma çabalarına rağmen, ARKG gerillaları kararı bir şekilde direnişlerini yükseltiyor ve düşmanın operasyonu boşa çikarmakla kalmayıp, birçok minkaya girmesini de engelliyorlar. Düşman birlerce sayılık yığınlarca rağmen, Cudi Dağı'nın ancak yamaçlarında hareket edebilmekte, geceleri ise türden hareketsiz kalmaktadır. Cudi Dağı adını adını ARKG gerillalarının egemenlik sahasına girmesi daha da hızlanmaktadır.

17-18 Temmuz tarihlerinde Cudi Dağı'nda meydana gelen yeni muharebe düşmana ağır kayıplar verdirildi. İçlerinde çok sayıda subayın da bulunduğu düşman gücü safdışı bırakılarak, düşmanın yeni operasyonu da boşa çıkarıldı.

Diyarbakır MİT ve valilik binasına bomba

Diyarbakır şehir merkezinde bulunan MİT ve valilik binasına karış gerçekleştirilen bir eylemde, bombanın erken patlaması sonucu, düşman ağır bir kayıp vermektedir.

MİT ve valilik binasının duvarının yanına radyo ile tuzak haline getirilmiş bomba yerleştirildi. Bu arada yoldan geçen 3 çocuğun bombayla kurcalamaları sonucu, bomba zamanında erken patladı. Böylece düşman mal ve can kayı-bından kurtuldu.

Çok sıkı güvenlik önlemleriyle korunan binalara karşı bu kadar yaklaşıp, bombayı koymak bile panigie yol açtı. Bombanın yerleştirilmesi, şehir merkezlerinde de mücadelemizin yaygınlaştığı ve

giderik sağlam bir temele oturduğundan kanıt olmaktadır.

Ağrı-Diyadin'de düşmana darbe

Tendürek Dağı yakınlarında düşman birliğini pusuya düşüren ARKG gerillaları 10 düşman askeri öldürdükten, 15'ini de ağır bir şekilde yaraladılar.

Tendürek Dağı'nda operasyon yapan düşman birliğine pusuya düşüren ARKG gerillaları, sömürgeci-lere diğer bir cephe de ağır darbe vurdu. Ağrı-Kars alanında mücadelemizin gelişmesiyle birlikte, düşman bu alanda da yoğun operasyonlara başladı. Diyadin ile Ağrı arasında Diğendek Dağı da operasyonların yoğunlaştığı bir alan haline getirdi. ARKG gerillalarının bu alanda düşmana ağır bir darbe indirmesi, savaşımızın bu alanda da yaygınlaşmasını birlikte getirdi.

Ağrı-Kars alanında önceki aylarda da mücadelemizin yoğun gelişmeler yaşamış, özellikle de köy korucularına karşı gerçekleştirilen eylemlerin onların tasfiyesini hızlandırmıştır. En son olarak Doğu-beyazıt'ta 5 ölü salılaşdırıldı.

Bu gelişmeler üzerine Türk sömürgeci, köy korucularının ellerindeki silahları toplama-y başlandı. Korucuların büyük bölümünün silahlarını gerilla birliklerine isteyerek teslim etmeleri ve diğerlerinin büyük bölümünü de silah kullanmaya bile ırsat bulunamasa, düşmanı böyleli bir yönelim içerisinde girmek zorunda bıraktı.

Dargeçit'te pusus

Ulusal kurtuluş savaşımızın gelişmesi karşısında, faşist Türk sömürgeci askeri önlentilerine de hız verdiler. Bu önlentilerin içerisinde önemli bir yer tutan yeni karakol yapısı hızlandırılmaktadır.

Özellikle de önemli stratejik noktalarda yeniden inşa edilecek tahkim edilen karakollarla, sömürgeci çözülen denetimlerini ayakta tutmaya çalışmaktadır.

Dargeçit'te de bu amaçla yeni bir karakol yapımına geçildi. Stratejik bir noktada konuşlandırılmak istenen karakol inşaatı hızlandırılarak erkenden bitirilmeye çalışıldı. Bunun için, askerler ile korucular inşaat için seferber edildi.

29 Haziran günü ARKG gerillaları karakol inşaatında çalışan korucu ve askerlere karşı bir pusuya eylemi gerçekleştirdiler. Pusuya düşen traktörde bulunan asker ve

koruculardan 5'i ölü, 4'ü de ağır bir şekilde yaralandı. 2'pete ve 3'askerin öldüğü eylem sonucunda, sömürgeci karakol inşaatı da durdurmak zorunda kaldılar.

Nusaybin'de MİT ajanı cezalandırıldı

TRT ve Hürriyet Haber Ajansı'nın Nusaybin Muhabiri sıfatıyla faaliyet yürüten ve MİT ajanı kimliği teşvili olan Seracettin Müftüoğlu, bir ARKG eylemi timi tarafından Nusaybin şehir merkezinde ölüme cezalandırıldı.

Gazeteci adını taşıyan ama, bu

adla bağdaşmayan faaliyetler yürüten MIT ajanının hakkettiği cezayı bulması Nusaybin ve çevresinde olumlu etki yarattı. Kitlelerde hiçbir hainane çabının cezazı bırakılmayacağı inancını daha da pekiştirdi.

Kerboran-Şikeftan'da 9 dushman ağır darbe: 8 ölü

29 Haziran günü, Şikeftan köyünde köy korucuları ile birlikte operasyon düzenleyen dushman birliğine karşı bir pusu gerçekleştirildi. Pusuda 5'i asker, 4'ü korucu olmak üzere toplam 9 dushman gücü öldürüldü, birçoğu da ağır bir şekilde cezalandırıldı.

Dushman aldığı bu ağır kayıplarını yurtsever iki cobani katledecekti. Son zamanlarda katliam provalarının yoğunlaştırılması, yurtsever insanlarımızın katledilmesi, dushmanın yaşadığı ağır yenilginin de bir göstergesidir. Dushman zayıflayan hakimiyetini yeniden sağlamlaştırmak için, kitleleri katlederek, ulusal kurtuluş mücadelemizin kitleleşmesini önlemek istiyor.

Silopi'de 2 ajan cezalandırıldı

17 Haziran gecesi, şehir merkezinde gerçekleştirilen cezalandırma eyleminde 1 hain ölü, diğerleri de ağır bir şekilde yaralandı. Birçok kez uyarılmalarına rağmen, halkımıza karşı suç işlemelektirisi davranan 2 hain hakkettiği cezaları karşıladılar.

Eruh-Cifaf Dağları'nda muharebe

Cifaf Dağları'nda sabaha karşı başlayan muharebe, dushman birliğine ağır kayıplar verdi. Sabah erkenden başlayan muharebe gece geç saatlere kadar sürdü.

ARGK birliği gün boyu devam eden bu çatışmada, kayıp vermezken dushmanın kuşatma çabalarını da boşa çıkararak çembereyi yarmayı başardı.

Eruh alanında da dushman büyük bir çıkışı yaşıyor. Şimdiye kadar bu alanda gerçekleştirilen yoğun eylemlilik içinde, savaşın inişiyatını kaybeden dushman yediği ağır darbelerle bu alanda da tutunacak dağını birer birer kaybetmektedir.

Beytüşşebap'ta pusu

Beytüşşebap alanında ulusal kurtuluş savaşımız önemli gelişmeler yaşıyor. Sömürgeci dushman karşı peşpeşe gerçekleştirilen bir dizi eylemde, ulusal kurtuluş savaşımızın imsi bu alanda da yüksek boyutlara ulaştı.

Beytüşşebap'ta Temmuz ayı başlarında bir sömürgeci birliğe karşı gerçekleştirilen eylemde, dushman birliğine ağır kayıplar verildi.

10 Temmuz'da ise köy korucularına yönelik bir eylem gerçekleştirildi. Köy korucularına yönelik olarak gerçekleştirilen eylemde 4 köy korucusu ağır bir şekilde yaralandı. Ayrıca bu koruculara ait mallar da tahrip edildi.

Nazimiye'de yeni eylem

Temmuz ayı başında Nazimiye kırsalında ARGK gerillaları yeni bir eylem gerçekleştirdiler. Sömürgeci ordu birliğiyle saatlerce süren çatışma 2 ARGK savaşçısı dushmana yaralı olarak esir düşer-

ken, dushman 4 ölü ve çok sayıda yaralı verdi.

Sömürgeci, yaralı olarak esir aldıkları ARGK gerillalarına işkence uygulayarak, birini alçağa katlettiler. Fasist Türk sömürgeci, yaralı olarak ele geçirdikleri savaşçıları itirafa sürüklemek ve ihanete çekmek için yaralı durumlarını başka kişi kullanıp, alçağa uygulamalara başvurdu.

Yapılan bütün uygulamalara rağmen, ARGK savaşçıları hainlere karşı direniş göstererek, dushmanın tüm alçağa uygulamalarına karşı, kararlı bir tutum sergilediler. Sömürgeci savaşçıların kararlı direniş karşısında öfkeye kapılarak, bir savaşçıyı alçağa katlettiler.

Bu son örnekle birlikte, sömürgeciğin Kürdistan'da katliamlara hız verdiği bir kez daha ortaya çıktı. Sömürgeci, katliamlara hız vererek, kendi çöküşlerinin önüne geçmek istiyorlar.

Uludere'de saatler boyu muharebe

Uludere-Gülyazı köyü Ortasu mezarısında meydana gelen çatışmada dushman birliğine ağır kayıp verildi, ARGK gerillaları muharebe, herhangi bir kayıp vermediler.

Uludere'de operasyonlarını artıran dushman birliğiyle ARGK gerillaları Ortasu mezarısı yakınlarında karşılaştılar. ARGK birliğinin anında tavrı koyup, dushmanı yoğun ateş altında tutması sonucu, dushman askerleri harekete geçmeye bile fırsat bulamadılar.

Saatler süren muharebe, ilk adığımız bilgilere göre dushmanın ölü ve yaralı olarak kayıplı oldukça yüksektir.

Diğer bir eylemde Taşdelen köyünde gerçekleştirildi. Taşdelen köyüne ait yaylaya gelen ARGK birliği, burada bulunan bir işbirlikçi ölüme cezalandırıldı.

Şirnak-Toptepe'de okul yakıldı

Sömürgeci asimilasyonu engellemeye ve sömürgeciğin ülkemiz üzerindeki her türlü denetimini boşa çıkarmaya yönelik eylemler de bu süreçte yoğunluk kazandı.

Şirnak'ta Toptepe köyüne gelen ARGK gerillaları, bu alanda bir köy toplantısı yaptılar. Toplantı sonucunda köyün okulu yakılarak, 9 genç de ARGK saflarına alındı.

Beytüşşebap'ta ARGK saflarına katilim yoğunlaşiyor

Ulusal kurtuluş savaşımızın gelişmesine paralel olarak, gerilla birlikleri saflarına katilim da artıyor. Her gün onlarca genç ARGK

saflarına akın ediyor. Katliamlar zaman zaman bazı bölgelerde yoğunlaşsa da, genel olarak ülkemizin bütün alanlarında devam ediyor.

Son olarak, Beytüşşebap'ta aynı günlerde 50'ye yakın bir sayıda katilim gerçekleşti. ARGK saflarına katılan gençlerin sayısında bir artış dushmana da büyük bir korkuya yol açıyor.

Beytüşşebap'ta Beşağaç ve Hemka yaylalarında Temmuz ortalarında geniş kitle toplantıları düzenleyen ARGK gerillaları, bu alanlarda 14 gençle birlikte 30 civarındaki korucuyu da ulusal kurtuluş saflarına kattı.

30 civarındaki korucunun, dushmanın haince karış kullanması için

verdiği silahı dushman çevirip, ARGK saflarına katımları son derece önemli bir gelişmedir. Bu, aynı zamanda dushmanın Kürdü Kürde kırdırma politikasını iflas etmesidir de.

Dushman korucuların eline verdiği silahlarla, halkımıza kendi içinde bölüp, birbirine kırdırma istiyordu. Son dönemlerde yaygınlaşan örneklere de görüldüğü gibi, ellerine zorla silah tutuş-

turulan insanlarımız, halkına karşı silah çevirmesi reddederken, silahlarının namılarına dushmana yönelmektedirler.

Bu gelişmeler, ulusal kurtuluş savaşımızın halkımızın her kesimini etkilediği, ihanete batmamış olanları yeniden ulusal kurtuluş saflarına kazandıranın açık kanıtlarıdır. Halkımız, artık silahın namılarına Türk sömürgeciğini hedeflemesi gerektiğini daha iyi kavıyıyor ve bunu artan bir istekle de pratikte uyguluyor.

Çatak'ta muharebeler sürüyor

Van'ın Çatak ilçesinde ulusal kurtuluş savaşımız yaz aylarına girişle birlikte, yaygın bir gelişme

kazandı. Çatak, ulusal kurtuluş savaşımızın yoğun olarak geliştiği ve önemli bir kitle desteğine de sahip olduğu alanların başında gelmektedir. 15 Ağustos 1984 Atılımı sonrasında, ulusal kurtuluş savaşımız bu alanda da önemli gelişmeler kaydettiler. Dushman peşpeşe indirilen darbeler, Çatak şehir merkezinin işgali ve daha birçok eylem neticesinde, alandaki kitle desteği ve katilim büyük artış gösterdi.

1989 baharı ile birlikte Çatak alanında da, ARGK gerillaları yoğun bir faaliyetliliğe giriştiler. Bu çalışmalar sonucu ulusal kurtuluş mücadelemiz bu alanda büyük imve kazandı.

Temmuz ortalarında Çatak'ta bağlı Konağa köyünden 12 genç

köy yakınlarında dushman birliğine karşı kurulan pusuda, dushman ağır kayıplar verildi.

Beytüşşebap'tan Hakkari'ye gitmekle olan 200 kişilik dushman birliğine Yoncalı köyü yakınlarında pusu kuruldu. ARGK gerillalarının yoğun ateşi karşısında, dushman birliğinde büyük bir panik meydana geldi. Adeta çığ yavrusu gibi dağılan ve sağa-sola kaçan dushman birliğinden ilk belirmelere göre onlarca ölü ve yaralı var.

Beytüşşebap-Hisarkapı'da dushman ağır darbe

22 Temmuz günü, Hisarkapı mevkinde, dushman birliğine karşı başarılı bir pusu gerçekleştirildi.

Saat 19.00 sıralarında başlayan pusu eylemi sonucu, dushmanın operasyon birliği ağır darbe aldı. Özel tim elementlerinin da içerisinde bulunduğu operasyon koluna karşı gerçekleştirilen eylem, dushmanın hareket yeteneğine de vurulmuş önemli bir darbedir.

Bu tür eylemlerle, dushmanın gerek gündüz ve gerekse de gece hareket etmesi tümden engellenme aşamasına doğru mücadelemiz gelişiyor. Her alanda dushmanın operasyon kollarına karşı pusular atılması, dushmanın ininden çıkamaz duruma getiriyor.

Şirnak'ta okul yakıldı

Şirnak'ın Yoğurtçular köyü, Özveren mezarısına gelen ARGK gerillaları, burada toplantı yaparak, 3 genç askere alıp; köy ilkokulunu da yaktilar.

Okullara yönelik geliştirilen bir eylemler, bir yandan sömürgeci asimilasyonu darbelirken, diğer yandan okulların karakol ve işkence alanları olarak kullanılması da engelleniyor. Bu tür eylemler, dushmanın, bu iki türlü politikasının bu çıkarılması da görüldüğü gibi, birbiri vurma, suda boğulma, uçurumdan atma gibi olaylar da sık sık yaşanmaya başladı.

Ayrıca, Şirnak-Cizre karayolunda meydana çarpan bir traktörde bulunan 3 kişi de ağır yaralandı.

Korku, dushmanı birbirine düşürüyor

Savaşımızın yaygınlaşması, dushman saflarındaki korkuyu daha da arttırmaktadır. Bu korku sonucu, dushman birliklerinin kendi içinde çatışmalar artarken, kazalar sonucu birbirini silahla öldürme, yaralama olayları da arttı. Yine, dağdan yuvarlanma, suya düşme, uçurumlardan atma gibi olaylar da sık sık yaşanmaya başladı.

Hemen her çatışma veya muharebe, dushman, ARGK gerillalarının açtığı yoğun ateş dışında, bu tür olaylarla da kayıplar veriyor. Sömürgeciğin yapıtkıları sınırlı açıklamalardan da görüldüğü gibi, birbirini vurma, suda boğulma, uçurumdan düşme, dağdan yuvarlanma ve araba kazaları sonucu ölen ve yaralanan asker, korucu ve özel timlerin sayısı oldukça kalabalık. Ayrıca, dushman büyük maddi kayıplar da veriyor.

Son olarak, Şirnak'ın Kızılsu bucagında, bir korucu için düştüğü korku ve panik neticesinde silahları ateşleyerek, diğer iki korucuyu öldürdü. Bundan önce de Şemdinli'de bir üstteğmen suya düşerek boğulmuştu. Bu olaylar bile, dushmanın yaşadığı korku ve panığın boyutunu gösteren örneklerdir.

Verdiğimiz bu iki örnek, gerçekte yaşananların çok küçük bir parçası. Dushman, bu şekilde de ağır kayıplar vermektedir. Hemen her muharebe, pusu ve operasyon sonucunda dushmanın bu şekilde de verdiği kayıplar mevcuttur.

Hakkari'de pusu

Hakkari merkeze bağlı Yoncalı

Cezaevlerinde baskıların yeniden yoğunlaşmasına karşı direniş yükseliyor

Baştarafı 1. sayfada başlatılacağı açıkladığı bir dönemde, Nazilli, Erzurum, Bayrampaşa, Eskişehir, Çanakkale ve diğer bazı cezaevlerinde baskıların yeniden yoğunlaştırılması. Bayrampaşa ve Nazilli Cezaevlerinde öldürmek amacıyla tutuklulara saldırılması; sömürgecilerin gerçek niyetlerinin ne olduğunu da göstermektedir.

Sömürgeci devlet bu tür hak

tutsaklar hücrelere kapatılarak, hak gaspları gündeme getirildi.

Bayrampaşa (Sağmalcılar) Cezaevi'nde bulunan devrimci tutuklular, Bedri Yagan, Mustafa Şahiner, Seyfettin Rüzgar ve İsmail Oral imzasıyla kamuyuna yaptıkları açıklamada, 21 Temmuz tarihinden itibaren 3 günlük açık grevine başlayacaklarını duyurdular.

Sağmalcılar Cezaevi'nde tüm siyasi tutukluların temsilcilik kurumu

Bayrampaşa Cezaevi'nde açık görüşün engellenmesi protesto edildi

Bayram dolayısıyla açık görüş yapılması gereken Bayrampaşa Cezaevi'nde görüş hakkının engellenmesi üzerine olaylar çıktı.

Bayram açık görüşlerinin bütün gün ve serbestte yapılması gerekirken, bu kez yeni engeller çıkarıldı. Tutuklu aile ve yakınları cezaevi önüne geldiklerinde görüş hakkının 1 saatle sınırlandırıldığı öğrendiler.

35 kişilik ilk grubun içeri alınmasıyla birlikte, devrimci tutuklular tam gün ve toplu açık görüş isteyerek, yapılan uygulamayı protesto ettiler. Slogan atan ve marşlar söyleyen devrimci tutukluların bu protestosuna, aile ve yakınları da katıldı.

Hem içeri alınan 35 kişilik grup ve hem de dışardaki kalabalık sloganlar atıp, marşlar söyleyerek, bu uygulamayı protesto ettiler. Tutuklu aile ve yakınları, "İnsanlık onuru işkeneyi yenecek", "Görüş hakkımız engellenemez", "Kahrolsun faşizm, yaşasın mücadeleimiz"

Bayrampaşa Cezaevi önünde ailelerin gösterisi...

sloganlarını attılar. Bu arada dış kapı üzerine de yürüyen tutuklu aile ve yakınları kapıyı zorlayarak, bir kısmı da duvardan atlayarak içeri girmeye çalıştılar. Bu arada çevik kuvvet polisleri müdahale ederek, tutuklu aile ve yakınlarını saldırdı.

Çevik kuvvet polislerinin saldırısına tutuklu aile ve yakınları da karşılık vererek, görüşme hakla-

rının engellenemeyeceğini haykırdılar. Karşılıklı çatışmada 6 polislin yanısıra tutuklu aile ve yakınlarından onlarca yaralanan oldu.

Meydana gelen olay sonucu, görüşme yapılamadı. Daha önce içeri alınmış bulunan 35 kişi de dışarı çıkarak, görüş hakkının kısıtlanmasını toplu olarak protesto etti.

Eskişehir Cezaevi'nde açık bir görüş günü...

gasplarına yönelerek, sık sık devrimci tutuklular üzerindeki baskıların arttırmaktadır. Böylece bir taşıla iki kuş vurmaya çalışmaktadır. Başarabilirse devrimci tutuklular yeniden yoğun baskılar altına alacak bunu başaramazsa da fiziki olarak güçsüz düşürüp, adım adım ölüme yaklaştırmaktadır. Faşist Türk devletinin sık sık hak gasplarını gündeme getirmesi ve cezaevlerinde huzursuzluğu körüklemesinin nedeni de budur.

En son uygulamayı ise Eskişehir Cezaevi'nde gündeme getirdi. Tünel baskıların gerekçesiyle, tutukluların daha önce direniş sonucunda kazandıkları hakları gasp edip ve eşalarına el konuldu.

Bu gelişmeler üzerine Eskişehir Cezaevi'nde 286 devrimci tutuklu 29 Haziran'daki açık grevine başladı. Gazetemiz yayına hazırladığı süre içerisinde açık grev hâle devam ediyordu. Tutuklu ailelerin cezaevi önünde birikerek, evlatları ile görüşme çabaları da sonuç vermedi. Tutukluların dışarı ile varolan tüm bağlantıları kesildiği gibi, ailelerinin görüşmeleri de engellendi.

Bir aya yaklaşan açık grevinde devrimci tutuklulara şekeri ve tuzlu su verimlediği hücrelerde tutulurak, baskılar eylem sürecinde de devam ettiriliyor. Devrimci tutuklular yaptıkları açıklamalarda, haklarını alana kadar eylemlerini sürdürmekte kararlı olduklarını söylediler.

Aynı şekilde Çanakkale Cezaevi'nde de baskılar, tünel bülendüğü gerekçesiyle yoğunlaştırıldı. Tünelin açığa çıkarılmasıyla birlikte,

adına yapılan açıklamada, şu görüşlere yer verildi: "İktidarın demokrat, devrimci muhalefet karşısındaki baskıcı, terörcü yüzü cezaevlerinde de tüm vahşetleyle tırmanışa geçmiştir.

Bugün de firar, güvenlik vs. gibi bahanelerle birçok cezaevinde ve bulunduğumuz cezaevinde getirilmiştir güden bu yana hücre statüsü, hak gaspları ve sevk tehdidi ile saldırılar sürekli kılınarak istenmektedir.

Amaç devrimcileri hücre statüsüne tabi kılmak ve rüşvet, soruşturma düzenlerinin bozulmasını engellemektir. Bunun için ailelerimize bile bayram görüşünde zenginleştirmektedir.

Eskişehir Cezaevi'nde saldırıları protesto etmek, açık direnişle bulunan arkadaşları desteklemek ve Sağmalcılar Cezaevi'nde yükselteceğimiz mücadeleye kamuyunun kulak vermesini sağlamak için 21 Temmuz'dan itibaren üç günlük açık grevine başlıyoruz."

Ceyhan Özel Tip Cezaevi'nde devrimci tutuklular adına, Mihdat Genç, M. Selim Çürükçü, Selman Altanöz, Tahsin Alpaş ve Haydar Karadağ yaptıkları ortak açıklamada 21 Temmuz tarihinden itibaren, Eskişehir Cezaevi'nde süresiz açık grevini desteklemek, Bayrampaşa ve diğer cezaevlerindeki baskıları kınamak için açık grevine bağladıklarını duyurdular.

Devrimci tutuklular, 1 Ağustos Genelgesi'nin yeniden dayatılmak istenmesi karşısında, tüm demokrat kamuyunu duyarlı davranmaya çağırarak, desteklerini sunmalarını da istediiler.

Türkiye Dışişleri Bakanı'nın Suriye gezisinde gündem değişmedi

Türkiye Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz, geçtiğimiz günlerde Suriye'ye resmi bir gezi düzenledi. Gezinin esas amacı gizlenmeye çalışılıyorsa da, sonraki günlerde basında çıkan yazılar, görüşme gündeminin aynı kaldığını gösteriyor.

1987 yılında, Suriye'yi ziyaret eden ilk Türk Başbakanı sıfatıyla Sam'a giden Turgut Özal, "sınır güvenliği" adı altında gündeme PKK sorununu getirmişti. Birçok üst düzey emniyet yetkilisinin de katıldığı gezide Turgut Özal, Suriye Devlet Başkanı Hafız Esat'tan "PKK'nin Suriye sınırını kullanmasını engellemesini" istedi. Gazeteler, Özal'ın Hafız Esat'tan "APO'yu geri istediğini" de yazdılar. Bu ziyaretin üzerinden 2 yıl gibi bir zaman geçti.

Faşist Türk devleti, bu görüşmede Suriye için öneri ifade eden Firat suyunun kullanılmasını şantaj aracı olarak kullanmıştı. Türkiye, Suriye'ye sanjyede 500 metreküp su aktaracağı taahhüdünü karşılık, Suriye'den PKK'nın faaliyetlerinin engellenmesini istedi.

Aradan geçen sürede, faşist Türk devletinin kesin anlaşma sağladığını öne sürdüğü konuda herhangi bir ilerleme olmamıştı da görüldüğü. Türkiye, Suriye'ye karşı vaat ettiği su taahhüdünü yerine getirmedeği gibi, Suriye'den beklediklerini de alamadı. Suriye ile anlaşıldığı ileri sürülen konular da gerçekte bir ilerleme olmamıştı ve bu kez gündem başarısız çıkarak, beklendiği sonuçlara ulaşmadığı bu sürede açıklaştı.

Son olarak, Mesut Yılmaz'ın yaptığı gezinin gündemi de aynıydı. Firat suyu yine Suriye'ye karşı bir şantaj aracı olarak kullanılmaya çalışıldı. Başlangıçta, basında çıkan yazılarda, gezinin gerçek amacı gizlenerek, daha farklı olarak gösterilmek istendi. Gazeteler, Mesut Yılmaz'ın Bulgaristan'dan

göç eden "azınlık Türkler" meselesini Suriye Devlet Başkanı Hafız Esat'a görüşeceğini yazdılar. Ancak, görüşmenin esas konusunun bu olmadığı çok geçmeden açıklaştı. Esas konu, ilk yıl önceki gündemdi. Firat suyuyla karşılık PKK konusunda Suriye'nin faşist devletiyle aynı politikayı benimsemesi bir kez daha istendi. Gündemin aynı kalması, 2 yıl önceki görüşmelerin başarısızlığını da göstermektedir.

Mesut Yılmaz'ın gezisinin ardında yatan gerçek nedenlerin ne olduğunu Tempo'nun 17-22 Temmuz 1989 tarihli 29. sayısında Cengiz Candar yazdı. Cengiz Candar, Mesut Yılmaz'ın gezisine katıldığı gibi, Ortadoğu konusunda uzman bir gazeteci olarak da tanınmaktadır. Candar, Mesut Yılmaz ile Suriye yetkililerinin yaptığı görüşmelere ilişkin bazı ayrıntıları açıkladuktan sonra, "Türkiye-Suriye ilişkilerinin ufkunu, eskisinden daha berrak gözüküyor" diye yazıyor.

Görüşmelerin esas olarak, "su ve PKK" üzerine odaklandığı, sözünü ettiğimiz yazıda açık olarak belirtiliyor. Faşist Türk devletinin Suriye üzerinde ne gibi bir politika uyguluyarak, ön Kırdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı kendisiyle aynı cepheye çekme çabasına girdiğini yazıda belirtilenler de bulmak mümkün. Görüşmenin ardından nedenlere geçmeden önce yazılan bazı pasajları aktarmak istiyoruz: "Bu kez, Hafız Esat, bir adım ileri attı. Bekas'daki PKK'den bahsetti. O kadar ki, Türk basınında çarşaf çarşaf fotoğrafları yayınlanan Mahsum Korkmaz Akademisi bile söz konusu edildi. Hafız Esat'a göre, Bekas'da PKK kampı kapatmak, bu örgütün faaliyetlerinin kökünü kazıyaya yeterli olmayıyordu. Bu tür üç kamp kapatmışlar, ama bu kez PKK, Suriye'nin

elinin engellenemeyeceğini haykırdılar. Karşılıklı çatışmada 6 polislin yanısıra tutuklu aile ve yakınlarından onlarca yaralanan oldu.

Söz konusu örgütler, Suriye'nin denetiminde değil. Bu açıklamada da tatmin olmayacaklar bulunabilir. Ne var ki, eğer Suriye siyasi lehçesi iyi biliniyorsa, Hafız Esat'ın söyledikleri Türkiye için büyük önem taşıyor.

(...) Eğer Hafız Esat, Türkiye-Suriye ilişkilerinin geleceği konusunda asgari bir güven duygusuna kapılmasa, asla böyle bir yola sapmazdı. Zira, Suriyeliler, diplomasi'nin en klasik okuluna mensuplardır. Al-ver okulu. Bir şey alacaksa ki, karşılığında bir şey veresin.

(...) Başı Lübnan'da belaya giren, eski manevra alanları son iki senedir bir hayli daralan, yoğun uluslararası ve Arap baskısı altında Suriye, Firat suları PKK tahteravallisinde, ilkinin ağır bastığını her zamankinden daha güçlü biçimde anlayacak durumdadır."

Yaptığımız bu uzun aktarmadan da görülebileceği gibi, Türk Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz, 2 yıl önceki gündemle bir kez daha Suriye yetkililerinin karşısına çıktı. Amaç yine aynı: PKK'nın Lübnan sahasını kullanmasını engellemek, böylece dış kaynaklardan yoksun bırakmak. Bu amacına ulaşmak için de, Suriye'ye karşı Firat sularını kullandı.

İki yıl önce yapılan görüşmelerin amacı da buydu. Fakat o dönemde yapılan görüşmelerden beklenen sonuç alınmadı. Suriye sınırı ve Lübnan üzerindeki baskıların arttırılması birlikte, Partimiz PKK'nın kendi öz gücüne dayanarak yarattığı olanakları kullan-

Devamı 23. sayfa

İmpresum

V.i.s.d.p.:

A. San

Vogelsangerstr. 286

5000 Köln 30

Yazma Adresi

SERXWEBUN

Postfach 10 16 83

5000 Köln 1

Hesap Numarası

Stadtparkasse - Köln

A. San

Konto Nr.: 1 74 21 96

BLZ: 370 501 98

Avusturya

Belçika

Danimarka

Fransa

22.50 s.

75.00 bfr.

10.00 dkr.

7.50 fl.

Hollanda

İngiltere

İsviçre

İsviçre

Norveç

3.75 hfl

0.90 £

7.50 skr.

3.00 sfr.

10.00 nkr.

PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN yoldaşın, "Nisan Çözümlerini"nde yer alan "Din Sorunu Üzerine" değerlendirmesini yayınlıyoruz

DİN SORUNU ÜZERİNE

AÇIKLAMA

Din konusu kamuyoluyla özellikle son dönemlerde yaygınlaştıran tartışılan bir konudur. Ortadoğu toplumlarında dinin etkili olduğu bir toplum olarak, gerekçeleri değişik biçimlerde yapılaşmış, toplum üzerinde etkili kurtuluş hareketleri, özellikle faaliyet Türk toplumlarında, din, toplum üzerindeki egemenliği sürdüren en önemli bir araç olarak görülmüştür. Diğer taraftan, devlet içinde etnikliklerini arttırmak isteyen değişik çevrelerin de din duygularını sömürerek girişimleri çok sayıda din örgütlenmesine yol açmıştır. Özellikle 12 Eylül faşist cuntası sonrasında azınlık, mezhepçilik yoğun olarak geliştirilip körüklenmiştir. Din stratejisi bu kadar çok dönüp dolması, süpürmesi, toplumdaki duyulan güçlü etkilerini bulmasındadır. Bu durum, toplum örgütleyip devrime kaldırırken din etkenini de dikkate almayı zorunlu kılmaktadır.

Son dönemlerde çokları için dinde de bu konuyu üzerinde konuşma zorunluluğu gözlenmektedir. Son derece basit bir konu olan din sorunu üzerinde doğru-davranış dünceleri temelinde yorumlar geliştirilmiştir, devrimci mücadeleyi geliştirirken, zenginleşmesini isteyen bir konudur. Ancak bunu yaparken sağ ya da sol sapmalarla diyanetçiler, gerici, oportünistler.

Sorunun özü ve hassasiyetini doğru olarak, din sorunu temelinde başlıca aşınan olmasa gerektilerinde dahi, PKK Genel Sekreteri A. ÖCALAN yoldaşın yaptığı bir çözümlemesi sunuyorum.

Başlangıç 1. sayfa

İmha olmaktadır kurtulmadır. Biz şu sadece İslam Devrimine yüklenemeyiz. Komünist sınıfatıyla yola çıkanlar kendi toplum gerçeğini çok çarpık ve inkarcı bir biçimde yaklaşımlarına da önemli bir neden olarak ele alıyorkuz.

Türkiye'de ilk sosyalizm tartışmalarının yapıldığı dönemde dine küfürle işe başlandığı bilinmektedir. Dine küfürle işe girişilmesiyle birlikte, dine bağlı ezici bir halk çoğunluğu daha baştan sosyalizme karşı garstırdı. Sosyalistler, "Tanrı tanımaz, ateist tanımaz" biçiminde damgalandı. Gerici bir baskıyı kışkırttı ve sonuçta, ancak acube tipinde bir solu imajı kaldı. Halkların kurtuluş ideolojisi olması gereken sosyalizm, bu yaklaşım yüzünden, halkların aleyhinde işleyen, onların özgürlük mücadelesinde onları engellen tekniği eden bir konuma kadar götürüldü. Bu konuda TKP pratiği hayli öğreticidir. Sanık görevli halk hareketini geliştirmeye değil de, engellemeye imişçesine bir işlev gördü ve halen de bunun çabası içinde. Görülüyor ki, din son derece hayatı bir konudur. Kısacası, bu konuda yanlış yaklaşım daha baştan itibaren yeniliye götürüyor.

Arap toplumlarında komünist partilerin etkileri çok denekce kadar azdır; buna karşılık, bu toplumlar üstünde İslamın etkisi çok güçlüdür. Komünist sınıfatı taşıyanların İslama doğru bir biçimde yaklaşmaları ve reel sosyalizmin bir memuru gibi hareket etmeleri, kendilerinin varlıklarına yolcularını açtık duruma getirmiştir. Bir süre önce CIA'nın komünist partileri hakkında yaptığı değerlendirmeyi bir gazetedeki okuduk. Kıbrıs Komünist Partisi'nden tutulmuş, dünyanın birçok ülkesindeki komünist partilere kadar, bu partilerin etkilerini ve işe yayılmasını vermektedir. Ancak sıra Türkiye Komünist Partisi'ne gelince, "Adını dile getirmeye değmez" diyor; yani ne kadar etkisiz bir parti olduğunu vurguluyor. Ortadoğu'daki diğer partilerin durumu da böyledir. Acaba bilimsel sosyalizm genelde din gerçeği, özellikle de Ortadoğu halklarının toplumsal olumsuzlukları İslami gerçeği değerlendirmeyecek, ondan sonuç çıkarmayacak kadar çözümsüz müdür?

Elbette ki hayır. Sosyalizme bunu yüklemek demek, onun çağımızın önder eylem kılavuzu olduğunu inkar etmek demektir. Dolayısıyla, onu çözümsüz kılmak doğru değildir; doğru olan, bilimsel yaklaşımların bütün toplumsal olgulara gösterdiği yaklaşım gibi, din gerçeğine, onun olumsuzuna ve hali halizdraki toplumsal etkisine de yaklaşımı doğru bir temelde, sosyalist ideolojinin ışığında yapılabilmektir. Bunun için, inkarcı-sekter bir yaklaşım içinde olamayacağımız gibi, "Sosyalizm eşittir İslam" ya da "İslam sosyalizm" deyiş sosyalizm bağımsızlığını, bilimselliğini inkar etme yoluna da sapamayız.

Doğru düşünce, toplumsal bir bilimdir; bilimsel sosyalizm toplumun gelişimini yakalatırın, bunu gerçeğe en yakın gözlemlerle biriktirir. O halde, bir toplumsal olgu olarak bu konuda da doğruya en yakın çözümlemeleri gösterilmeli. Biz de bu inancımıza dayanarak, din gerçeğine bir tartışma taslağı düzeyinde yaklaşıma çalışacağız. Her şeyden önce, dinin tanımına bir açıklık getirmek gerekiyor. İnsan türünün ortaya çıkmasıyla başlandığı kuşullarda, tür olarak insanlaşmanın başladığı dönemde, o da niteliklerini veren yetenekleri konuşturmasıyla başladığından, bir din değeri, bir din düşüncesi, bir din bakiye aşınası olarak zorunludur. Bunu ilk nedene yapmamız durumundadır; bir yanda olağanüstü gördüğü doğa gücü, öte yanda işe kendi yetenekleri sözkonusu. Yeryüzünde yeni çıkan bir varlık düşüncün ki, bu varlık yetenekleri ile yeryüzüne hakim olabilecek durumdur; o zaman yapması gereken, yeteneklerini harekete geçirmek için toplumla, hayvan besleme çabasıyla göstermek birçok değeri bir araya getirmeye başlamaktır. Bir bir şeyler toplama, bir şeyleri sahip olma yeteneğini kullanma demektir. O halde, bu hakim olma, elde etme yeteneği onda neden hemen "Bu dünyayı benimim" düşüncesini geliştirmişti? Dünyamız da olağanüstü güzelliğe bir gözden oluduna göre, neden hemen cennet kavramına ulaşmıştı? Neden ölümlü zifiri karanlığın, yokluğun, daha az önce çıkmış olduğu hayvanlık aleminin kuşullarını kabul etmiş? Neden kendini yüceltirmişti? Ama sahip olduğu değerlerin yanısıra bir de duyduğu korku var. Örneğin, güneş doğuyor ve son derece güçlü ışık saçıyor; gök güllüyor, kuvvetli şimşek çakıyor; bir yandan zifiri karanlık, bir yandan yağmur var; ormanlar var; canavarlar var ve bütün bunlar onun yaşamı üzerinde her saat etkili oluyorlar. O da bunları bir yandan kışkırtıyor, bir yandan da büyüleniyor, işle bunlar hayatına oldukça hükmediyor ve "karanlık tanrısı", "aydınlık tanrıları" bir temelde örtüşüyor çıkıyor. Güneşi görmüş ve hemen "Güneş Tanrısı" yaratmışlardır. Japonya'daki imparatorlarına halen "Güneşin Oğulları" derler. Güneşin Japonya'daki etkisi çok daha anlamlıdır. Bunun, oranın iklimiyle de biraz bağlantısı vardır. Düşünüldü, doğada en güzel rolü güneş oynar ve dolayısıyla en büyük toplum gücü de güneş gibi olur; ya da "Güneşin Oğulları". Zaten Japon imparatorları kendilerini tanrı ile özdeş sayıyorlar. Örneğin, "Firtina Tanrısı" vardır. Her doğa kuvvetine bir tanrı ile karşılık verilmesinin en iyi örneğini, klan-kabile yapısında gö-

rüyoruz. Belgelere geçtiği ve isimleri günümüzde kadar yazılı olarak ulaşabildiği için, bu konuda iyi bilgilere sahibiz; onlarda hemen hemen her doğa kuvvetini temsil eden bir tanrı vardır. Bunların en büyüğü Zeus'tur. Daha tek tanrılı dinlere girmeden önce, tek tanrılı dinlere yaklaşımın adeta bir ön aşamasıdır da "bütün tanrıların tanrısı" Onun adına mabetler yapıldı; dikilen heykelleri son derece görkemlidir. Toplum üzerinde oldukça etkilidir.

Başlangıç dinlerinin durumuna baktığımızda, tamamen doğa kuvvetlerini temsil ettikleri görülür. Henüz insanı bir kuvveti değil, doğanın bir kuvvetini temsil etmektedirler. Çünkü; insanlığı ilk ortaya çıkış kuşullarında ancak din doğa kuvvetlerinin dizginlenmesini yanıltıcı bir zemini oluşturabiliyordu. Bu olgu çok önemlidir. Örneğin, bulunduğumuz ortamda sizler seçtiği emniyet tedbirleri altında sağlıklı yaşayabildiğiniz için, ruhumuzda, beynimizde fazla bir sarınsı yaşamadan varlığını sürdürülebiliyorsunuz. Ama ilk insanın içinde bulunduğu kuşulları düşündüğümüzde; ne fabrikalardan herhangi bir yiyecek veya giyecek imalının ne de hızızda su vb. temel ihtiyaç maddelerini var olmadıkları görülür. Böyle bir durumda herşey doğa kuşullarının elverişliliğine bağlıdır.

Hayvanları alevlamak ama son derece dayanaksız olduğundan kendisi de yutulabilir! Doğaya çok muhtaç, ancak doğa kuvvetleri onu doğaya zorluyor. Unutmayalım ki bu konuda çok zavailler; güzel gezegenimize gözünü açmış ama gezegenimizdeki kuvvetler onu her an mahvedebilir. Sığırnak evi de yoktur; diye imdikli gibi konutlara sahip değildir. Ne bir biçim, ne bir tutam toprak, ne ateş ve ne de yiyecek vardır; çirlipek ve acır.

Böyle bir konumda olan insanı ele alalım ve din anlayışına karşıyken insanları bu durumunu göz önüne getirelim. O ya zayıflığı, bu çıplaklığı ne ile gidercek? Elbetteki bazı tanrılar ilk ederecek veya kendini tanrı katına yüceltecek! Şu konuda yanlışlamadığımız inanıyoruz: İnsanlar kendilerini hükmederler durumuna getirmek için; zavaliliklerinden, korkularından ve zayıflıklarından kurtulmak için doğaya sempatik gözükme ve doğayla analışı kılmak için; ve elbetteki hepsinin de ötesinde, kendilerinin egemen kılmak için; din ve inanış düşüncesine başvuruyorlar. Alında kişinin kendisinin hakim olma gözü vardır. işle bunun ön aşaması da, kendisine tanrılar yaratmaktır.

Diğer yandan, kendisine zarar vermekte olan doğa kuvvetlerini de dizginlemek istiyor. Bunun çocukları bir yöntemi olarak o doğa gücüne tapınıp, onun putunu yapıyor ve göp önünde secdeye durduğunda, kendini çocukça bir kandırma içinde bulur. Kendini kandırıldığı da; tapındığı güç ona örneğin iltihacı olan yağmuru yağdırır, ısıtıcı, buğuluğu sağlar Gök Tanrıları, Bereket Tanrılarına yakıştıran rollere bakın; hep kendisinin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak içindir. Her ne kadar, dinler bize son derece ütöpik yaklaşımlar gibi gözüküyorsa da, vardır. Böylece, tanrıları icat etmeye ne gerek var diyecek durumdaysak da, yanılmayalım ki günümüz dünyasının tanrıları farklıdır. Şimdiki din de farklıdır. Onları anlatmaya çalışacağız. O

kuşullardaki insana bakarak, soruyu cevaplandırılır.

Gerçekten o dönem insanı ruhen, fiziksel yönden ve düşüncede itibarıyla böyle çirlipek olan; iki sözcüğü, iki ağaç dalını bile bir araya getiremeyen konumdadır; fakat düşünmeye cesaret ediyor, ruhen de bir ürperti duyuyor. Doğruluk, iyilik, güzelliği kavramları onu etkiliyor. O zaman bu insan çok gerçeğe zorundadır. Yaşama karşı çok dikkatli olacak, ama kutsallık derecesinde bakacaktır ve kanımca bu an da hemen dinel bir yaklaşıma yol açmaktadır.

Daha da somutlaştırsak; din, insan türünün doğaya karşılaşmasında ilk girdiği düşünce ve ruhal gelişime biçimdir. Doğaya temas, düşünce ile temas, evrenle temas ilk insanımızda oluştuğu biçimdir. O halde bundan bir sonuç çıkar; bir insanlık daha eskidir. İnsanlığın oluşumundan ayrılmaz bir parçadır. İnsanın varlığı dinel bir varlıktır. Din tanımayan hiçbir toplum yoktur. Hepsinin yaşamında din vardır. işle burada, günümüzdeki kaba materyalizmin inkarına gittiği ve son derece sakıncalı sonuçlar çıkardığı tezin yanısıra, din inkar sayan, toplum içinde başlangıçtan günümüze kadar gelen etkileri inkar eden yaklaşımların gerçesindedir, halkların devrimci mücadelelerinde son derece sekte ve yabancılaştırma yolu açan konunun aşılması mümkün oluyor.

Din, insanlığın oluşumunda vazgeçilmez bir evre olarak değerlendirilmeli. İlk insan türünün kendi zayıflıklarını gidermesinde, kendini ruhen doyurmasında, kendini güçlü kuvvetli hissetmesinde önemli bir role sahiptir. İnsan kendini güçlü kuvvetli hissediyor; çünkü, "Benim Tanrım var" diyor. Yani bugün nasıl ki insan, "Benim niteliklerim var" diyorsa ve bu niteliklerine dayanarak yaşayorsa, bunu geçmişte, "Tanrım var" şeklinde yapmaktadı. O olmazsa yaşayamaz. O zamanki insan hemen her kuvvete bir tanrı biçmiştir. Tanrıların içinde büyüklüğü vardır. Tanrısı büyük olanı —ki bu büyük kabileler— diğer kabileler üzerinde egemenliği olacaktır. "Benim Tanrım diğerlerinden daha büyüktür" demek; insanı bir güven alanına, bir güvenleme götürür. Nessel bir temeli olmayan bir tipir, ama ayakta tuttuğu için bu da bir kuvvettir. Yani, "Tanrısı sığırnak kılıç kullanmak" sözünde de ifadesini bulduğu gibi, ona sığırnak kılıcı daha sağlam vuruyor. Kaldı ki, düşüncenin hepsi biraz da böyledir. Bugün zorlu düşünceye sığırnak en güçlü eylemleri yöneliyorsunuz; demek ki, din manevi bir kuvvet olarak başlangıçta insanlar için vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Güçlenmemek gerekiyor. İnsanlığın, doğaya karşı var olan muazzam zayıflığı, korkuları, acılarını bunlarla örtüyor. Çünkü, kuşulları son derece zorluyor; ama öte yandan onu rahatlatmak için hemen din ve tanrı mefhumu imdadına yetişiyor ve o zamanın insanın gelişmesinde bugünkü bilim kadar rol oynuyor. Bugün bilim ilerlimizi nasıl bu kadar kolaylaştırmışsa, o zamanki dinel aşamada da dinler ve tanrılar insanın manevi yönden bu kadar yararlı olmuştur. Bu az bir destek değildir. O halde, dinin insan türünün ortaya çıkışındaki rolüne bir değer biçmek yerindedir. Din, bütün zayıflıklarını kapatmada; insanın, endişelerini, acılarını gi-

dermede insanlığı için bir ilahtır: Hem de gerekirdi. İlk insan neden bilimsel gerçeklere ulaşmadı, neden yanılgılara, saplantılara kapıldı, denilemez. Çünkü o günün kuşullarında bundan farklı davranamazdı. O halde, işle insanın gerçeği daha iyi anlamak gerekirdi. Bu daha iyi anlamak gerekirdi. Bu yapıldığında din gerçeğini kavramak da kolaylaşacaktı.

Demek ki din başlangıçta esas olarak insanın doğa, dünya, evren hakkındaki umutlarını ifade eder; bu da olumlu tanrılarla, olumlu din düşüncesine yol açar. Zorluklar, acılar, umutsuzluklar, zorba etkenler; korkular ise, boyun eğilen tanrıların ortaya çıkmasını yol açar. Din düşüncesine başlangıçta biraz da tanrı olgusu etrafında oluşur. Uzun bir süre; ilkel komünal toplum boyunca ve daha sonraki önemli sınıflaşma aşamasında, özellikle de feodal toplum boyunca din etkilidir. Yani din sürekli evrim geçirir; ama esas itibarıyla, hakim ideolojide manevi kuvvettir. Başlangıçta rolü daha çok doğa karşısında karşıtlığı gidermek ilmi; toplumun gelişmesi ve kabileler arasındaki eşitsizliğin gelişmesi ile birlikte büyük din, küçük din; benim tanrım, senin tanrım; benim putum, senin putun düşüncesine geçer. Kabile yüzyıllarca birden fazla kabileye bölündükçe, ana kabile ana tanrıya, ana tanrıcasına yönelir. Onu diğer kabilelerin tanrılarına egemen kılar. Daha sonraki tek tanrılı dinlere, daha çok da toplumsal kuvvetlere göre belirlenen yönelimin ilk aşamasıdır bu. Dinlerin başlangıçtaki olumlu ve doğa karşısında karşıtlığı, kapalı rolü, giderek toplumsal kuvvetlere karşı toplumsal kuvvet oluşturma, toplum üzerinde egemenlik kurma temeldir; bir de tür bürünmeye ve bunlarla tamamlanmaya başlar ki, köleliğin başlangıcında, daha çok da feodalizmin gelişmesiyle, gelişen tek tanrılı veya evrensel dinler son tahilde bir yönüyle sömürünün evrenselleşmesine, diğer yönüyle de insanın artık doğayla denetlemeye, doğaya hakim olmasına bağlanır. Güçlenen insan, toplumun tek tanrısı temelsesine yükselmiştir. İnsanlık kavramının gelişmesi, klan-kabile topluluklarından çıkma "Hepimiz insanız" düşüncesine ulaşma, özellikle İslamiyet ve Hristiyanlık daha belirgindir. Buradan giderek bütün insanlığın tanrısı anlayışına ulaşılmıştır. Başlangıçtaki çok tanrılılık, anlaşılır nedenlerden ötürü çok yönlü doğa kuvvetlerini dile getirirken, onlara karşı bir ölem, acıdırma, yakınlık veya bunları sığırnak egemen olma anlamında bir rolü oynarken, insan toplumunun klan-kabile birliklerinden kurtulup giderek daha ileri toplumsal biçimlenişe ulaşması, klan ve kabilelerden halk birliğinin oluşması ve insan türünün her yerde insanın diyerek kadar olgunlaşması, milli dinlerin —bu Yahudilikte çok barizdir— ve de onun bir üst aşaması olarak bütün insanlığı ilgilendiren dinlerin ortaya çıkmasına yol açtı.

Başlangıçta dinlerin esas itibarıyla doğa karşısında zayıflıkları kaynaklanan özellikle karşın, toplumun ve üretilen araçlarının gelişmesiyle, giderek doğadan, doğanın olumsuz kuşullarından daha az etkilenme görülür. Toplum uzun vadeli varlığını sürdürmesi ve insan türünün toplumsal bir kuvvet durumuna gelmesi, dinin dönüşüm geçirilmesine yol aç-

miştir. O zaman daha çok toplum-sal aşamaya uygun bir biçimlenmeyi yaşamaktadırlar —ki, o da toplum içindeki etkili kabile, hanedan, sınıf egemenliğine hizmet eder duruma ulaşmışlardır; toplumsal eşitsizlik konumunun bünyesine denk düşmesidir.

Bir klan ya da kabilenin başka klan ya da kabileler üzerinde egemenlik kurmasında tanırlardan önemli oranda yararlanılması; egemenlik çoğu zaman "tanrı buyruğu" olarak kabul ettirilmeye çalışılmıştır. Böylece, din insanlığın daha bu aşamasında olumsuz bir rol oynamıştır. Ezme-ezilme, sömürme-sömürülme ilişkilerinde tanrının, dinin kullanılması; işte, sınıflaşma sürecinin başlangıcında dinin kullanılması olayı budur. Sınıflaşma sürecinin başlangıcında dinin konumu da böyle ortaya çıkmıştır. Özellikle de Yahudi dininin çözümlemesini yaptığımızda şöyle bir gerçek karşımıza çıkar: Yahudi dini, milil bir din olma açısından hem en eski, hem de sınırları en dar çizilmiş bir dindir. Yahudi dinine göre; Yahudi'nin dini Museviliktir. Bu dinsel felsefede, Yahudi toplumunun, tanrı tarafından en yüce kılınması, bütün insanlığın üstüne oturtulması ve tüm insanlığı egemenliği altında olması gerektiği bir toplum olarak kutsallaştırılır, yüceltilmesi durumu vardır. Dikkat edilecek; böyle bir yaklaşım Yahudiliğin daha sonraki olumsuz işlevine temel teşkil edecektir.

Bunun diğer bir kaynağı da şudur: Bu dinin doğduğu dönemde henüz Yahudiler milliyetleşme aşamasına gelmemişti. Aslında Yahudiler bir topluluktur. Ancak bir yandan Mısır firavınları, diğer yandan daha geri duruma olan çölgü kabileleri onları sıkırtmaktadırlar. Kendileri İsrail'in bugünkü Suriye-Filistin, Suriye-Urdun arasındaki Filistin topraklarında yerleşmişlerdir. Musa'nın öncülüğünde göçerli durumdadırlar. Aynı zamanda kendilerini üstün bir durumda da görmekteydiler. Bir yandan bir milil çerçeveye kendilerini geçirmeye, öte yandan da, bunları bütün insanlığın üzerinde kendilerini hakim kılmaya çalışmaktadırlar. Yahudi dininin çıkışında bu özellikler belirgin. Dolayısıyla, Yahudi dini Yahudi'ye özgüdür. Yahudi'nin yüceltilmesini amaçlar. Yahudi'nin Allah'ın sevilen kulu olduğunu, diğer bütün insanları ona hizmet etmekle yükümlü bulunduğunu vaa eder. İşte, temeli böyle atılmıştır. Ancak şöyle bir düşünceyi ifade ettiğini belirtmek gerekir: İkel klan-kabile dinleriyle daha sonraki insanlık tek tanrılı dinlerinin geliştirdiği dönemler arasındaki aşamada ortaya çıkmıştır. Bu konuda seçkin bir örnek durumundadır. Yahudi dinini —Museviliği— Yahudi dinidir ne de bütün insanlığın dindir. O "seçkin" Yahudi kaviminden dindir. Bu konuda bağnazdır. Şu nedenle başka hiçbir miliyetçilik, başka üstünlük hakkı vermez, sonuna kadar egemen olma durumundadır. İnsanlığın egemen kimesidir. İşte, Yahudiler bu düşünceyi yüzünden sürekli saldırılara uğrattı. Yani, Yahudi herkesi kendine düşman yapmıştır. Herkesi düşman yaptığı için de herkesle savaşçı ve bu savaşta yitmiş olmaları, Yahudilerin dünün dinleri bir tarafa savrulmaları için ayırdı. Buna tarihte, Yahudiler peryas da denir. Bu durum, Yahudi dini —Museviliği— özelliklerinden kaynaklanır. Yahudiler, ya herkesle karşı düşmanlık yapmakta ya da gidilen yerde herkesle çekişki geliştirmektedir. İşte, bu durum Almanya'da büyük katliama yön açtı.

Hitler çığırının Yahudi düşmanlığına, Yahudiliğin bu özelliği göz önüne getirmeli gerekir. Yahudi mutlak üstünlüğü, hakimiyetini dayatacaktır. Bu da gelişmiş toplumlarda, kavimlerde onlara düşmanlık getirmekte ve onları katliamlara götürmektedir. Yahudilik geçmişte ve günümüzde devamlı olarak insanlığın önemli bir sorunu olmuştur.

İnsanlığın daha ileri bir evresinde dinsel gelişmedeki aşama, tek tanrılı dinler; yani, semavi dinler aşamasıdır. Tanrı artık yeryüzünden gökyüzüne tırmamıştır. Bu ne demektir? Bu, insanlığın kendisine güveninin artması; yani, toplumsal gücün artmasıdır. İnsanlığın ikel kabile, klan parçalanmışından kurtulup daha üst ve bütün insanlığı etkisi altına alan bir toplumsal biçimlenişe —ki, bu kölelikler, daha sonra feodalizmdir— ulaşması demektir. İşte, dinsel planda buna denk gelen aşama, dinin tek tanrılı dinler seviyesine çıkmıştır.

Yahudilik, Yahudi kavimi dini olmakta ısrarlı olduğu için, çok tehlikeli bir konuma daha M.Ö. 500 yıllarında yasar. Bu durum çarpık ve düzensizliğin gereği. Müslümanlık ve Hristiyanlık, Museviliğin etkilenmiş olmalarına rağmen, onun gibi değildiler. Ama Museviliğin, her şeyi Yahudiler için öngörüyü, güvenciyi, gözümlüğü katı bulduvalı-sözlü süzümizmi gibi tehlikelidir. Demek ki, Museviliğin geçirdiği gördüğü üzere, dinde de sovenizm en tehlikeli gelişmelerle uy açılmıştır. İşte, Hristiyanlık, diğer nedenlerle birlikte özellikle bu duruma düşmek için kendini bütün insanlığı, hatta azımların din ilan eder. Neden bunu yapmak durumundadır? Öncelikle, Museviliğin hakim bir kavim din olarak ortaya çıkmıştır. İkinci, belki de doğal özellikler tarafından dinler vardır. Ama toplum geliştirmiş. Geliştirdiği de yeni bir din —hem doğal özellikleri yanıtırmaya ve hem de kabile, kavim özelliklerini— kendisini bütün topluma yanıtması gerektir. Bütün insanlık kavramı sutyot bir kavramdır. Sutyot bir kavram, karışlıdır, "tanrı sudur, tanrı budur" dedirmez. Sutyot kavramın madde varlığı yoktur. İnsanlık bu anlamda görünmez ama son derece etkili bir kavramdır. Ve karışlılığı tek tanrılı dinde bulur. İsa insan olmakla birlikte, atkı tanrıdır. Dikkat edersin; şöyle bir tartışma halen vardır: İsa tanrı mıdır, yoksa bir insan mıdır? Cevap olarak, "Tanrının oğludur" derler. Dikkat edilirse, diye getirilmek istenen gerekçiler, tam bu aşamaya denk geliyor. İnsan kendini tanrı katına yükseltmek, yenden kopturmak. Yeni doğal dinlerin özelliklerinden kurtulmak, tüm insanlığı milil haline getirmek, genel bir kavrama yönelmek işiyir. Burada, insan olan İsa kendisini tanrılaşma durumunda görür. Bir de yeryüzünün her tarafını atkı tanrı, kutsal, keşfedilmiş olmağı perçisi vardır. Unutulması ki, keşfedilmenin olduğu yerde din kalkar. Kuvvetler keşfedilmiş, özellikleri keşfedilmiş, keşfedilmeyen ise evrendir, gökyüzüdür. O zaman, orada tanrıya yer vardır. Tanrı giderek orayı kendisine mekan edecektir. Başlangıçta belirlendiği gibi, insan dünyaya hükmetmek istiyir. Hükmetmek istediği göre, kendisine bir kuvvet atkıdır. En kuvvetli güç nedir? Kendisini tanrı katına yükseltmedir. "Tanrı şöyle güçlü" dedi mi bu, "Ben bu kadar güçlüyüm" demektir. Böylece, insan kendisini güçlü gösterbilmesine olanak tanıyan bir taraymaya yönelmektedir. Buradan özellikle imparatorluk olayına gideceğiz. Önce

din ve tanrının büyüklüğünün gösterilmesi gerekir. Kiji kalıp, "Ben büyük biriyim, tanrımın" dese kimse inanmaz. Ama önce büyük din ve büyük dinin büyük tanrısı yaratılır, ardından da kişi, tanrıyı temsil ettiğ, olağanüstü özelliklere sahip olduğu iddiasını ortaya atar.

İşte İsa olayı bu aşamadır bir olaydır. Yavaş yavaş yeryüzünden, gökyüzüne göre gider ki, tabii bu, kabilelere göre böyledir. İsa artık, tanrı veya tanrının oğludur. Artık, hakim olmak isteyen insanıdır. Başlangıçta o bütün ezilen insanımdı adına vardır. Çünkü insanımız bu düzeye yine acılar için dikte kıvrılmıyor. Çok çarpık bir sınıfsal baskı türü vardır. Özellikle Roma imparatorluğu çok acımasızdır. İnsanlığın gelişmesini oldukça engeller bir konumdadır. Çok sayıda köle vardır, köleleşme vardır. İnsanımız o kahrmanlık çağında, kahrmanca tanrıları seviyene de ulaşmıştır ama onda bir düşürlme durumu da sözkonusudur. Fakat şimdi insan büyümüşdür. Toplum büyümüşdür. O zaman bunu telafi etmek gerekecektir. O Roma kabilelerinde kendisini dikekt tanrı, Roma Tanrısı görmek, böyle ilan etmek, kendisini insan özelliklerinden çıkartmak sözkonusudur. İmparatorluk tanrıları özdeştir. Hem Roma'nın ayrıcalıklı sözkonusudur ve hem de çok aşırı bir biçimde, "Tanrı eşittir ben" anlayışı vardır. İnsanlık üzerinde hadinden fazla zor bir güç haline gelmektedir. İşte bu yüzden, İsa'lık kavim din olmaktadır, Roma din olmaktan uzaktır ve

"...İnsanlığın daha ileri bir evresinde dinsel gelişmedeki aşama, tek tanrılı dinler; yani, semavi dinler aşamasıdır. Tanrı artı yeryüzünden gökyüzüne tırmamıştır. Bu ne demektir? Bu, insanlığın kendisine güveninin artması; yani, toplumsal gücün artmasıdır. İnsanlığın ikel kabile, klan parçalanmışından kurtulup daha üst ve bütün insanlığı etkisi altına alan bir toplumsal biçimlenişe —ki, bu kölelikler, daha sonra feodalizmdir— ulaşması demektir. İşte, dinsel planda buna denk gelen aşama, dinin tek tanrılı dinler seviyesine çıkmıştır..."

ona karşdır. Yahudilikten etkilenmiş ama Yahudilikle karşdır. Roma üzerinden etkilenir ama Roma'ya karşdır. Roma'nın ezdiği kölelere sahip olmak ister. Kabilenin dinlerinden uzaklaşmak ister. Yeryüzünden köleliklerinden arınmak ister. İnsanlığın düşürlmüş olduğu acı selliliğ, köleliğin acılarını dinlendirmek ister. İşte bütün insanlar, İsa'lığı, Hristiyanlığın olumunun belli başlı nedenleridir. Bu nedenle İsa, "Senin bir yanımda vurursam sen diğerini uzat" der. Yani başlangıçta yumuşaktır. Otortır değildir. İktidardan uzaktır; çünkü, iktidara karşdır. İlmidir, fakat ilki defa bütün insanlık adına konuşuyor. Büyüklüğü buradadır; insanlığın büyüklüğü buradadır. Klan-kabile, millet ve hatta devlet din olmaktan çıkıp, bütün insanlık adına, bütün kölelerin adına bir çağrı yapar. Bu çağrı İsa'yı oldukça yüceltirir, kutsal bir varlık haline getirir ve işte buradan da, denildiği gibi, "gökyüzüne uçup gider."

Müslümanlık daha değişik bir ortamındadır. Müslümanlık döneminde İsa'lık Roma imparatorluğundan resmi din olmuştur. Ezilenlerden dininden, egemenlerin resmî dinine dönüşmüştür. Bu çok önemli bir aşamadır. Kesintilikle Bizans imparatorluğunda müthiş bir Hristiyanlık korkusu yaşanmıştır. Hristiyanlık daha M.Ö. 395'de tanrı

niyordu. Bu tarihte resmi din haline getirilmişti. Roma imparatorluğu'nun ideolojik hamuru olarak işören Hristiyanlık, hem imparatorluğun oluşumunda ve hem de gelişiminde rol oynar. Genel bir insanlık dini olduğu için de sayısız kabile ve kavim üzerinde etkili olamada çok güçlü bir işleve sahiptir. Kısacası, onun iktidarından duyulan korku ile erkenenden resmîleştirilmiştir. Roma başlangıçta Hristiyanlığı karşı çok acımasızdır. Çok sayıda havarî yakmıştır. Hala her tarafta gözlemlendiği mağaralar vardır. Acımasız bir güç karşısında ayakta durmak ve gelişmek için onbinlerce mağara yapmışlardır. Büyük bir zorba güce karşı çok gizli ve zor koşullarda yaşamışlardır. Yaptıkları mağaraların hepsi keşfedilmemiştir. Manastırları 1500-1989 yıl önceden temelleri atılmıştır ve halen pasapaşalı ayakta durmaktadır. Bilindiği gibi, kiliseler ve onların ilkel biçimi olan manastırlar çok görkemli ve gizlidir. Kocaman dağ başlarındadır, manastır açılmıştır. Yeraltında dev sığınaklar yapılmıştır. Bu ne demektir? Zamanın azgın Roma imparatorluğuna karşı, insanlığın savunması ve topraklarını yapmak için karargahlarını tesis etmiştir. Ve uzun süre, 300-400 yıl, sadece ezilenlerin, acı çekenlerin dini temsilcileri olarak, Roma'da gizlenerek yaşamaya başlamışlardır. Yeraltına gizlenmiş, korkuncu ve görkemli dağlarda kendilerine manastır açmış, dünün her tarafına savrulmuşlardır. Bu, çok büyük bir inançla ve azimle kendini korumadır. Dinsel görünüm altında sınıfsal savaşımı sürdürmüştür. Roma artı 300-400 yıl geçtikten sonra, özellikle Bizans imparatorluğu'nun dinin büyüklüğünü kabul eder ve bir dönüşüm geçirir. Hristiyanlık atkı resmi din haline gelir. İmparatorluğun gelişmesinde din artık temel resmi ideolojik çerçevedir. İmparatorlar Hristiyanlığın hamisi kesilir; büyük kiliseleri yaparlar. Örneğin, Ayasofya'yı Kiliseyi bu dönemden kalmadır. Artık Hristiyanlık, Hristiyanlık güzellikler Dolayısıyla, Hristiyanlığın güzellikler kurudur, dünün Hristiyanlık, resmîleşmiştir, onun kazanmıştır. MS IV yüzyıl sonralarında İslam çıkınca kadar durmuş bulur. Görkemli bir uygarlık din halindeydi. Bizans imparatorluğu yan-feodal, yan-kölelik özellikleri ile Hristiyanlığı da kendine çok iyi uyduracak, çok sağlam bir güç olmuştur. Ve böylece yayılır; dört kıtaya etkisini taşır. Daha önceki aşamasında bu dinin havarileri, aziz ve azizeleri unutmamak gerekir. Hepsi büyük zulme karşı başkaldıran kurbanları ve temsilcileridir. Ve halen de böyle yansır. Onları bu çerçevede anlamak gerekir.

Hristiyanlık resmi bir ideoloji haline geldikten sonra Ortadoğu toplumlarında daha fazla etkili olmak için çaba sarfetmiştir. İstanbul bunun için bir merkezdir. Yine Şam çok önemlidir; bir merkezdir. Antakya hakeza böyledir. Fakat Arap yarımadasında ilkel kabileler sözkonusudur. Ne Yahudi dinine ne de İsa'lığı tam bulamışlardır. Yani Hristiyanlığın da mensupları değildiler. Peki hangi din mensuplarıdır? Bilindiği kadaryla, Kâbe'de Lad ve Fad tanrıları var. Bunlar kabile tanrılarıdır. Kâbe'de 360 tane putun varlığı sözkonusudur. Ne kadar Arap kabileleri varsa, herhalde o kadar da put var. Rakam önemli değil ama işin özü böyle. Unutmayalım; yine o zaman temel ideolojik çevre olarak dinsel bir kesim sözkonusudur. Özellikle gelişen toplumun en gelişen temsilcisi olduğuna iddia eden Muse-

vilik ve onun kavimi olan Yahudiler vardır. Şehir uygarlığında ve ticaretle etkilidir. Diğer yandan Hristiyanlık vardır. Her ne kadar Museviliği gelişmesi varsa da, o da resmi bir din; yani devletin din olarak, Arap Yarımadası'nın Kuzeyi, İslam, Şam'da hakim bir dindir. Burada çok güçlü bir uygarlık inşa edilir. Hala kalıntıları vardır ve görkemlidir. Arap Yarımadası'nın iki kesimlerine yönelik olarak güçlü kolonileri oluşturmuştur. Kiliseler, manastırlar vardır. Orada Hristiyanlar, papazlar faaliyet yürütür; hatta Muhammed ilki çıktığında, ticaret yaptığından bunlarla temas kurar. Yahudi tüccarları tanır ve Yahudi tüccarları ne kadar insanfış olduğunu gözlemler. Arap Yarımadası'nda gelişmiş olan ticaretin Yahudilik tarafından nasıl engellendiğini, Yahudi tüccarların duruma nasıl hakim olduklarını görür. Aynı şekilde, Hristiyan papazlar daha güçlü bir konumdadır. Maddi yönünden güçlüdürler; devletin de desteğini almaktadırlar. Yani hakim konumdadır. Demek ki, Muhammed ilki din de kabul edemez. Çünkü, ticari çıkarlarına karşdır. Yahudilik de Hristiyanlık da hayat hakkı tanımamaktadırlar. Ama unutmayalım ki, hem İsa hem de Musa Filistin'de ortaya çıkar. Arap kabilelerinin bir benzer geçreği ilkel ortaya çıkarlar. Bir peygamber geleneği vardır. 124 bin peygamber benzeri bahsediliyor. Öyle anlaşıyor ki, iliri-ufaklı her kabile neredeyse bir peygamber de orada ortaya çıkmıştır. O zamanki gelenek, peygamberse bir gelenektir. Peygamberisiz yaşam düşünülemez. Dinsiz yaşam düşünülemez. Ortaya çıkan her öncü kendiliği peygamber olarak gösteriyir. Kabilenin peygamberi, kavimin peygamberi, insanlığın peygamberi; o zamanki aşamamız toplumsal geçreği tam tanımla öyledir. Arap kabileleri, özellikle o en geri kalmış olanların, durumuna biraz göz atıldığında, gerçek daha iyi anlaşılır. Bir tarafta Yahudiler, diğer tarafta Araplar. Sami ırkının önemli bir bölümü Yahudi kavimi biçiminde gelişmiş durumdadır. Kendini insanlığın en seçkin kavimi olarak görüyor. Hristiyanlığı kabul edenler, yine gelişmiş bir kesimi oluşturmaktadır. Çölede en geri kalarları İsa, o kabile-klan dinlerinde de görüldüğü gibi çok geriy; insanın o günlük koşullarında asla kabil edilmemesi gereken, devlet düşüncesine yabancı, insanlık düşüncesine yabancı bir konum; maddi yünden tam bir anarşiyi yaşıyor. Dört tarafta çikanları tehlikeye. Bunlar madde gerekçiler, ama diğer yandan karışlılarında yükselen bir uygarlık da var. Yahudiliğin ve İsa'lığın geliştirdiği uygarlıklar var. Yine, aşısında Habeşistan'da, daha Yemen'de de buluşma var. Yani, bir yanda feodal toplumların oluşturduğu uygarlık, kızgın çölede ise en geri Arap kabileleri bulunuyor.

Muhammed de bunların içinde yetiyiyor ve bu çekişmeleri görüyor. Hristiyanlık ve Museviliğin tarafından tam bir çember içinde alınmıştır ve orada ortaya çıkan her öncü kendisini peygamber ilan ediyor. O zaman ne yapacaktır? Bu koşullar altında çıkartı hayatına atılıyor. Bir güç olma gereğini inanıyor ama, Arap kabileleri ve kabile tanrıları, gelişirmiş istedikleri otoriteye, düzene son derece karşdır. Kurayş kabileleri ve diğer kabileler Arap kavimi düşüncesini, İmamlık düşüncesini kabil etmiyor. İliklerine kadar kabilecilik ve kabile tanrılığında kendilerini kapırmışlardır. Dolayısıyla, eğer ilerlemekte istiyorsa, o zamanki resmi dinlere olduğu kadar, o kabile

dinlerine de, kabile topluluklarına da karşı olmalıdır. Önemli oranda köleliği meşru gören Roma İmparatorluğuna karşı olmaya, yine, kabile düzeyinden kavim düzeyine, kabile otoritesinden devlet otoritesine, yönetimeyi düşündürmelidir. Bunun en somut ideolojik bir çerçevede de kavim dinlerinden bütün insanlık dinine yönelmelidir. Devletin resmi dinine karşı olarak, imparatorluğun ezdiği kesimlere sahip karşı, yine kabilelerin o içinden çıkılmaz dinlerine, tanrılarına, putlarına karşı hepsinin çıkarlarını dile getiren tek tanrı dine ihtiyaç vardır. İsa ve Musa yalnız Yahudilerin ve Hristiyanların peygamberidir. Ama Muhammed, "Ben yalnız Arapların peygamberiyim" demez; çünkü bu, o zamanki koşullara denk gelmez. Yine, İsa "Ben tanrıyım" diyor. Bu nedenle Muhammed kendi kendisini tanrı da ilan edemez. Yapması gereken en uygun şey nedir? Geleneklere de dayanarak, kendisini tanrının elçisi, bütün insanlığın peygamberi ilan eder; hem de en son peygamber! Bu tez günün koşulları açısından son derece gerçekçidir ve devrimcidir. Önemli bir tarihsel boşluk sözkonusudur. Tarihini bu boşluğunun önemli bir devrimle kaplatılması gerekmektedir. Bu devrim, işte toplumsal koşulları, tarihsel aşamaları böyle olan bir çerçevede vücut bular. Böylece İslamın büyük çıkışı, İslamın büyük kılıcı, büyük yayılsı gerçekçiler. Mevcut tarihsel ve toplumsal gerçeklik böyleli bir devrimin başlamasına olanak tanımaktadır. Muhammed'in büyüklüğü buradadır; bu koşullara en iyi cevabı verenilen sistemi bulabilmiştir. İnsanlık tarihinde ilerciler bir noktayı ayalayabilmıştır. Bu konuda hayli yoğunlaşmıştır. Yoğunlaşması Kuran'ın ortaya çıkması-na iyi aştır. Ve bu biraz da anlaşıldır. Çâğın bütün dinsel düşüncesini imikten geçirmiş. Biz nâsı ki bütün hakların devrim tecrübesini, sosyalizmin tecrübesini özümşüyoruz, Muhammed de o zamanın dinlerinin tecrübesini özümşemiştir. İçlerinden en olumlu yanları almış, en gerek-zin yanları almıştır. Peygamber örneğ-i, ütopik olan İsa'nın tanrı olduğunu düşüncesini atmıştır.

İnsanın tanrı olamayacağı apaçıktır; onu asıyır. Muhammed "Peygamber tanrı olamaz" diyor. Kabilenin 360 putu var; gıdılar hepsini bir günde yiyor; "Bu kadar tanrı olamaz" diyor. Bütün bunlar hep devrimi çıkışlarıdır. Diğer yandan olumlu özelliklerini de alıyor. Tek tanrı dinlerinden bu özelliğini alıyor. Arap kavminin yüceltilmesi gerektiğini kavıyor. Bu da Yahudilikten oldukça etkilennektir. Ama Yahudiliğin hatasına düşmüyor; "Arabin Aceme üstünlüğü yoktur" diyor. Burada eşitlik vardır. Bu, bir anlamda enternasyonalizmdir. Büyüklüğü, kabileleçiliği mahkum etmesindedir. Ki, bizim hakimız bugün bile kabileleçiliği aşmış değildir. Fakat Muhammed o zaman kabileleçiliği mahkum edebiliyor. Demek ki, onun bütün dinsel biçimleri kendini putların yıkılmasında gösteriyor. Bütün bunları yaparken de büyük bir azim geliyor. Kendisine yönelik kompolar kötük. Biliniyor; daha Mekke'den yatağına girip ihmâ edilmeleğe zor kurtulur. Yine, gezdiği yolların üzerine dikenler, çakılar, çalı-çırpı atılır. Böyle, son derece kırık bir yaşam içindedir. Biliğindiği gibi, meşhur Hicreti gerçekleştirdi. Hicret ederek ancak, Kureys'in kervanını pusuya düşürür, daha sonra da Sam'dan gelen kuvveti bozguna uğrattı. Böylece bir siyaset-hukukî güç haline gelir. Yeni bir devletin temelleri atılır.

Bundan sonra, bilindiği gibi Arap Yarımadası'na çok kısa bir süre içinde yeni İslam ordularıyla isgal edilir. Gerçekten İslam ideolojik önderliği ve pratik militanlığıyla kısa süreler içinde düşürmüştür bir kuvvet kalmaz. Daha 640 yılında; yani Medine'ye geldiği üzerinden 10 yıl geçmeden, en büyük imparatorluğun olan Roma-Bizans ve Sasani İmparatorluklarıyla savaş başlatmış ve çoğunlukla bu da imparatorlukların orduları yenilgi. Arap Yarımadası'ndan kuzeye, doğuya, batıya ve Afrika'ya doğru bir yayılma başlamıştır.

Tarihte bu kadar hızlı gelişen, dünyanın dörtbir tarafına yayılan devrim örneğine az rastlanır. Biraz da bu temelde gerçekçi yaklaşmak gerekiyor. Günün koşullarına göre, emir düzenine mülhis kavuşmuş, devlet komutanlık sistemini çok iyi yaratmış, askeri düzenlemeye oldukça erkenden ulaşmış, büyük bir disiplin, ama aynı zamanda büyük bir iman! İslamiyet'in gelişiminde iman çok önemlidir. İman'dan sonra askerlik gelir. Kılıca gerkçten çok sıkı sarılır. O zaman kılıcın rolüne bakalım; kılıç pektili mi elaman dilenir, herkes kılıcın korkusuna imanı tanır. Günümüzde de insanımız kendisi için zor-bela imana geliyor. Onlar günde, yolda sayısız kabile ve kavim imana getiriyorlar. Kılıcın keskinliği, fikrin ve azmin büyüklüğü deniliyor. O halde, tarihin büyük çıkışlarından ders almalı bilmelidir. O dönem görkemli çıkışların yapılması gerekiyordu. Bu anlamda İslamiyet, döneminde göre çok büyük bir devrimdir. İşte, Türkiye'de bazı sosyaller vardır; 12 Eylül'le birlikte varlıklar silindi. Biz sosyalist diz-yorlardı, kısa bir dönemde varlıklar silindi. Oysaki bir İslamiyet, din olarak 1400 yıldır varlığını sürdürüyor. Hem de öneminde fazla bir şey yitirmemiş. Demek ki, İslamiyet, doğuşundan itibaren bir ayırtığı da yasar. Bu ayırık, etkisiz günümüzde kadar getiren, İslamiyetin erkenden devletleşmesini isteyen kesimler, güç-otorite haline gelmesini isteyen kesimler ile onun ideolojik özyet, eşitlik özyetine bağlı kalmak isteyenler arasında ayrılır. Bu aynı zamanda, İslamiyet'te kendini fazla dönüştürme uğramdan, kabilenin çok çıkarlarını bir tarafa itmeden, bilakis İslamiyetin yarattığı büyük olanaklar içinde, bu olanakları ele geçirerek eski mal, mülkleri ve otoritelerini yüz kat arttırmada, yani kapsamlı bir biçimde geliştirmede rol almak isteyenler, İslam devrimci özyet, onun bütün insanlığı kurtarması gerektiğini anlamın, adanışını bütünyle bağli olan, dürtüst özyet temsil edenlerin çalkış veyu ayrıldığıdır. İşte sınıfsal özyet bu olan bir çatışma olur. Eski toplumun kalıntıları, o kalıntıları İslam maskesi altında sürükleyen istenilerle, İslamın gerçek devrimci özyetine bağlı kalmak isteyenler arasında bir çatışmadır yaşanan. İşte bu çatışma, çok giddetli bir biçimde ve hem de İslamiyetin çıkış yıllarında yaşandı. Daha Muhammed vefat etmeden bu çatışma başlamıştı. Biliğindiği gibi, çatışmanın başını çeken vardır. O zamanki Emvî sülalesi, eski toplum egemenlerini temsil etmekte, İslamiyeti maske olarak kullanmakta, daha çok onun sağıcı yorumunu esas almakta, ve çok kariyerleştirip, çok komplocu bir tarzda, yalan-iftiyen erkenden İslama sokmakta; bu temelde hızla devletleşmektedir. Emvîler, iktidardan niyetlerini hemen toparlıyorlar; dolayısıyla palazlanıyor ve güçleniyorlar. Bunların sağı yorumuya, daha sonra Sunnîlik bir mezhep olarak geliştirilmekte ve buna ideolojik kılıf giydirilmektedir.

mayı sağlamıyor; toplumun ilerlemesi çok büyük bir gelişim imkanı verdiğini için, mevcut acaların, ızdırpların giderilmesinde, aynı zamanda toplumsallığın gelişmesinde, bilimin, sanatın, devletin gelişmesinde ileri bir evreyi temsil ettiği için gelişme imkanı buluyor. Ve daha 650 yıllarına gelindiğinde —ki, doğuşundan 20 yıl sonradır—tairan içlerine, Anadolu'ya, Afrika'ya kadar kök salar, devrimsel bir çıkış, zamanına göre insanlığın gelişmesinin en üst bir aşamasını temsil etmektedir. Bu uğurların gelişmesinde Arap kavimliliğinin yeri büyüktür; fakat sovenist değildir. Diğer hakların varlığında rıza gösterir. Özellikle Yahudilik gibi üstünlük iddiasını taşımaz, dolayısıyla diğer haklar tarafından kolay kabul görür; ezilen kesimler tarafından hemen benimsenir.

"...İnsanın tanrı olamayacağı apaçıktır; onu asıyır, Muhammed; Peygamber tanrı olamaz" diyor. Kabilenin 360 putu var; gıdılar hepsini bir günde yiyor; "Bu kadar tanrı olamaz" diyor. Bütün bunlar hep devrimi çıkışlarıdır. Diğer yandan olumlu özelliklerini de alıyor. Tek tanrı dinlerden bu özelliğini alıyor. Arap kavminin yüceltilmesi gerektiğini kavıyor. Bu da Yahudilikten oldukça etkilennektir. Ama Yahudiliğin hatasına düşmüyor; "Arabin Aceme üstünlüğü yoktur" diyor. Burada eşitlik vardır. Bu, bir anlamda enternasyonalizmdir..."

Bütün bunların yanısıra İslamiyet, doğuşundan itibaren bir ayırtığı da yasar. Bu ayırık, etkisiz günümüzde kadar getiren, İslamiyetin erkenden devletleşmesini isteyen kesimler, güç-otorite haline gelmesini isteyen kesimler ile onun ideolojik özyet, eşitlik özyetine bağlı kalmak isteyenler arasında ayrılır. Bu aynı zamanda, İslamiyet'te kendini fazla dönüştürme uğramdan, kabilenin çok çıkarlarını bir tarafa itmeden, bilakis İslamiyetin yarattığı büyük olanaklar içinde, bu olanakları ele geçirerek eski mal, mülkleri ve otoritelerini yüz kat arttırmada, yani kapsamlı bir biçimde geliştirmede rol almak isteyenler, İslam devrimci özyet, onun bütün insanlığı kurtarması gerektiğini anlamın, adanışını bütünyle bağli olan, dürtüst özyet temsil edenlerin çalkış veyu ayrıldığıdır. İşte sınıfsal özyet bu olan bir çatışma olur. Eski toplumun kalıntıları, o kalıntıları İslam maskesi altında sürükleyen istenilerle, İslamın gerçek devrimci özyetine bağlı kalmak isteyenler arasında bir çatışmadır yaşanan. İşte bu çatışma, çok giddetli bir biçimde ve hem de İslamiyetin çıkış yıllarında yaşandı. Daha Muhammed vefat etmeden bu çatışma başlamıştı. Biliğindiği gibi, çatışmanın başını çeken vardır. O zamanki Emvî sülalesi, eski toplum egemenlerini temsil etmekte, İslamiyeti maske olarak kullanmakta, daha çok onun sağıcı yorumunu esas almakta, ve çok kariyerleştirip, çok komplocu bir tarzda, yalan-iftiyen erkenden İslama sokmakta; bu temelde hızla devletleşmektedir. Emvîler, iktidardan niyetlerini hemen toparlıyorlar; dolayısıyla palazlanıyor ve güçleniyorlar. Bunların sağı yorumuya, daha sonra Sunnîlik bir mezhep olarak geliştirilmekte ve buna ideolojik kılıf giydirilmektedir.

Bir yandan böyleli bir kesim ortaya çıkarken, öte yandan da Muhammed'in yakınılarından olan ve gerçekten tamamen militanca İslama hizmet etmiş, bu konuda büyük özyet ve cesaret göstermiş, aynı zamanda çok biliğindiği, İslamın özyet ve onun eşitlikçi adli özyetinin emvî, mal ve mülk özyet dikmekten, otoriteyle başı dönmeyen imam Ali'nin başını çektiği bir kesim vardır. Bu akım daha sonra karışma çeşitli mezhepler biçiminde çıkar. Yani Alevilik diyebileceğimiz. Ali'nin tutumundan yana olma temeline bir kesim gelir. Fakat bu bölünmede, biliğindiği gibi, Emvî sülalesi baskın ki. Bu baskın çıkışın kaynağında iktidara sahip olus vardır. İktidar, Emvîlerin elindedir. Emvîler o dönem Sam'da kurumsallardır. İktidar ve para ellerindedir, olanakları geniştir. Bunlar, erkenden sağı yaklaşmakta ve bu konuda, eski toplum ile ve kabile seferine çok taviz vermektedirler. Onları hızla yanlarına çekerek, para ve güce dayanıp bunu sınıfı toplumu geliştirme temeline kullanarak, gücün egemen oluyorlar. Diğer kesim olan Aleviler, yani Ali yanlıları, daha çok ideolojik sağı-açılığa bağlı kaldıkları; kimseye para ve mülk dağıtmadıkları, özellikle imana, İslamın militan özyet yaşamak istedikleri için, yaman savasır, etkili savasır fakat hakim olmazlar. Alevilik güçlü bir kanat olarak gelişmesine rağmen, bu nedenlerle hakim olamaz. Biliğindiği gibi, bu çekişme o günden bu yana süregelir.

Bu konuda İran Şiiliğinin istisnai bir durumu, önemli bir ayrıntıdır. Şiilik neredir? Daha çok İslam'ın İran çerçevesi içinde yorumlanması, İran da egemen olan bir devlet geleneğini ve uğurlarlı önemli olarak geliştirilmiş bulunan Sasani İmparatorluğu'nun yıkılış sürecinde, İran kabilelerinin başında bulunan Fars kabilenin ve diğer İranlı kabilelerin çıkarlarına uyarlanmış İslam'dır diyebiliriz. Başlangıçta Sasani'lerin kendi dinleri vardır. Zerdüşlük halen etkilidir ve biraz da millî-kavmi özelliği ağır basan bir din. Sasani İmparatorluğu İranlı kabilelerin bir imparatorluğudur. İslamiyetle uzun süre çatışmalıdır. İslamı geliştiren Emvî sülalesi Sündir ve bunların İran'a saldırsı, İran'ın o görkemli imparator-

luğunu yıkmıştır. İmparatorluğun yıkılması ile birlikte, bunlar çok büyük baskılara ve katliamlara tanık oluyorlar. Bu durum, İranlıların neden Şiik seçtiklerini, Alevilik benimsediklerini ortaya koyar. Böyle bir baskı ve katliam o zaman gelmiştir ve Emvî sülalesi İmam Ali çevresine de aynı zulmü, Ali'nin oğlu Hüseyin daha Kabe'deyken uygulamıştır. Hüseyin'in kellesi tepede Emvîye camisine getirilip sunulmuştur. Demek ki İmam Hüseyin ve diğer aile efvdi. Emvîlerin, o zamanki Sultan Yazid'in katliamıydı. Öte yandan, İranlılara da Emvî sülalesinin saldırsı sözkonusudur. Bu durumdaki kim terici edebildirdi? Elbetteki kendileri gibi mazlum bir durumda olan İmam Ali taraftarlığı, hem de üstalık dercesinde, kabul edebildirdi. Biliğindiği gibi, Şiilik en yaman İmam Ali taraftarlığıdır. Ve bunun son derece anlaşılır bir nedeni vardır. Kendileri için çok hayati olan bir çok değerlerin yıkılmasında vahşi davranan Emvîlerin —ki o zaman Emvî sülalesinin komutanları gerçekten çok vahşi idiler— Roma imparatorlarının vahşetini bile geride bırakan, İmam Ali taraftarlarına, Hüseyin'i yaptıklarını gözönüne getirerek —ki bunlar Müslümandırlar, Arap kavimlerinden idiler—, bunlara bu kadar zulüm yaptıklarına göre, diğer kavimlere elbette ki çok daha acımasız davranacaklardı. İşte bu, Şiiliği ortaya çıkardı; Şii militanlığının bir direnme mezhebi olarak şekillenmesine iyi açar. Ta o günden bugüne kadar savasır. Bu savas sürecinde Ebu Müslüm ve Abbasi İmparatorluğunun kurulması, Emvî sülalesinin dağıtılması iyi açar, bunda İranlıların de güçlü payı vardır. Görülüyor ki, Şiiler, İslamın, Alevi İmam Ali yandaşlığının en militan kesimidir. Yıkılan Sasani İmparatorluğu nedeniyle de biraz İranlı özelliklere büründür. İranlılar yani Fars veyu diğer İranlı kabilelerin uğradığı katliamlara karşı bir tepki özelliği taşıy. Ve kendisi sürlektir savunmada bulur. Bu anlamda, belli bir haklılık yönü de vardır. Zulme ve haksızlığa karşıdır. Sürekli savaşım içindedir, dolayısıyla da militancadır.

DEVAM EDECEK

SERXWEBÜN

Abone Fişi

Adı, Soyadı : .....
Adres: .....
.....

6 Aylık

Almanya içi: ☐

DM 18 ☐

Almanya dışı: ☐

DM 20 ☐

1 Yıllık

Almanya içi: ☐

DM 36 ☐

Almanya dışı: ☐

DM 40 ☐

Abone Hesap Numarası:

Stadtparkasse-Köln

Konto Nr.: 1 74 21 96

BLZ: 370 501 98

Yazışma Adresi:

SERXWEBÜN

Postfach 10 16 83

5000 Köln 1

Not: Bu fişi doldurarak ödeme mabzusu ile birlikte yukarıdaki yazışma adresine gönderiniz.

FRANSIZ DEVRİMİNİN 200. YILI KUTLAMALARI, İNSAN HAKLARI VE GÜNÜMÜZ FRANSIZ YÖNETİMİNİN İKİYÜZLÜLÜĞÜ

Fransız Burjuva Demokratik Devriminin 200. yılı, 14 Temmuz'da kutlandı. Devrimin 200. yılını Fransız hükümeti, "İnsan Hakları" sloganı altında kutladı. Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand, 33 ükilen devlet başkanları devrim kutlamalarına ilişkin olarak yaptığı toplantıda, kutlamalarda insan haklarını temel aldıklarını söyledi. Gerek 14 Temmuz günü, gerek öncesinde ve sonrasında yapılan kutlama törenlerinde, bu slogan bolca kullanıldı.

"İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi" olarak da bilinen insan hakları konusunda ilk bildirginin Fransa Burjuva Demokratik Devriminde yayınlandığı bilinir. Devrimin önderlerinden Danton'un okuduğu bildirge insan hakları konusunda o döneme kadar kaydedilen en önemli gelişme ve atılan önemli bir adımdır. Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik (Liberté, Egalité, Fraternité) çağrılarını, burjuvazinin kendisiyle sınırlı kalsa da, o zamana kadar feodalizmin egemenliği altında büyük sömürü ve baskı altında yaşayan kitlelerin durumunda da kısmi düzeltmelere yol açmıştır.

Fransız devriminde burjuvazi, diğer ülkelerin tersine radikal bir devrimle iktidarı feodalizmden almıştır. Devrimin kanlı çemesi ve yığınların devrimin çocuklarına karşı bile kullanılması; burjuvazi ile feodaller arasında çelişkinin şiddetinin yanısıra yoksul halkın da devrime yoğun olarak katılmasından doğmuştur. Fransız "insan ve Yurttaş Hakları Bildirisi"nin en önemli ilkeleri şu haklardan oluşuyordu: İnsanlar doğuştan özgür ve herkes yasalar önünde eşit olacaktır; keyfi tutuklama yapılamayacak ve her sanık suçluyla kanıtlanana kadar suçsuz sayılacaktır; devlet görevleri herkese açık olacaktır; düşünce, basın ve inanç özgürlüğü kısıtlanamayacaktır, baskıya karşı direnmek hakkı kullanılabilir.

1789 Burjuva Demokratik Devriminde kabul edilen bu ilkeler, daha sonraki yıllarda birçok ülkenin anayasasına temel teşkil etmiştir. Fransız Devriminin, "İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi"ni yayımlaması olmasından önceki ki, Fransa'nın şimdiki yönetimi, devrim kutlamalarına temel slogan olarak insan haklarını aldı.

Bu yazımızda biz de, bu sorun üzerinde durmak istiyoruz. Şatafatlı kutlamalar ardından ikiyüzlülüğü ortaya koymak, insan hakları adına yapılan sahtekarlıkları sergilemek açısından da büyük önem taşıyor.

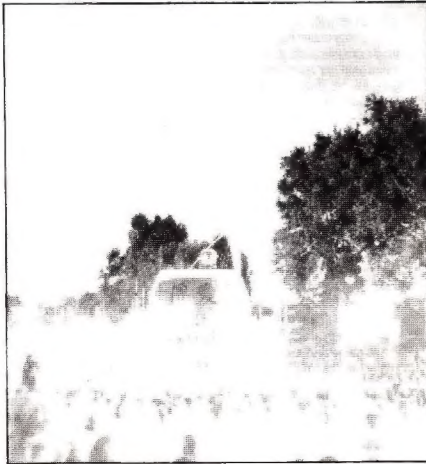
Fransız Yönetimi, bu yılki kutlamalara büyük önem verdi. Son yılların en büyük sokak gösterisi düzenlendi. Yüzbinlerce kişi gösterilerde yer aldı. Hükümet kutlamaları için büyük maddet harcamalar yapmaktan çekinmedi. 14 Temmuz'da yapılan geçit törenine SSCB, ABD, İngiltere, Arap ülkeleri, Afrika ülkelerinin yanı sıra, Çin'deki öğrenci gösterileri temsilen de bir grup Çinli öğrenci katıldı. Fransız hükümeti, Çin'in Tiananmen Meydanı'ndaki gösterileri devrimin 200. yılına da bahane ederek en fazla sahip çıkan devlet oldu. Yürüyüş kordonların en önünde Tiananmen'deki göstericileri temsil edenlerin yürümeye, Fransa'nın tutumuna karşı bir örnekler. Bunların yanı sıra, Fransız yıllarca sömürgeci egemenliği altında tuttuğu ve büyük katliamlara maruz bıraktığı Arap ve

Afrika ülkelerini de kutlamada temsil ettirmeyi unutmamıştır. ABD ve SSCB'nin de kortejde gösterilerde yer alması, Fransa'nın insan hakları şampiyonluğuna oynama şansını biraz daha arttırdı. Kısaça kutlama görüşünde insan haklarına sahip çıktığını göstermek için iyi düzenlenmiştir.

Gösteri gruplarının yürüyüşüne başlaması ile birlikte bunu görmek mümkündür. Günlere öncesinden yapılan yoğun propagandaların da etkisiyle, onbinlerce kişi erken saatlerden itibaren kutlama alanında toplanmaya başladı. Fransız halkının belli bir kesimi Fransa'nın insan hakları savunuculuğuna örnekler vererek, devrimin 200. yılı ile övündü. Buna rağmen, izleyici çoğunluğun için gösteri kısmi ile ilgilendiği, sergilenen ikiyüzlülüğü

nü devrim yıldönümü nedeniyle, kendi ülkesine kabul edeceğine açıkladı. Fransa hükümeti, bu kararı, insan hakları nedeniyle aldığını da açıklamasına ekledi.

Bugünkü Fransa yönetiminin adeta Fransız Devrimini yeniden yaşama çabaları, Fransaya uluslararası politika da daha önemli bir rol yüklemeye istegini bir sonucudur. Nitekim, Mitterrand, devrimin 200. yılını kutlama girişimleri çerçevesinde kendisine uluslararası politika da geniş bir manevra sahası da açtı. İnsan hakları adı altında Polonya'ya gidip Dayanışma Sendikası Lideri Lech Walesa ile görüşen ve Gorbaçov'u Paris'te konuk eden Mitterrand, 7 sanayileşmiş ülkenin toplantısına başkanlık yaparak, popülaritesini artırdı.

göremedikleri ya da buna dikkat bile etmedikleri söylenebilir. Her grubun sergilediği gösteriyi çokçuna alkışlayan kitlelerin insan hakları sloganı ardına gizlenen Fransa yönetiminin Cumhurbaşkanı Mitterrand'ın dünyanın ileri 7 sanayi ülkesi toplantısına aynı gün başkanlık yaptığı pek gözönüne getirilmelidir.

Şatafatlı kutlamaları bir yana bırakıp, Fransa ve insan hakları sloganını ele alırsak, aldatıcılığın varlığını boyutu görmek mümkün. Gerçi, Fransa'nın kendi ki meselelerinden kaçınanlardan nedenleri de, ülke içindeki kutlamalara karşı çıkan bir kesim oluştu. Muhalefet partileri hükümeti tepkilerinden dolayı kutlamalara katılmadılar. Yine, Fransa'da bir kesimin hala (bunlar azınlıktır) monarşi taraftarlığı yaptığı da gözardı edilmemelidir. Bir de işte tepki geldi. İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher, İngiltere'deki Magna Carta bildirgesine atıfta bulunarak, Fransa'dan önce İngiltere'de söz konusu konuda adım atıldığını söyledi. Bu İngiltere ve Fransa arasında tartışmaları da alevlendirdi.

Tepkileri rağmen, Fransa hükümeti, kutlamaları büyük bir propaganda aracına dönüştürdü. Sanayileşmiş 7 Batı ülkesinin yıllık olağan toplantıları, 14 Temmuz'da denk getirilmiştir. Yine, 33 devlet ve hükümet başkanı devrim kutlamalarına katılmak için Paris'e geldi. Diğer taraftan, Fransa hükümeti, Güney Kürdistan'dan göç etmek zorunda kalan mültecilerden 300'ü

anlaşılacaktır. Zaten Fransız Devrimi, sömürge ve ezilen halklara hiçbir şey göstermedi. Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik Paris'in duvarlarını bile aşamadı. Bastille Zindanının kapılarını açan güçlü atılım burjuvazinin ikiyüzlülüğü sonucu Fransa'da bile gereken değişikliklere yol açmadı. 1848 olayları ve 1871 Paris Komünü ardından ise, burjuvazinin "İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi"ni tamamiyle çiğnediği görüldü. Tarihle aynı büyük davaların biri de yine bu dönemde patlak verdi. Dreyfus Davası olarak da bilinen dava, burjuvazinin salt milliyetçi duygularını kışkırtarak ve Prusya yenilgisinin gerek nedenlerini gizlemeye için nasıl bir sahtekarlığa giriştiğini, "İnsan ve Yurttaş Hakları"ni ayaklar altına almasına iyi bir örnek tir.

Günümüzde gelindiğinde Fransız yönetiminin bu ilkelere dayalıca ihanet ettiğini görüyoruz. Burakalmı gerçek anlamında, burjuva demokratik haklar çerçevesinde bile, bunlara sahip çıkılmadığı açık olarak görülebilmektedir.

Daha 200. yıl kutlamaları içerisinde, bu konuda yığınca çelişkili durum yasadı. Çin'deki gösterilere sahip çıkıp, bunları demokrasi aşkına alkışlayan Fransa, kendi sömürgelerindeki baskı uygulamalarını sürdürüyor. Nouvelle Kaledonie (Yeni-Kaledonya) ve diğer ada ülkeleri üzerindeki klasik sömürgeci politikayı devam ediyor. Yine Çin'deki gösterilere, Polonya'daki Dayanışma Sendikası, Afganistan'daki Mücahitlere ve diğer birçok alana yardımlarını maddi, diplomatik ve siyasi alanda gösterirken, Halepçe'de 5 bin insanımızı katleden Irak Faşist Saddam rejimine arkı kıymayı sürdürüyor. Diğer yandan ise, kendi silahları altındaki ölümün kaçan halkımızdan 300'ünü (100 bin kişiden) insan hakları adına kabul edeceğine açıkladı. Buna benzer çelişkili durumları çoğaltabiliriz. Her örnekte görüleceği gibi, bugünkü Fransız yönetiminin insan hakları adına tam bir ikiyüzlülüğü sergilediği açıktır.

Fransa'nın Kürdistan politikası ise, bu konuda belli başlı ayna görünümlüdür. Bulaya bakmak bile tek başına, ortaya konulan ikiyüzlülüğü görmek için yeterlidir.

Fransa'nın Kürdistan üzerindeki emelleri günümüzde başlamış değil. Bunun tarihi, Fransız Devrimi kadar eskidir. Günümüzde kadim emelleri devam etmiştir ve bugün de devam ediyor. Fransa birçok nedenden dolayı kendisini Ortadoğu'da bu ilkelere daha yakın hissediyor. Bu yakınlık tabii ki, buradaki halkların ırsal çıkarlarına sıkıyı yönde olacak. Bu eşyanın doğası gereği böyledir. Emperyalizmin, halkların çıkarları ile bağdaşmayan girişimleri, kısacası sömürgeci ilgin bugünkü yürütücüsüdür.

Fransa, uzun yıllar Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki birçok ülkeyi sömürge statüsünde tuttu. I. Dünya Savaşı sonrasında da Güney-Kürdistan'ın bir bölümünü elinde bulundurduğu gibi, Batı Kürdistan'ın Antep, Urfa ve Maraş yörelerini de bir dönem ıgal etti. Günümüzde ise, Kürdistan üzerindeki politikasını faşist Irak rejimine ve emperyalizmin gücüne dayanarak sürdürüyor.

Yine, Fransa'nın, Devrimin 200. yılı dolayısıyla Kürdistan'a ilişkin bir toplantı düzenleme çabaları da görüldü. Bu konudaki girişimlerin

şu ya bu şekilde sürdüğü bilinir. Bu gelişmelerin yanısıra, Fransa Cumhurbaşkanı Mitterrand'ın eşi Danielle Mitterrand geçtiğini aylarda Kuzey Kürdistan'a ve burada bulunan meşhure kamplarına bir gezi düzenledi.

Fransa, bir yandan Kürt dostu görünüş, ilerideki otonomi çabalarının tutması için yatırım yapan, diğer taraftan da halkımızın katliamlarına destek vermektedir. Fransa, insan hakları adına Kürt halkına yardım ettiğini söylüyor. Öyle anlaşılıyor ki, yine insan hakları adına 5 bin insanımızın kimyasal silahlarla katledilmesine destek sunuyor. Böylesine ikiyüzlü politikaları emperyalistlerin hiç yontemleridir. Aynı ikiyüzlülüğü, diğer emperyalist devletlerin de yaptığı bilinir. ABD emperyalizmi de Polonya, Afganistan, Nikaragua vb. alanlarda insan haklarından dem vururken, İsrail'i Filistinliler, faşist Türk devleti ile Irak faşist rejiminin Kürt halkı üzerindeki katliamlarına alkış tutuyor; destek oluyor.

Fransa'nın bugün insan hakları sloganı altında Devrimin 200. yılını kutlaması esasında bu ikiyüzlülüğü gizlemeye yönelik girişimlerinden başka bir şey değildir. Kürdistan konusundaki çabalarını da 200. yıl kutlama gösterileri çerçevesinde yoğunlaştırmış, bunun bir örneğidir. Daha bir yıl öncesinde binlerce insanımızın katledilmesinde, yüzbinlercesinin sürgün edilmesinde pay sahibi olan Fransa, bugün timsahın gözyaşlarını andıran çabalara giriyor. Ama, bütün bu çabalar, Fransa'nın politikasındaki ikiyüzlülüğü gizleyemez.

Emperyalizmin halkımızın başımsızlık mücadelesine karşı geliştirdiği otonomi çabalarının önemli bir mimarı da Fransa'dır. Fransa yönetimi ağzına sıkça aldığı insan hakları ilkesini, Kürdistan sözkonusu olduğunda unutarak, bu ilkeyi çiğnemekten bir an bile tereddüt etmemektedir.

İkiyüzlülüğü diğer bir örnekse, 7 sanayileşmiş emperyalist ülkenin ilerilerini Mitterrand'ın başkanlığında Paris'te yaptığı toplantı oldu. Toplantı, 200. yıl kutlamalarına denk getirilmiştir. Toplantıda görüşülen konuların başında ise az gelişmiş ülkelerin borç sorunu vardı. Toplantıda, emperyalist ülkeler yeni-sömürge ve bağımlı ülkeleri daha fazla nasıl sömürceklerini ve emperyalizmin ömrünü uzatma konularını görüştü. Toplantının özü, dünya halklarının kaderini 7 ülkenin kararlarına göre belirleme, diğer bir deyişle dünyanın yeniden paylaşılması çabalarıdır. Bu toplantının varlığı bile insan hakları ve halkların kendi kaderini belirleme haklarının çiğnenmesinden başka bir şey değildir.

200. yıl kutlanan Fransız Devriminin bugünkü Fransız yönetiminin bıraktığı mirasın yerini ikiyüzlülüğü almıştır. Şimdiki Fransız yönetimi, insan haklarını, Devrimin 200. yıl kutlamalarının temel sloganı olarak ilan etse de, bu ilke karşındaki ikiyüzlülüğü gizleyemez. Özellikle de Kürdistan konusunda sürdürdüğü ikiyüzlü politikası, insan hakları adı altında yaptığı birçok girişimle gizlenemez. Devrimin 200. yıldönümünde böylesine bir ikiyüzlülüğü ve çokluğun girabında yüzen emperyalist burjuvazi, tüm şatafatına rağmen çokmektken ve halkların lanetine uğramaktan kurtulamazsın.

dar büyük olmuştur. Zorluk dedikimiz; somut durumlar karşısında bir güce karşı değil, daha çok da kendisini yanıltmamak ve en büyük yanılgıya da kendi içinde taşınmamak, kendi duygu ve düşüncelerine teslim olmayı bilen, uyut salmanın da —bu ölçüm de olabilir, kendin ölçümün kucağına atmak da olabilir— bir yetmezlik, daha teslimiyet olabileceğini görüp, doğrusunu zorlayan tutumun kararını vermek demektir. En zor dönemde, onun en anlamlı kararı böyledir. İşte daha sonraki zorluklar bu temelde fazla önemsenmemiştir veya önemsenmesi de gerekleri rahatlıkla yerine getirilerek iltirilemeye çalışılmıştır.

Başta da izah ettiğimiz gibi, günümüzde çok rahat konuşulabilir, doğmuş olabilir. Yaşanılan amansız zorlukları gözönüne getirerek "kurtulmuş" diyip köşeye sınımk, kişilerin çokça yaşadığı güçlü bir özellik olan kendini kurtarmayı bir halkın kurtuluşu gereklerini önüne geçirmek, o dönemlere her an olasıydı ve netikim binlercesinin de içine girdiği durum olur. Böylece, Partinin faşizmin tehditlerinden zor bela kurtulup kurtulmadı ne kadar insanı, örgütü varsa ona karşı da en bireysel bir tarza tavrı almıştır. Bunu açığa yarma cesareti, dürtölünü gösteremeyenler ise bir demagogi yaklaşıma: "Benim su konuda görüş ayrılığım var, benim için bir örgüt anlayışım var" diyip, aslında kendini kurtarmamın basit hesabı içinde onun güçlerini göstermek istiyorlar. Birma girmeyenler de, örgüt sorunları da dahil, anı doğru kavramak şurada kalsın, örgütü ayrıntıların, örgütlerin bir nüp parçası olmasında rol oynamayanlardır. "Örgütlerin, anı sahipleri biziz" diyenler, anı görevlerine asla böylesine yaklaşmazlar. Fazlının yaratıcısı, ölmüş historiesine kapılan yarıçerin çoğu, bir anlamda devrimler için bir tuzak olan yarıçeri yavaşının kolaylığına kendini kapıtararak, bu konuda, ne bulmuşlarsa onunla yetinerek ve ona tapınarak, örgüt buna hizmet ediyorsa onu da kullanarak, bütün yoldaşlık ilişkileri içinde bu hizmet edecek tarza dönüşürler, çok bir yaşamı kendilerine layık görürlerdir. Bu daha büyük bir tehlikeydir ve bu tehlikeyi içimizde yaşayanlar, Partimize dayatılanlar da az çıkmadı. Fazlınma karşı direnmek kadar, bunlara karşı da direnmek için aklılıca bir tutum ve karar gerekliydi.

Böylece yarıçeri cephesinde de, kendisini koyanlar kendisini bitiren, yeniliğe ve teslimiyete göre dönmelerini vatansızlığı, her türlü insanı değerdene uzaklaştırmış ifade eden tehlikeye karşı büyük bir direnme ve savaşım içinde olmaları; bu savaşımın bütün sonuçlarını birleştirerek bir gelişmeyi mümkün kılmamın cabaları sergilenmeye çalışıldı. 1980-81-82 yıllarında bütün bizzet-tükmençe cabalarını yoğunca sergilediği, bunun büyük bir savaşımının verildiği bilinmektedir. Yarıçeri alanlarında yaratılan yönelemler bir bir yarıya bu temelde yönelirdi. Çok uzuc ve alpakça yaşamak isteyenlerin inançsızlıklarına büyük bir inanca karşı durmak, kaçış ve iş yapmama eğilimlerine karşı sonuna kadar büyük bir inanç ve yılmaz bir kararlılıkla direnmek ayakta kalmak, tarihi öneme hazzı ve bu yapıldı. Ortaya çıkan bazı küçük olanaklar ilerleme rahatlığına oturarak ve, "Bu da bize yeter. Biz namusluymuz, alimimiz kurtarıldı" diyip kendini avuturlar, kapıtararak karşı da, "Yapmayın yoldaşlar, bu böyle değildir. Doğruşuk başka yeryodur" diyerek yönelemlerde yüklenirler. Anın görevlerini kendice çıkarma inancını, cabasını göstererek; en basit ihtiyaçların temininden tutulmuş ruhi ihtiyaçları bulup

çıkarmaya kadar her türlü olanakları yaratarak, yıllar adım adım, saat saat böyle karşılanmaya ve kazanılmaya çalışılmıştır. Bunları güzel bir tarih çizmek için söylemiyoruz; insan yaşamı devrimci tarzda nasıl en iyi halde tutulur, devrimci karışıklı en iyi nasıl bulur sorusuna cevap vermek için söyleliyoruz. Devrimci savaşımında uyut yaşamak mümkün değildir. Bu savaşımında değil uyut yaşamak, kişilerin kendi kendisini kurtarması bile düşünülmüştü.

Bu gerçek yaşam sahipleri için bir formüldür. En rahat alanlarda bile ölçüm tehlikesi varsa, yapılması gereken; tehlikeyi görüp orada yaşamayı mümkün kılmak ve bu bizim için geçerlidir. Çünkü Partimize bir demoklesin çizilici gibi sürekli dayatılan imha ve idam çok somuttur. Dolayısıyla rahat gibi görünen bütün çabaların rahatlığı, bir rahat yaşamayı değil, tehlikeyi görüp oğru. Buna karşı tedbir, direnmenin başan şansı artırma. Halkımızın üslanı kurtuluşunda büyük bir öneme hazzı olan bu görevler yerine getirilmeye çalışıldı.

Bizim bu sahada gerçekleştirdiğimiz Part 1. Konferansının hangi koşullarda ve zorluklarla nasıl işe diğ bir mücadeleyle gerçekleştirdiğini anlatıyacağımız. Bunları ilgil belgelerden incelemeye çalışmıştık. Yine bir yıl sonrasında, daha çok ölkeye dönük karışıklılığı esas alan 11. Kongremizin de nasıl bir mücadeleyle, ne tür bir çaba ve azimle gerçekleştirildiğini anlatıyacağımız. Bazıları Part 1 tarihini sözcüklerde öğüniyorlar. En tehlikesi sözcükler üzerinde yuvarlanırlar. Devrimciler sözcükleri değil, gerçekleri esas alırlar. Ama sözcükler üzerinde yuvarlanarak, yarıya bir hastalıklı. Yıllar vardır, kabus gibi çokmuştur. Büyük bir kişilikle, cabayla ancak karşılanabilecek ve kesin bir dönüşüm yaratılacaktır. Orada bir insan yaratılır. Bunun için de bir cümleye alpakça, anlatılacak bir şey değildir. İnsan onu ruhuna kadar duyar. Her gün zikirnin filliyatını yapar. O yıllara hakkını verir, işe anları oldukça büyük olan bu yılları, biz böyle geçirdik. O dönemlere ölkeye yönelme bugünkü gibi büyük bir coşkuyla, hem de dayatılmaya yapılmıyordu. Bilakis, "Ölkeye neden yönelinmeyeceği, halkın saflarına neden dönmeyeceği, bunun neden su veya bu tarzda imkansız olduğu" lafla söylenmes bile; tutum ve davranışlarda sonuna kadar gösteriliyordu. Hem de en sorumlu tutulması gereken ögeler bunu örtbas etmek için görülmüş demagogiye şındırlar. "Gider ölümler, gider tek bir örgüt çabası harcama, tek aklılı bir iş yapmam, yaşamıma kumar oynar gibi" onayını, ya öyle ya böyle; beğen karar ver" tarzındaki yaklaşımlar sahipleri az değildir. Yine, asarlı, işne ucu kadar gelişme olanları, yaşama işarısı onun üzerinde durmak, onu yaşamak, onu örgüt karar haline döndürmek ve böylece atılacak anlamlı adımları gerçekleştirmek için bütün çaba ve güç harcama bir yapılmıştır.

O yıllar, herkeşin yörekte, beyinde, ruhta kaçış yaşadığı yıllardır. Botan da varlığı, esamemize bile yoktu. Birakalım Partinin varlığı, onun bütün kararlarını Part 1 için sabote ettirmek için her şey yapılıyordu. Ölkeye yönelmek için her türlü kompo, provokasyon ardına kadar dayatılıyordu. Bu konuda hin oğlu hinler, Avrupa emperyalist tutumuna dayanarak, hareketle hatla bağlayıp alabildiğince çekmekteydiler. Zindanlarda ise bir teslimiyetçilik dayatılmıştı. Böylesi dönemlerde onun kendisine meslek eden kişiler, çok cüret-

li olur. Çünkü devrim çok zor duruma, devrimciler ölümlü anlaşıyor yaşıyorlar. Bu hainler ise bazı kuvvetleri ellerine geçirmişler; çok cüretkar, sinsi ve demagogilerdir. En anlamda da "güçlüler", gün onların güçlülerdir. Bunlar zindanlarda tarhın az tanık oldukları bir ihaneti denatlıyorlar. Ölümlükalm anlamında bize neden ihaneti dayatıyor. Bu cüretkarlıklarından ötürüdür. Planları bozulduğunda ise, onlar kadar korkak, maskeleri düşmüş, insanın hiçbir biçimde kabul edemeyeceği kişilikler yoktur. Yanlışlıca bunları gördük yersadık. Bize dayanarak hareketimizi düzölge çıkarmamak için bir köprü yapmaktan çekinmediler.

1982-83-84 yıllarında bunlar yaygınca yapıldı. Bir silah patlatılmak isteniyordu. 12 Eylül faşizmine karşı, bir halkın yaşamı kararlılığı gösterilmek isteniyordu; ancak bazıları, bunu olanaksız kılmamın en hileli, en ödie, en hainane hesaplarını yapılar. Hem de en sorumlu mevkilerde, olumuluğu en az göstererek, ama işleri ağır-dan almayı azımlı çıkararak bunu yapılar. Düymünün dayatılmasına karşı hasep yapılabılır; dısmızdaki kuvvetleri karşı rahatlıkla tavır geliştirilebilir; açığa çıkarak provokatorlar, kaçıp ihanet edenlere insanları bir karşı verilebilir, ama en zor karşı verilebilir, böylesine sinsi planları içinde olanlardır. Bunlar yenilgi durumlarını, inançsızlıklarını Part 1e dayatırlar. Bu dönem içinde gelişen Part 1 taktiğine karşı bunlar inanca değillerdir, ama, yine de hareketin açığa gelişmesine damga vurmak veya onu tutmak istiyorlardı. Bu kötü hesabı yapıyorlardı. Tabii bu, çok kötü sonuçlar getirebilecek bir hesaptı. Burada cüretkarlık provokatorların daha da köttüdü. Yapmıyacaktın ve inanmadıkları halde, tüm güclerini yete tenece vermeyip demagogiye durumlarını kurtarmaya çalıştıkları halde, aksini iddia ediyorlar ve bu konuda kendilerini oldukça dayatıyorlardı. Bu yıllarda daha çok bunları gördük. Zorbeli işne ucuyla kazanılır bir damla suya ulaşmış; onu bir çirpda savurulan bir durumuna gördük. Bunlar boğazı bir damla su bile alamazlar ama, kaçıkla toplanmış bir kazan suyu da bir çirpda devirebilirler. Bundan daha tehlikeli intihar eylemleri de çıkar. Gözükara bir biçimde ne pahasına olursa olsun ellerinden geleni arkalarına bırakmazlar. Çünkü suyu yaşamdan umut kesmişlerdir.

Bu durumlar hep birbirine bağlı olarak gelişir. Yaşamı mümkün kılan devrimci politikanın olduğuna görmek, devrimci cabanın olduğuna bilmek önemiydi ve işarılı yine bu kanıtlamaya çalışıldı. 1984'un eylemliliğine bu temelde yönelindi. Hatta, biz bu eylemliliğe daha önce yönelmiş istiyorduk; hazırlıklardayız, yaratılan olanaklar 1983'te daha büyük ölçüde başlatmaya yönelmişti. 12 Eylül faşizminin geliştirdiği terörle, "Bu daha devrim dirlimez, bir daha gelemezler, bir daha kitlelerin bulundığı bir ortama e bile süremezler" dediği, buna kesin inanç ve güvenle hareket ettiği bir ortamda; 1983 yılı için sürdürülen hazırlıkların 1984 yılında daha da yoğunlaştırılmasıyla, 15 Ağustos 1984 Atılımına gildi. Çok iyi bilinir ki; 1984 yılında başlatılan eylemlilik, Kürdistan ulusal direnişine kahramanca bir direniş olarak yerini almıştır. 15 Ağustos Atılımı 12 Eylül faşist rejimine karşı geliştirilen en soylu, en kapsamlı ve gittikçe büyüme ölçölüne sahip olan silahlı direniştir. Bu atılımın her bakımdan üstün oldu-

ğu, bir yılın ileri gelişmeyi beraberinde getirdiği, özellikle Türk ordusunun "yenilmezliği" karşı konulmazlığı" esasenasi yığıtı, kitleleri derinden etkilediği bilinir. Kitlelere kendi direniş güçlerinin bulunabileceği ve gerçekten tarihimize sık sık görüldüğü gibi, tecrit çemberi içinde hareketin boğulmaması açığa mesali itiliyor; bu eylemlerle birlikte tüm Ortadoğu ve Avrupa'da destekleyici önlere kanıtlanıyor; dolayısıyla da yüzölçüleri derin kitleleri üzerinde egemen olan kısa süreli ıyvan ve imhaların bu sefer tekrarı edemeyeceği, ettirilemeyeceği, buna imkan verilemeyeceği net olarak ortaya konuluyordu. Bu dönem, Part 1 bu konuda çok ileri bir gelişmenin önlü olduğu ortaya çıkarılabildiğini kanıtlayarak, yerini alıyordu.

Halkımızın tarihi açısından bunları bir dönem olarak ifade edilebilir denli bu süreçte, bir yandan Genelkurmay, diğer yandan Evren-Özalp ikilisi, kendilerini son derece sıkırtan bir ortam içerisinde buluyorlardı. Gerek seçilen dönem ve gerekse seçilen zemin, sadece Part 1 ve ulusal direniş tarihimize için önemli olmasık kalmayıp, aynı zamanda etkileri Türkiye'de ve bölgede de daha yaygın olabilecek

"...Devrimci sözcükleri değil, gerçekleri esas alırlar. Ama sözcükler üzerinde yuvarlanmak yaygın bir hastalıktır. Yıllar vardır, kabus gibi çokmuştur. Büyük bir kişilikle, cabayla ancak karşılanabilecek ve kesin bir dönüşüm yaratılacaktır. Orada bir insan yaratılır. Bunun için de bir cümleye alpakça, anlatılacak bir şey değildir. İnsan onu ruhuna kadar duyar. Her gün zikirnin filliyatını yapar. O yıllara hakkını verir. İşte anamlı oldukça büyük olan bu yılları, biz böyle geçirdik..."

niteliktedir. Özellikle, Kürdistan devriminin uluslararası etkisinin en yakından duyurulabileceği ortaya koymuş, dolayısıyla da yalnızca bir ilay olayı olarak, yerel gerilime, faşist millilere ve her türlü gerilime karşı bir hareket olmanın da öteye, mevcut güçleri aşan, ağalığı yerle bir eden ve onları devletsiz bir saat bile ayakta tutamayacakları şuruna götüren bir atılım olmuş; bu konuda sözmürgeci faşist rejimin de ne kadar zorlandığını açığa göstermiştir. Eğer Kürdistan devrimi doğu bir taktikle geliştirilirse, yeteri bir hazırlık neler kaydedilebileceği ve direnebileceği ortaya koymuştur. 15 Ağustos bu anlamda ulusal ve bölgeel etkisi çok büyük olan tarihi bir atılım oluyor.

Aynı zamanda o dönemde gerçekleştirilen bu hamienin çeşitli güçler tarafından nasıl değeriendirildiği de çok iyi bilinir. Bu güçlerden bazıları, özellikle komünist potensit örgütleri, klasik komünist partileri bu hamieyi ilk anda "maceracı" olarak nitelendirip eylemleri hemen ertesi gününde bütün yar gücülerinin bir araya gelip kaleme aldıkları bir bildiriyi yayınlamışlardır. Bu bildiride, yapılan eylemler "maceracı", "sorumsuz", "kitlelere felaket getirmekten başka sonu olmayan" eylemler olarak nitelendirilmiştir, bu güçlerden geri kalmayan sosyal-söven

örgütler de aynı teraneleri tekrarlamışlardır. Hemen hepsi bir ağzdan faşist rejimin borazanlığını yapmışlardır. Bunları yanı sıra, aslında başlangıçtan itibaren Partimize karşı en sinsi faaliyet yürüten, zindan direnişlerini boğmak isteyen hain, iltirikiçli unsurlar da, gerek zindan direnişlerine ve gerekse yeni atımlara karşı sinsi bir karşı koyuşu sergiliyorlardı.

Partimize ve ulusal direniş savaşımına karşı direkt geliştirilen saldırılarını yanısıra, saflarımızdaki yetmez devrimcilik, dönmün emrettiği görevlerin milatını olma ve başından beri izah ettiğimiz anlayışlar önemli bir tehlike olarak kene gibi varlığını yapıpı. Nitekim daha sonraları da, kendine güvenmeyen, gelişmekte inanan, ama vaz da geçmeyen anlayış, sağa yalpalanmayı, kendini gizlemeyi, bir küçük adım atıp, on tane kararsız adımı bunu anlamızdaşırmayı marifet bilen eğilim, işleri erteleme becerisini gösterdi. Bu eğilim sahipleri olanların elverdiğin çok gerisinde ve çoğu yanlış saptamış adamlar, özüne gereken pratik işarılıla yönelmemişler. "Bir adım atarız, sonu ne olur?" Sonuçları karşılayamaya hazır değildi. Bir eylem yaparız, oğlu şansımız yaver giderse ne mutlu, olmazsa kaderimize ne düşerse ona razıyız" biçiminde ifade edilebilecek anlayışlara döneme yaklaşılmış ve netikim 15 Ağustos Atılımı, 1985 sonlarına geldiğimizde, 12 Eylül faşizminin dayatmalarında daha tehlikeli bir dayatmaya karşı karşıya kalmış ve bazıları çoktan kendilerini yeniliğe, bunun inançsız ortamına, dağılmaya terkmişler ve hatta onun hesabını da Partiden ve Part 1 Önderliğinden isteyecek kadar küstahlığa yönelme cesareti göstermişlerdir.

Bir türlü devrimcilik karşı verememesi, yaman devrimcilik adamı haline gelememesi, ama koşulların saflarında sürüklediği tipiler, bu dönemlerde oldukça çoğaldı. Koşulların devrim saflarına sürüklediği tipiler oldukça için orta yerde kaldılar; ne devrimden ve ne de düzenden kopmayı becerebildiler. Bunların durumlarını anlayış düzeyine yükseltmekleri, yaşadığımız yılların kara yıllar haline getirmeye, kabuulların adada bütün aydınlık noktalarını kararttığı bir döneme girmezmize sebep teşkil edecekti. Ama yine de devrimciler, en zor anları da yaşasalar, zorlu da olsa böylesi bir dönemle de aşacaklardı. Yasadığımız yıllar bilinen bu zorluklara geçen yıllardır. Hakları oldukça halde, bu öğeler ayarsız, ıssaz; biraz da kendine sadalı bir biçimde bütün sorunları, kendilerinin bütün beklentilerini, haffikliklerini en demagogi (şualları, rahatsız edici davranışları sergilemeyi marifet bildiriler. Bu, tek kelimeyle terbiyesizlik, teorik ve ıssal değeri yoktur. Günümüzde kadarki ölçümde bu eğilim sahiplerine karşı bütün tutumumuz: "Kendinizi tanıyın, bir olay geliştirilmeye ve bir halkın kadarki dürtüye çizilmek isteniyor. Kendi ölümleriyle yaklaşıyor. Sizlerde öz yoksas, ardına kadar batacağınız, olduğunuz yerde kalın. Devrimde hazır değilsiniz, yetmiyorsunuz, alın sizlere olanakları istediğiniz terçih edile tarzındaydınız. Tabii ki ilgin karıştıncılar bu dönemlerde çoğunlukla en tehlikesi olan terçih ettiler. Ama yine de bu, yapılması gerekenin ne olduğuna anlatmaya ve kavratmaya çalışık. Onlara kalırsa, sözde PKK'yı daha da "derinleştirilebilir" diye tuma sağlanacaktır. Yine, bu tutum ve davranış sahiplerine kalırsa, direnacekleri Onlara göre direnmek, bir onur meselesidir. Bunlar, kişisel onurlarını kurtarmayı, bir halkın onurundan daha

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi tarihinde önemli bir kilometretaşı:

14 TEMMUZ

Baştarah 1. sayfa

burjuva demokratik devrimler çağını açan 1789 Burjuva Devrimini gerçekleştirdiği günü, işte bu 14 Temmuz belirdir. Dünya tarihine damgasını vuran, burjuvazi için bir kabe işlevi gören o günün, zulüm kalesi Bastille zindanlarının yıkılmasını gerçek haline getirdiği 14 Temmuz'un çağ açan derinliği hepimiz için besbellidir. Ve bu olay burada tartışacak değiliz. Özele Fransa ve genelde dünya tarihinde bir dönüm noktası, çağ açan bir özelliğe sahip 14 Temmuz 1789 burjuva devrimi elbette konumuz değil. Bizim 14 Temmuz'a, çağ açan Fransızların 14 Temmuz'u arasında doğrudan, meddî bir bağlantı kurulamaz. Ancak yine de bir noktayı hatırlatıyor: Fransa halkı 200 yıl önce burjuva demokratik devrimini gerçekleştirecek toplumlar, tahriş koşullara sahipken, Kürdistan böyle bir fırsatı 200 yıl sonra yakalayabiliyor. Dünya tarihinin dışına nasıl itildiğimiz ortaya çıkıyor. Burjuvazisi, burjuvaziye rağmen, burjuvazisi karşı 'burjuva demokratik devrim'i' yapma görevi ancak 20. yüzyılın son çeyreğinde kendini dayatıyor. 200 yıllık bir geçmişlik, doğumun çok deşiflesi sanılması birlikte getiriyor. Bedelî büyük bir şahadet hareketi oluyor. İşte 14 Temmuz, bu şahadet zeminine oturtulmuşluğu ifade ediyor. Nasil ki Fransızların 14 Temmuz'u dünya tarihinde bir dönüm noktası oluyorsa, bizim 14 Temmuz'u da yol alan özgürlük kavramının durum fermannının imzalandığı ve bunun infazının katı bir şekilde kendini dayattığı bir tarihsel dönümde faaliyetli bir rol oynuyor. İktidâr biçiminde somutlanan inhanet ve tasfiyeciliğin püskürtülmesi, geriltilmesi... Bu, yeniden atılım yapmanın kilometre taşı anlamına geliyor. Farklı tarihsel koşullarda zulmün kalesi yeni Bastillerin siyasal düzlemde yerle bir edilmesidir. 14 Temmuz; Diyarbakır çağdaş Bastille'dir; 12 Eylül zulmünün odak noktasıdır. Fransızların 14 Temmuz'u böyle benzerliğin kurallıbeciği çağırıştır; kendî 14 Temmuz'u daha iyi kavramamızda yardımcı oldu sanırız...

1. FAJİST REJİM PKK SAVAŞ TUTSAKLARINA TESLİMİYET VE İHANETİ DAYATIR

Genelde Diyarbakır zindan dışı, rençşilçiliği, özdele 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucunu kavramak; her şeyden önce, o zeminde ölümün bir kavga ya tutuşan karşıt güçlerin politikalarını ve bunun pratik uygulamasını; yani, daha somut olarak, ulusal kurtuluş politikası ve ulusal imha politikasının özgül çatışmasını ve çatışmanın özgül durumundaki Diyarbakır'ın tarihsel somut durumunu bilmekten geçiyor. Diyarbakır'ı değerlendire, Kürdistan sorunu, Kemalizm, T.C'nin genel Kürdistan ve PKK politikası ve bu temel sorunlara yaklaşım perspektifi önem kazanıyor. Doğru ve sağlıklı bir Kürdistan yaklaşımı olmayanların Diyarbakır'ı orada yatıştıran ve buna karşı gelişen destansı direnişleri anlamaları, hakkı olan değeri biçimleştirmek mümkün değildir. Diyarbakır'ı "Türkiye'deki herhangi bir cezaevi" olarak görüp bu temelde "değerlendirmelere" girmek, için başında Kemalizme teslim olmak

anlamına geliyor. Çünkü düşünce düzeyinde Kemalizm kalıpları, Misak-ı Milli perspektifi alınması, bakiş açılarındaki odayına bu kalıplar oturtulmuştur. Doğru ve devrimci bir Kürdistan görüşleri, leninist bir ulusal sorun bakışları olmayanlar, kesinlikle Diyarbakır'ı anlayamazlar; ne orada sergilenen vahşetin anlam verebilirler, ne de direnişçilerin tarihsel rollerini kavraya yeneceği gösterebilirler.

O halde, faşist Türk sömürgeçliğinin Diyarbakır zindan politikasını kendine özgü özellikleri, nitelikleri, varmak istediği amaçları, ancak T.C'nin genel Kürdistan stratejisi ve PKK politikası bağlamında anlam kazanabilir, kavranabilir. Diyarbakır'ı, Türkiye'nin herhangi bir cezaevi olarak algılamak, hangi bir inkarcılıktır, bu beyinde Kemalizm taşı kurmuş demektir. Düğünüş tarzını Kemalizmın kavramları, değer yargıları belirlemişti. Çünkü Diyarbakır'ın ulusal boyutunu —kı da sıradan bir boyut değildir— orada gerçekleşen siyasal olayların, bölünme kavğaların niteliğini, bölünme temel bir gerçekliği; onun tarihsel somut gerçekliğini gözardı etmek, yadsamak katıksız bir, Kemalizmdir. Sol adına yapıyorlarsa, bu yine katikası bir sosyal-sövenizmdir diyorum, ve bu bakiş açısının eleştirisini bir kenara bırakıyoruz.

Yaklaşım perspektifi konusunda öze olarak dememiz şu ki: Diyarbakır zindan gerçekliği ve bu gerçekliğin suyuva bu boyutu, parçası veya ayrıntısı irdelenirken ya da değerlendirmesi yapılırken, Diyarbakır, Kürdistan ulusal-tarihsel gerçekliğinin böğüne oturtulmazsa, o bütün çerçevesinde ele alınmazsa, yapılabilecek değerlendirmeler yanlış, çarpık, yüzeysel, siğ olmaktadır kurtulamayacağı gibi, Kemalizmın, sosyal-sövenizmin damgasını yemekten de yakalarını sıyramazlar.

Su da önemli: Kürdistan gerçekliği içinde, 1980'li yılların ilk yarısındanki Diyarbakır zindan gerçekliği, herhangi bir olay, bir ayrıntı olarak somutlanmıyor, ikl politikaları; T.C'nin ulusal imha politikası ile PKK'nın ulusal kurtuluş politikasının çatıştığı bir odak, sorunu birinci ele belirleyen kesin tarihsel bir düello merkezi, varlık-yokluk savaşının kesin, açık muharebe alanı oluyor. Diyarbakır, Kürdistan tarihi, halkımızın geleceği ve ulusal kurtuluş mücadelesinin kaderiyle doğrudan ilintili bir çatışma alanı ve odaydır. Bu olgu, değerlendirmede daha duyarlı, somut, dikkatli ve en önemlisi de nesnel olmalı dayatıyor. Bu yaklaşımla gerçeklik yerli yerine oturtulabilir, onlara insanın kanı, emeği, kahramanları için öçürülen daha somutlu bir davranış sergilenabilir. Evet, Diyarbakır'ı ya da Diyarbakır'ın su ya da bu olayını değerlendirmek, en başta büyük sorumluluğu ve kesin ciddiyeti gerektirir; daha doğrusu, zorunlu kılar. Değerlendirilirden bir halin ulusal kurtuluş destanını yoduklular ulusal kahramanlık eylemleriyle yazanları görünmek tarihidir. Küçük bir sapma, çarpıtma ve siğ değerlendirmede ağır bir siyasal ve ahlaksal yük getirmektedir.

T.C'nin, Kürdistan politikası bizim için siğdir. Stratejisi, nihai amaç Kürdistan halkını tarih sahneden silmek, soykırım ve ertile me politikalarıyla Kürdistan'ın ulusal imhasını gerçekleştirmek. Bu aynı zamanda kemalist ideolojinin

özü ve varlık nedeni oluyor. Kemalizmın tarihi, bu özün kanla, barbarca, işkenceyle, katliamlarla ırası, politik, kültürel, toplumsal, kurumlaşması, bu strateji doğrultusunda gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesi oluyor. Bir halkı, dili, kültürü vb. ulusal varlık öğeleri ve değerleriyle tarih sahneden imha etmeyi kesin amaçlamış; pratik, politik, kültürel, ekonomik vb. uygulamalarını bu stratejik amaç doğrultusunda gerçekleştirmiş bir ideoloji ve siyasal egemenlik sisteminin kan dökücülüğü, barbarlığı, insanlık dışı soykırımı niteliği kendidinden anlaşılır. Misak-ı Milli'de bir Türk uluslaşması yaratmak, resmi ifade ile "vatani ve millîti ile bölünme" bir "tutani" gerçekleştirmek, bu hedefle çelşen halkları ve azınlıkları imha etmek, her dönemde T.C'nin şaşmaz ilkesi, varlık nedeni ve tüm yönetsimlerde politikaların odak noktası olmuştur. Kürdistan'ın ulusal yayılma alanı seçen, aynı ulusal imhaya hedefleyen Kemalizmın bu öze kavranmadığı T.C'nin Kürdistan politikası ve bunun somut yansıysı algılan-

"...Bu direnişçilik düğününün politikasını işlemek hale getirmekle kalmaz; ulusal kurtuluş sürecinin zeminini, temellerini kuvvetlendirir, ulusal kurtuluş umudunu, ulusal kurtuluş savaşına dönüştürmede ilerici, ateşleciyi bir öge oldu.

O bakımdan eğer Diyarbakır'a hakkı bir değer biçiyor, önemli bir anlam veriyorsak, bu kuru bir bôbürlenme ihtiyacından değildir; geçmişimiz yerli yerine oturtul bilince çıkarma, bu tarihin kahramanlarına karşı olan sorumluluğumuzu ciddiyetle yerine getirme duygusundan hareket ediyoruz. Boş övünme, bôbürlenme gibi hafiflik Diyarbakır gerçekliği ile bağdaşmaz..."

maz. Bu kavrayış, aynı zamanda Kürdistan sorununa yaklaşımın anahtarları da... 12 Eylül faşizminin Kürdistan ve PKK politikasının özü, T.C'nin genelkesel politikasından ayrı değildir. Onun daha katmerli, kapsamlı, bir dizi öge ve imha aracıyla zenginleşmiş ve kısa sürede sonuç almayı öüne koyaş bir devamı ve halkanıdır.

Faşist cuntanın yaptığı Kemalizmın stratejisi ve 50 yılı aşkın pratiğini birkaç yıl içinde uygulamak, bir "yıldırım hareketi" ile sonuca ulaşmaktır. Kürdistan sorunu karabasanı kendileri için. Bu "dava"yı tarihsel kanatları sayıtlarına gömdüklerini sanıyorlardı ya. Ancak "cezet" dirimisti; ödi sayılan dava diriliş hareketini dayatmış ve politik örgütsel bir dizi eskikliği ve yayıflığı taşımasına karşın, Kürdistan ulusal kurtuluşu, faşist Türk devleti için korkulu bir gerçeklik, tehlikeli bir olgu olmaya yemişli. O bakımdan vahşet, katliam, işkence, baki ve zulüm zincirinden bosalacak ve tarihimiz yeni baştan daha yoğun ve katmerli bir tarzda yaşatılacaktır. Cunta, 1940'lardan sonra olduğu gibi bu davranış üzerine ödi topağı atırsa, pasifikasyon ve inhanet kurumsaştırıp bu temelde ulusal imhaya gerçekleştirmeyi öüne birincil görev olarak koymuştur. Zaten cuntanın var-

lık nedenlerinin başında Kürdistan sorunu geliyor mu? PKK'ın somutlaşan Kürdistan ulusal kurtuluş hareketini ezmek, yok etme politikası cuntanın gündeminin ilk maddesini oluşturmuyor mu? Bunlar biliniyor. Ayrıntıya girmek konumuz değil. Su denilebilir; 12 Eylül faşist rejiminin temel karakteri karşı-devrimcidir; bu bağlamda en başta da Kürdistan devrimi karşıtı özelliği vurgulanmalıdır. Evet bu bir olgudur. Cuntanın politikası, pratiği, "ılcraatı" bu sözlerimizin açığı ve kesin kanıttır; bunun en açık tanıkları da bizzat PKK savaş tutsaklarıdır. Açmayı gereksiz görüyoruz.

Evet, faşist cunta, kendinden önceki yönetiminin Kürdistan ve PKK politikalarını devraldı; buna etkin öğeler katarak yetkinleştirdi ve pratikte tam bir öze imha savaşını biçiminde uyguladı; tüm Kürdistan bir savaş alanı; tek yeni bir imha savaşını eşitsiz koşullarda sürüyoruz. Özele imha savaşının ve ulusal direniş kavgasının sonucu tayin edile muharebeleri Diyarbakır zindanlarında yürüyor. Düşman her türlü saldırı, işkence ve zulüm aracına, silahına sahiptir; savaş tutsakları onların politikalarının dayısıdır, açığı, kesin muhabetidir, durunduydudur. Ama direnişçilerin özele silahları vardır, bu silahları asturacak yetenekle başka bir türlü silah yeryüzünde icat edilmiş değildi henüz. Bilinç, halk sevgisi, bağlılık, yüksek sorumluluk duygusu ve tüm bu öğelerle donanmış bukilme, çekilme devrimci irade... İşte savaş tutsaklarının korkunç silahları.

PKK'nın daha güçlü ve sağlıklı temellerde kavgaı yükseltmek, faşist rejime karşı gerilla biçiminde ulusal kurtuluş savaşını dayatmak amacıyla düzenli geri çekilme taktiğine yöneldiği; 12 Eylül'ün ilk gününde başlayarak, Türk sol hareketinin büyük bir bozgun yaşadığı; terör ve yıldırma hareketi ile her türlü toplumsal muhalefeti susturdukları; cuntanın kendine "dikensiz ödi bahçesi" yarattığı bir ortamda, faşist Türk sömürgeçliği PKK'yı ezme ve bu temelde Kürdistan sorununu temeli "gözme"—bu ulusal imhadır— politikasını gerçekleştirmenin ciddi adımlarını atıyor. D. Savaşın özü Diyarbakır'dır.

Ne yapmaktır istiyorlardı? Neraye varmak istiyorlardı? Faşist rejim, PKK devrim tutsakları nezdinde Kürdistan halkının ulusal kurtuluş umudunu, insanını ve filizlenmiş ulusal diriliş davasını böğü, duvarların labirentlerinde yok etmek istiyordu. Böylece inhanet ocağı, özele imha savaşının bir aleti durumuna getirilecek; Diyarbakır, toplumda estirilen terör, korku panikle birleştirilecek ve 1940'ların sonrasında yaratılan Kürdistan yeniden gerçek haline getirilecekti. Plan korkunç, deşet vericiydi. Bu korkunç planın basamakları şöyledi: Önce sindire sindire, alıştır alıştır, parça parça, kademe kademe PKK savaş tutsaklarını teslim almak; özerline, geçimsilerine, kendilerine karşı suç işletmek ve yabancılaştırmak; insani ve siyasal özelemleri bozarak ve mutlak itaat temelinde inhanet gerçekleştirmek ve böylece inhanet ocağı haline getirilen Diyarbakır zindanlarında inhanet dalga dalga toplumun her birimine; canlı, yaşayan varlık adına ne varsa tüm hücrelerine yaymak. Bu gelişim, ulusal imhanın gerçekleştirmesi için tüm engellerin

temizlenmesi anlamına geliyordu. İşte halkımız 12 Eylül faşizmiyle birlikte, belki de tarihin en korkunç tehlikesiyle somut ve yoğun olarak yüz yüze geliyordu. Diyarbakır'da uygulanan bunca vahşetin, işkencenin, zulmün ve barbarlığın nedeni kendidinden anlaşılıyor. Amacı, bir halkı ve onun adına direnen, yaşayan ne varsa tüm öğeleri ezmek, imha etmek ve öüne inhanet ettirmek olan bir politikanın uygulayıcı yöntem ve araçları da ağır nitelikte barbar, vahşi ve pervasız olmak zorundadır; araçları belirleyen amaçın kendisidir. O da vahşetin başka bir şey değildir. Bir halkı tarih sahneden silmek vahşetin kendisi oluyor; araçları daha yoğun olarak vahşi olmaması için bir neden geride kalmıyor. Amaçlar arası arasında bir uyum, bir uygunluk ve karşılıklı birbirini koşullama vardır. Faşist cuntanın yaptığı aslında yeni bir şey değildir; üretilen yeni bir politika değildir. Yüzyıllardır, bize dayatılan, teslimiyeti ve inhanet politikasını kendidirdi. Politik cephanelikleri kendî tarihidir, Kemalizmın stratejisi, taktik ve pratiğiydi. Bu alanda hatırı sayılır tecrübeleri vardı. Ve bize Diyarbakır'da 1925-40'lı yılların katliam, soykırım, yıldırma hareketi vb. biçiminde somutlaşan Kemalizmın politika ve pratiğini birkaç yılda yeniden yatıştırdı; 2-3 yılda yaşadığımız; vahşetten öze bir şey olmayan, yüzyılları bulan tarihin yoğunlaşması bir biçimiydi. Bu abartmazsı böyledir.

İşte faşist rejimin PKK savaş tutsakları nezdinde inhanet topluma ve ulusal kurtuluş umutlarını söndürme ve bu temelde ulusal imha sürecini engelsiz sürürme politikasını tüm siyasal-tarihsel derinliği ile kavrayanların Diyarbakır'daki vahşetin anlam vermeleri olanaksızdır. Siyasal ve tarihsel bir kavrayış derinliği ve kapsamlılığına sahip olmayanların için son varılan değerlendirmeler "ne olmuş yani, aht 12 Eylül'ün idaresi biraz daha sadist duyguluymuş, bu da baskıları biraz yoğunlaştırmıştı" biçiminde özetlenebilir bir değerlendirme olur. Diyarbakır'da uygulanan, basit bir kin, öfke, ödi alıcı duyguların patlaması değildir; bir kaç sadist ruhlu işkencenin kendî tatmin durumuna da değildir; daha siğ gerici görüvillerin öze tasarrufları hiç değildir. Bu politika, cunta tarafından için uzmanlarına hazırlanmış, en ince ayrıntısına kadar düşünülmüş bir plandır.

Bütün bu özet olarak anlatılanlardan faşist Türk sömürgeçliğinin Diyarbakır zindan politikasının ne olduğunu anlayabiliriz. Diyarbakır zindan politikası, ulusal imha, PKK'yı ezme-imha politikasının ve pratiğinin yoğunlaşması, özün, vahşi, katmerli ödi bir biçimdir.

Eğer, bu vurgulanmış korkunç politika Diyarbakır'da gerçekleştirmek olanağı bulsaydı, yani Diyarbakır bir inhanet ocağı haline gelseydi, bunun siyasal sonuçları ne olurdu?

Bu sorunun cevabı da yakın tarihimizde vardır. 1940'lardan 70'lere dek Kürdistan'da suskunluk, tepkisizlik, pasifikasyonun egemen ve işleyen sürücü olduğu bir gerçek. T.C'nin yürürlükte köyüldü ulusal imha sürecinin engelsiz, rahatsız, herhangi bir direnmeyle karşılaşılmadan yürüdüğü başka bir olgudur. Bu suskun dönemin hangi pratik üzerine kurulduğunu araştırıldığında pasifikasyon, ulusal imha sürecinin ne-

denleri gayet iyi görülmektedir. 1925-40 döneminde Kürdistan'da gerçekleştirilen katliam, soykırım, zulüm hareketlerini burada açmaya gerek yok. Şu ayrıntıyı anımsatalım; kemalistler, Kürdistan'da yaşayan, direnen, Kürtlülük adına ne varsa imha etmeyi önlerine hedef olarak koymuşlardı. Ancak bu imha üzerine usulca imhaya geçtiler. Bunun için hiçbir uygulama madanı gerektirmedi. Katlede-bildiklerini kitleler halinde katlettiler; geride kalan Kürt köylülerini ise toplayıp zindanlara taktılar. Zindanlara kendi barbakirlikleri bir kere daha gösterme fırsatını bulmuşlardı. Bu korkunç zulüm ve işkence ile hayvanı Kürtleri teslimiyete, pısmırlanığa, töbeye zorladılar ve bu konularda da başarılı oldular. Bilinçten, inançtan yoksun olan, ortaçağ caheliyeti içinde bulunan Kürt köylüsünden daha değişik tutumlar beklemek bir hayalci-likti. Töbeye getirilen, pısmırlanmış Kürt köylülerinin arca içinde tutulmasının bir anlamı yoktu. Tam tersine, tahliye edilmelerinin yararı vardı. Korkulmuş, pısmırlanmış, işkence gören Kürt köylülerinin, yenilmezlikten ve ona karşı konula-mayacağından dem vuracaklardı; böylece katliam, sürgün, yasak bölge, zulüm vb. ile yaratılan panik, korku zindan tövbekarlarını anlatımla birleşerek pasifikasyon, tepkisizlik ve kendini yok oluşa terkediş süreci egemenliği ilan edecek ve kurumsallaşacaktı. Kısaca demek gerek: 1940'lara başla-yan ve 1970'lere dek süren suskun Kürdistan'ın (sömürgeciler buna ölü gözüyle bakıyorlar; gerçekten de yaşam belirtileri oldukça çiliz ve zayıf) yaratılmasında o dönemde zindanlarda belli bir rol oynamıştı. İşte bize Diyarbakır'da dayatılan bu terahimdir; onun daha kapsamlı, derinleştirilmiş ve zenginleştirilmiş bir biçimidir. Sonuçta arzuladıkları ise, 1940'ların mezardıkları ölü Kürdistan'dır. Ama başarmadılar; ne 1920'li, 1930'lu yılların Kürdistan'ıydık, ne de karargahında örgüt-süz, bilimsiz bir yapıydı. Aksine, karargahında Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin önderleri; devrimci ideolojileri donanmış, bilinci, sorumlu, bükülmüş bir iradeye sa-hip Kürt savaş tutsakları vardı. Bu yüzden PKK'nın imha politikası, eğer toplayıp kalmışsa, fiyaskoyla so-nuçlandırılmışsa bunda şaşılacak bir yan yoktu. Zindan direnişçiliği-mizin tarihsel anlamı, önemi ve yamsalsılığı, dayatılan teslimiyet, ihanet ve imha politikalarını büyük özveri, emek ve önderlerimizin ulusal kahramanlarıyla püskürtme-si gerçeğinden kaynaklanıyordu.

Evet, onlar Diyarbakır'daki vahşet 1940'ların Kürdistan'ını bir daha yaratmak istedikler; PKK'nın direnişçiliği onları tarihsel bir yenil-giye uğrattı. Ulusal kurtuluş müca-delemesinde bu yasaomal bir aşama-yı ifade eder, uzun süreli kavganın önemli bir raundudur. Bu direniş-çilik düşmanın politikasını izlemeye hale getirmekte kalmadı; ulusal kurtuluş sürecinin zemini, temel-lerini kuvvetlendirdi, ulusal kurtu-luş umudunu, ulusal kurtuluş sa-vasına dönüşümüne ileri, a-tesleyici bir öge oldu. O bakımdan eğer Diyarbakır'a haklı bir değer biçiyor, önemli bir anlam veriyor-sak, bu kuru bir bölürme ile iya-tıcaından değildir; geçmişimizi yerli yerine oturtup bilimsel çıkar-ma, bu tarihin kahramanlarını karşı olan sorumluluğumuz ciddi-yyete yerine getirme duygusundan hareket ediyoruz. Bu övünme, bölürme ile haklılık Diyarbakır gerçeği ile bağdaşmaz. O ağırbaş-lık, öndürlük ve nesnellik, sorum-luluk ve ciddiyet gibi erdemleri

dayatır bize kısacası; abartmaksız-n tam ifade etmekte eksiklikler, yetersizlikler var aslında; bu tarihs-el kesitimiz nesnel ölçülere bağlı kararlar yansıtmaya çalışıyoruz; devrimimiz için derslerle doludur; geleceğe bağlanan halkı yakala-mak gerekliydi.

Faşist cuntası, Diyarbakır'da so-mut olarak neler dayatmış; buna kısaca bakalım. Yoksak 14 Tem-muz'un tarihsel önemi ve anlamı ortaya konulamaz.

Teşlimiyet, ihanet ve imha (ideo-lojik, politik, ulusal) politikası bir anda ve hemen dayatıldı. Parça-parça, kademe kademe, alıştır-a alıştır, sindire sindire uygulama alanına koyuldu. Ama kesinlikle 1-2 yıl içinde sonucu gayet iyi plan-laşmış; uygulamaların dozu, yoğunluğu buna göre ayarlanmıştı. Öncelikle cezaevinde devrimci ör-gütüllüğü dağıtmaya, kapsamlı bir tecrit ve işkence temelinelecek bir karşı-devrimci otoriteyi örgütleyor-duk ve acilen yasağa geçirmeyi istiyorduk. Bununla tutsakların tes-limiyete zorlamak, giderek özlerni boşaltıp kişiliksizleştirmek, onur-sağıstırarak, mutlak itaatl e gerekt-irmekte; ideolojik-politik, insa-ni özlerni yabancılaştırma ya da yabancılaştırma sürecine girmiş kişi-ler kişileri ihanece yöneltmek ist-iyorduk. Böylece zincirin son halk-a-sa tamamlanmış oluyor. Karşı-devrimci otorite, tam tecrit ve benimsenme-kabullenme anlamın-da değil de, fiziksel olarak dayatı-lan kurallara uyuma —büz buna salt politik teslimiyet ya da bir çabla tak-tiksel teslimiyet durumu diyoruz— sömürgeci için son amaç; de-ğil; bunun mutlak itaat, cezaevinde, mahkemelerde onların istediği tarz-da davranma ile ve on son ihanetle tamamlanması gerekliydi. Karşı-devrimci otorite ve teslimiyet ilk basamak; mutlak itaat olgunlaşmış ve ihanete geçiş basamağı; doruk ise ihanet oluyor. Politika'nın uy-gulanma planı ve süreci bu.

12 Eylül ile birlikte faşist cuntası günden güne ölümlü olarak artan bir baskı ve pısmıklı yekundan beri sözünü ettığımız teslimiyeti adım adım uygulamaya alanına koydu. Sağ-uyuk kesme, sayımlarda sıra-ya koyma ve giderek askeri, kema-list ve dini (dua gibi) "kural" lar dayatıldı. Alıştır, alıştır, her kuralı oturma oturma diyorlardı, her bir kuralı zincirleme birbiri ile zıyete-kti, yüze ayardılar. Yine her kuralı başka kurallara ve dolayısıyla daha ağır işkencelere bir basa-mağı, davetçisi ve ön halkısı olu-yordu.

Bu noktada bir parantez açmak istiyoruz. 12 Eylül'ün ilk günden itibaren "hafiften" başlayan baskı-ları ve dayatılan imha politikasının ilk işaretleri ve ön halkaları karşı-sında reformist-teslimiyetçi grup-ların tutumları ve pratikleri ilginçtir. Aynı zamanda utanç vericidir, mah-kum edilmesi gerekir. Bu anılan gruplar dayatılan kurallara, hemen her isteye uymakla, boyun eğmek-te tereddüt etmediler. Teslim olmu-lardı; hem de hiç direnmeden, tepki göstermeden. Bu tutum-larının teorisiyi uygulamakta da geri durmadılar. O baş para etmez bedellerini, devrim için saklaya-caklarıdır. Devrimcilik buydu! Ters-i tutumlar ise onlara göre mace-racılık, provokatrılıktı, işken-ceyi davet etmekti! Cunta koşulla-rında "arazite uymak"ın başka "akıl" bir politika düşünülmezdi; dışarı çıkırlar mı yine aslan kesileceklerdi! Her şey karşı içinde! Bu kıskançlık, ortadoğusca savunul-ma ve korunmaldığı Dahası var; tes-lim olmak bile isteyen adeta gönüllü olarak teslimiyet buyundurduğuna boyunlarını geçirmeleri yetme-miştir. Direnişle saldırıyorlardı; "pro-

vokasyon, maceracılık, işkencenin esas nedeni" vb. tanımlamalarla da diyorlardı. "Kitlelere çağınlar yapı-yorlardı; PKK, direnerek sizi pro-vokasyona, katliamlara götürüyor, maceracılık yapıyor, gördüğünüz işkencenin sorumlusu PKK ve onun maceracı çizgisi" diyor-lardı. Evet, aynı böyle diyorlardı. Kurallara uymanın erdemleri say-sayıp bilireniyorlardı; kurallara uymanın kurtuluşu(!), rahat etmek olduğunu vaz ediyorlardı. Düşman da pratikte kurallara uyana-ları "teorileri" davranıyor ve bu bayları-n "teorilerini" doğruluyordu(!) Bu gruplar düşmanın paraleline düş-müşlerdi; onun yedeğine oynu-yorlardı. Bu tutum ve pratik nasıl tanımlanmalıdır? Bağında direniş ve başkaldırı nüvesini taşımayan, dayatılan kuralları ve yaptırımları bile isteyerek eksiksiz yerine ge-tirme, boyun eğme, bu boyun eğişi haklı ve doğru değerlendirdir, teo-rileştirme, yabancılaştırma yükselen direnişle küfür ve kara palma, kitleye yaptığı çağrılarla teslimiyete övgü dize vb. çizgilerle gerçekte-ğin bu tutum ve çizgi, sıradan, geçici, salt politik alanda anılır!

"...Ağır tecrit ve işkence ortamında, soluk almanın bile kolay olmadığı bir ortamda yeniden direnişi örgütlemeye ortamına girişildi. Burada 14 Temmuz'un anlık bir karar, ani bir çıkış olmadığın, uzun süreli bir hazırlık ve örgütülüğün ürünü olduğunu altını çizerek vurgulamak istiyoruz. Yenilgin hemen erdesinde süren çabalar düşünce düzleminde olmuş, Mazlum yoldaşın eylemi bu yönlü düşünceleri somut bir karara dönüştürmüştü: Ölümlü orucu. Bu kararın pratiğe geçirilmesi ise zamana ve koşullara bağlı olmuştur..."

kalan bir teslimiyet değildi. Bu tutum ve çizgi en doğru ve tam olarak ideolojik-politik teslimiyet ve düş-ma, yedeklikle sürdüğü için, teslimiyetçi-usaklık olarak tanımlanabilir... Açılımı başka bir değeren-dirmiş konusudur. Açmıyoruz ve parantezi kapatıp değeren-dirmizi sürdürüyoruz.

12 Eylül'de dayatılan kurallara ve yaptırımları karşı PKK'nın direniş-bayrağını yükseltti. Baskıların yo-cuşmasına koştur olarak direniş-simiz de yoğunlaşarak yükseldi. Bu direniş açık grevleriyle fiili direniş, ölümlü orucu, mahkeme savunma-ları ile bezener ek gelisti ve 7-8 aylık gibi uzun bir süreci kapsadı. Yoğunlaşma düz ve sıçrama esası olarak 1981'de gerçekleştirildi için bu direniş, 81 direniş olarak tarihi-mde yerini almıştır. Üzerinde durmuyoruz. Faşist cuntaya karşı belki de ilk ve en uzun süreli direniş-tir; yenilgiye uğradı da 1982'de geleceğe dirençlerimizin ilk halk-a, laboratuvarı, ön koşulu gibi niteliklere sahipti. İhanet politikası önünde çekilen ilk çekilen settir. Gerçi yenilgiye uğrayacaktır, ama siyasal anlamından, önemin-den hiçbir şey kaybetmeyecektir.

1981'in Haziran başlarında di-renişimiz yenilgiye uğradı ve tes-limiyet statü olarak cezaevinde yer-leşti; karşı-devrimci otorite dört-başlı mamlur olarak kurulmuş. PKK savaş tutsakları için kararlık bir dönem açılır.

Bu noktada bir parantez daha açma ihtiyacı doğuyor: Direnişin yenilgisinden sonra dayatılan ku-rallara uyulmuştu. Bu anlamda, cezaevinin fiziksel statüsü ve ya-

şamı anlamında bir boyun eğiş vardı. Bu durum PKK'nın ideolojisi, politik çizgisine ve direnişçi geleceğine mal edilemez; onunla açıklamak olanaksızdır. Ideoloji ve inanç düzeyine sıçraması ve gacici olsa da bu kurallara uyum, bizlerin zaafıdır, eksikliği, tecrübesizlikleri, karışıklarla "lik" deney olması vb. etmenleri, ögeleri açıklanabilir. Politika'mız, tutumumuz net: Her koşul altında DIRENMEK! Ama pratikte bir noktadan sonra, 1981 Haziran'ında bunu tam anlamıyla gerçekleştiremedik. Yenilgin sonra doğru çizginin direniş olduğunu savunduk, kurallara uymanın teo-risini yapmak bir yana onu lanet-leddik; yoğun olarak yeniden direniş hazırlıkları ve arıyışlarına koyul-du. Kurallara uyum ad altında bile direnişimiz sona ermedi, kesintiy e uğradı, mahkemelerde devrim ve PKK en üst düzeyde ve her türlü özeri göze alınarak savunduk, direniş ateşi her canlı tutuldu. Kısacası kurallara uyum altında kıyasıya bir çatışma ve savaş ya-şandı. Düşünce, kişilik düzeyinde, açık meydanlarda, kavg a alan-larında (mahkemelerde) tutum, onursuz dayatmalara karşı durma-ya; yenilimsiz evet; ama inancım-ız, Partiy e bağlılığımız, sorum-luğumuz teslim alınmamıştı. Bu alanda müthiş bir kavg a sürüyor-du. Direnen yanlarımızla, çürüyen yanlarımız, devrimci olan, olmayan yanlarımız kıyasıya bir çatışma içi-n-deydi. İncanla yabancılaştırma sa-vayısırdı. Bu kişilik düzeyindeki çatışma açık savaş alanlarında somut biçimlerde kendini gösteri-yordu. Egemen görünen döşerdi, ama direniş de sürüyordu.

Kurallara uyuma ama, bunun al-tında direniş sürdürece, kurallara uymayı lanetleme, inanç ve direniş çizgisini her fırsatta dile getirme, bunun somut arayış ve örgütleni-şlerine yöneme vb. çizgilerle belir-gi örülen bu trafik düzeni, PKK savaş tutsakları açısından nasıl yorumla-mak gerekir? Ideolojik anlamda, inanç düzeyinde bir teslimiyet eği-limi, kesin yok; tam tersine, bu anlamda güçlü bir direniş var. Kurallara uyulmuş, ama u-şun-ce düzeyinde savunulmuş, n-ayn-ışlığı ve idealizmle zede bağdaşmaz-lığı başından beri vurgulanıyor; öte-yandan yeniden direniş yöneli-mi ve somut adımları var Ölümlü ile olumsuz, direniş ile boyun eğiş (ideolojik-inanç anlamında değil) yanyana, içiçe, birlikte ama kıyası-ya bir çatışma durumunda; bağın-da uzlaşmaz karşıtlığı ve ölümlüne bir çatışmayı barındırın bu durum; ve dönem geçicidir. İçinden güçlü bir direniş ya da ihanet egemen yan olarak düşündür. Bütün bu ver-ilerden hareketle, bu dönem için, düşmanın dayattığı cezaevinin günlük yaşamı birileyen (henüz ihanet ve itiraflı içermeyen) kural-laıma uyulduğundan, yenilgi, geç-i-ci taktiksel ve salt pratik teslimiyet tanımlı yapılabılır.

Ve bu dönemde gün geçtikçe gülenen direniş eğilimi, Mazlum'la bir isyan kıvılcımına, Dört'de bir isyan ateşine; ve 14 Temmuz'da ihanet püskürten bir meydan mahabesine dönüşebildi.

Evet, 1981 direniş yenildi ama ateşi sönmeydi, kesintiy e uğradı, her sürdü; mahkemede, zindanın kuytularında, kişiliklerde, düşün-ce de inançlarda. Aynı işken düş-mam frenlenemiyordu, giderek iha-nete yönelen dayatmaları nın pratik durdurma yetersiz kalyordu. Yenilgin sonra işkencenin dozu; vahşet (bu bile tanımlamakta yete-rsiz kalyor) düzeyine fırladı ve yasağa köçmele hale getirdi. Karşı-devrimci otorite dörtbaşlı mamlur şekilde oturmuş, güdük yaşamı belirleyen (henüz ihanet-itiraflı içe-

mayen) kuralları egemen hale getiri-mişti. Bütün bu hazırlıklarla belli bir amaç içinli. Tutsakların belli kural-larına disiplinle etmek onlar için bir amaç değildi, kişilikleştirilme aşın-da aracı, itiraflı biçimde so-mutanacak ihanet amacına yöne-lim arak ve basamaklar, yarıdım-çı gelecekti.

Ve itiraflı dayatılıyor, ihanetle çağrı günlük yaşamın bir parçası haline getiriliyor.

1981 sonlarında ve özellikle 1982'nin başlarında cezaevinde her şey itiraflı için kullanılıyor. İş-kence, yemek-içmek kısacası ya-samı koşulları ve yaşamın kendisi itiraflı gerçekleştirilmenin bir ögesi durumuna getiriliyor. Dayatılan, itiraflı ve ölümlü kelimeler; bu ki-sece-nin dışında başka bir yan, yaşam tarzını seçme sansı tanınmıyor. Ölüme nazir onlara insan var Ama nasıl bir eylem tarzıyla, hangi biçimlerde bir ölümlü, itiraflı dayat-maların püskürtüldü, hangi eylem biçimleri? Bu sorular cevapsız kalyo-ru. İtiraf dayatmalarıyla hakı-mız ve Partimiz için kritik bir dönem gündeme gelmişti. Varlık-yokluk sorunun önemli ölçüde etkileyen bir tartışmaya vardı. Korkunç bir kompo, tasfiyeli saldırı ile yüzyü-zdeydi. PKK savaş tutsakları tarihs-el bir sınıvla karşılaşıyorlardı. Partimizin, halkımızın meraklı göz-leri onların üzerinedeydi. Düşmanın beklentilerini yokeden kısaca özet-le-mizistik 1982'nin başlarında Parti-mizin nasıl bir imha hareketiyle yüzleşti olduğu ortada. İşkence ve vahşet burada ayrıca belirtmeye gerek yok.

İşte itiraflı ve imha politikasının gündemleştirildiği bir dönemde, 1981'de yenilgiye uğrayan, kural-lara uyuma altında da hiçbir zaman sönmeyen ve kesintiy e uğramayan Partimizin militan direnişçi çizgisini kişiliğinden an önek tarzda cimsi-leştirilen Mazlum yoldaş, Diyarbakır labirentinde direniş-isyan kıvılcım ı olan Çağdas Kawa oldu. Böylece öteden beri var olan direniş ara-yışın ve hazırlıklara başladı. Ağır tecrit ve işkence ortamında, soluk almanın bile kolay olmadığı bir ortamda yeniden direniş örgüt-leme ortamına girişildi. Burada 14 Temmuz'un anlık bir karar, ani bir çıkış olmadığın, uzun süreli bir hazırlık ve örgütülüğün ürünü olduğunu altını çizerek vurgula-mak istiyoruz. Yenilginin hemen erdesinde süren çabalar düşünce düzleminde olmuş, Mazlum yoldaşın eylemi bu yönlü düşünceleri somut bir karara dönüştürmüştü: Ölümlü orucu. Bu kararın pratiğe geçirilmesi ise zamana ve koşulla-ra bağlı olmuştur.

H. KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ KAVGASINDA YAŞAMAL OĞNEME BİR KİLOMETRETAŞI DİKLİYOR

1982 yılının, Mayıs, Haziran, Temmuz aylarına gelindiğinde, itiraflı biçimde somutlanan ihanet politikasının ve uygulamasının doruklarda balayı günleri yaşadığı-dı ve yayılarak geliştiğini görüy-orduk. İtiraf dayatmaları ve zorlama-ları ürün veriyor, yayılma eğilimi gelişiyor ve bu çok açık biçimde gözlenbiliyor. Mahkemeler, itirafl-çılar sosyalizme, Marksizme, Le-ninizme, PKK'ye, devrime karşı salvo atışlarını yapıpıdğı karşı-de-vrim kürsüsü haline getiriliyor. İhanet topluma yayılıyor, mikrop çevreye saçılıyor. Kemalizm, 12 Eylül, gökleri cankılıyor, insanlar töbeye, pısmırlığa ve ihanete davet ediliyor Mahkemelerde bu karşı-devrim saldırılarını karşı ta-kımın cesur tavırları, yargıcıların engellemeleri kayıtlara ya eskik, ya çarpılmış olarak geçiriliyor ya

da hiç geçinmiyor. Sömürgeci-
lerin ağızları-kulaklarında, sevin-
çleri tam bir küstahıya ve pervasız-
lığa dönüşüyor. Olay açıldıkça mor-
al bozukluğu geliştiriliyor. Yıdım
Merkit, Şahin Dönmez dökme ha-
naçlıları tıraş yaptırıldığında ba-
ş aktör rolünü üstleniyorlar,
işkeneler ve sorgulara katılıyor-
lar. Açık faaliyet yürütüyorlar. Kıs-
aca tıraş politikası, vahşet düze-
yindeki işkeneciliğin değişikliğe-
rinden kopmuş bir tempoya işle-
tiliyor, elle tutulur sonuçlar ver-
iyor. Bu sonuç düşmanın istahı
dak da kabartıyor, sevinci daha
çok dayatmalara yöneltiyor, per-
vasızlığı artırıyor. İhanet, ba-
layı günleri yaşıyor, doruklara
dayanıyor. PKK ve halkımız ta-
rihin en büyük imha-ezme komp-
losuya -tasfiyeciliği ile karşı kar-
şıya. Tehlike büyük. Varlık-yokluk
sorunu ile ilgilidir.

Siyasal gelişmeler tarihsel bir
kararını getirip dayattı. Tarihsel
bir karar kendini şiddetli bir şekilde
dayatıyordu.

Evet, Mazlum yoldaş, PKK'nın
yüzüye bulunduğ imha komplo-
suna karşı bir isyan, kavga, diren-
iş kılıcını omuza, İhanet ve imha
politikasının püs-kürtmesinin yü-
zünü göstermişti. Çığır almıştı. En
kutsal değerlere yöneltilecek yaşam
sılları neye düşmana çevrilemezdi
ki? Mademki düşman yaşamımızı
biz İhanete yöneltmek için kullani-
yor; neden biz aynı sılları ona
karşı sonucu tayin edip bir vurucu
silaha dönüştürmeyelim ki? Yaşam
ortaya konulmalıydı. Böyle bir ö-
lüm aşk için edilmeliydi! Kendi
güçü ve zayıf yanlarımızı yak-
lamıştı; düşmanın da öyle. Düş-
manı püs-kürtmenin en güçlü sılları
da bu noktadan yakalanmış ge-
ziydi. Bu güçlü sılla aslında bir kez
denenmişti, 1981'de. Ama tam ola-
rak gücünün ateş etkinliğini ayır-
madık değildik. Şimdi bu deney de
tüm zengin derisleriyle önmüzdü
duruyordu. Mazlum yoldaşın kıvı-
mci önmüzdü aydınlatıyordu. Tüm
görmekliğine karşı, Mazlum yol-
daşın eylemi düşmanın tıraş ve
vahşet uygulamalarıyla engelleye-
mezmiştir, derin etkileri, ve çığır ge-
çenlerin rolüne katkıları, Dört'ün
yanğını da faşist politikayı püs-kürt-
memiştir. Bu büyük eylemlerin ya-
rınında daha büyük ve etkin eylemle-
rin kazanılması kendisini acilen
dayatıyordu; gecikmeye tahammül-
lü yoktu.

Ve o gün, beklenen, arzulanın
büyük gün geliyor, tarihsel kararın
pratiğe geçirilme anı geliyor. Partizim
önderi, zindan direnişimizin unu-
tulmuş önderi seçkin insan M.
Hayri DURMUŞ yoldaş, omuzları-
ndaki ağır sorumluluğa mahke-
me kürsüsüne yürüyor. Bu, Kürdis-
tan özgürlük yürüyüşünün büyük
bir adımı, tarihsel anlık planda
herkesce olağan karşılanıyor. Oysa
tarihsel kararın açıklanması ya-
pılıyor, tarihsel bir eylemin ilk pra-
tik adımı atılıyor. Faşist Türk söm-
ürgeçliğine ve onun dayatılan
teslimiyet ve İhanet politikasına
karşı, güç sesleriyle direnişimiz dü-
şün noktasına sıçrıyor; bir kilo-
metre taşı dikiyor.

Faşist yarık söz istemesine
karşın, Hayri yoldaş söz ver-
mek istemiyor, ancak ısrarı çaba-
lar ve önemli açıklamalar yapı-
cağını belirtmesi üzerine faşist
yarık söz vermek zorunda kalıyor.
Ve büyük önderimiz M. Hayri yol-
daş tarihsel karar açıklıyor: 14 Tem-
muz Büyük Ölüm Orucu. Ayırtılma-
ya, yolaçlara bırakıyoruz. Ardından
Parti önderlerimizden büyük entor-
nasyonel baskın Kemal PIR ve diğer
yoldaşlar büyük eyleme katıldıkla-
rını vurguluyorlar.

Herkeste bir sevinc dalgası. Par-

tiye yönelik komplolar ve saldırıla-
ra karşı bedenlerden barikatlar
örme mutluluğu elle tutulur bir so-
mutluluğa. Düşmanın ise panik,
telas ve şaşkınlık gözleniyor. Tıraş
politikasının balayı günleri yaşadığı
böyle bir anda tarihsel bir eylemin
konulması, sözcüğün tam anla-
mıyla düşmanın çok etkisi yapı-
lır. Zamanla bu çok değişiklik, yendi-
ri bir yandan eylemi muhtaş-piddet-
tir almama, diğer yandan eylemi kur-
mak için ince-kaba işlemler ve bas-
kı yöntemlerini uygulama tutum-

**"...Sıllaş ateslenmişti; o hedefini bulacak ve yerle bir
edektik. İşte Hayri yoldaşın başardığı buydu. Başarılan
Vietnamlaşan Kürdistan'da teslimiyet ve İhanete karşı
isyan bayrağını doruklandırmasın; mezar haline
getirilme istenen Diyarbakır'ın düşmana mezar
yapılmasının soyul bir adımdır. Bir tarihsel düelloydur.
Başarılan bu düellonun kendisidir. Bu düellonun sonuçları,
Kürdistan dağlarında gerillaşacak ve son kavga'nın yakış-
ık, kahredici ateşine dönüşecek... Hayri yoldaşın o sevinç
patlayışında özgür Kürdistan ışıltıları görmek olsaydı;
O bu ışıltıyı yanıttıyordu..."**

larına birakacak.

Büyük eylemin yaratıcıları, yeni
bir tarih yaratıklarını bilincine
çocuklar gibi sen, keleşler gibi
özgürdüler. Hürresine dönen Hay-
ri yoldaş başka bir arkadaşına mü-
deyi, "Başardık, başardık" sözleri-
le verecekti. "Başardık, başardık"
sözlerinde bir gelecek, bir zafer ve
düşmanın o gün o saatte diye getir-
me azmi, kesin inancı var: Başarı-
lan işin tarihsel anlamı, önemi ve
derinliği gök o sızderle. "Başarı-
lan" günlük sıradan bir olay değildir;
mazlum bir halkın, ulusal imha ö-
recinin vahşi ve kanarak araçları-
yla yüzüye ölmek ama direnise ke-
sin karar vermiş bir halkın, ulusal
kurtuluş mücadelesinin büyük ö-
nderi bir Partinin, her şeyimiz PKK'
nın yaşamı, geleceği ve kaderiyle
yakından-doğrudan ilgili büyük bir
eylemde zor olan başanışımı; sıllaş
ateslenmişti; o hedefini bulacak ve
yerle bir edektik. İşte Hayri yol-
daşın başardığı buydu. Başarılan
Vietnamlaşan Kürdistan'da tesli-
miyet ve İhanete karşı isyan bay-
rağını doruklandırılmasın; mezar
haline getirilme istenen Diyarbak-
ır'ın düşmana mezar yapılmasının
soyul bir adımdır. Bir tarihsel dü-
elloydur. Başarılan bu düellonun
kendisidir. Bu düellonun sonuçları,
Kürdistan dağlarında gerillaşaca-
k ve son kavga'nın yakışık, kahre-
dici ateşine dönüşecek... Hayri
yoldaşın o sevinç patlayışında ö-
ğür Kürdistan ışıltıları görmek
olsaydı; O bu ışıltıyı yanıttıyordu...

14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu
denilebilir ki, en zorlu, en işkeneli ve
en vahşi koşullarda gerçekleştirildi.
Tabii bu eylem kapsamında düşman
tüm despotluğunu ve insanlık dışı-
lığını gösterdi. Direniş kahraman-
larına işkeneciydi. Su verilme-
di ya da güneş ışıları altında
ışılmsız su bidonlarıyla ancak ve-
ridi. Diyarbakır'ın en sıcak ve
bunaltıcı yaz günlerinde ölüm oru-
cuna yatan yoldaşlarımızı sıcak su
veriliyor; azizlerini, İradelerini
kırmayı hesaplıyorlardı. Hayri yol-
daş ölüm orucu boyunca tek bir
askeri battanıyla ile beton zemin
üzerinde yatmak zorunda kalmış-
tır. Yatak bu. Eysalan ile bilincine
verilememiştir. Bu her yönüyle
işkeneli ve zor ortamda parça
parça, hücre hücre ölüme uzanmak,
ancak büyük bir bilince inancın so-
mutluğu, halk sevgisi, Parti bağı-
lılığı ve bu ögelerle donatılmış bir
devrimci irade ile olmalıdır; bu, öze-
rinin en uc noktası, işken örneğidir.
14 Temmuz eyleminin bu özelliği
illice bilince çıkarılmalıdır. Günü-
muzda yaratılan şahadet hareket-
lerinde bu özelliğin sonuçları, etki-
leri vardır. Bu özelliği ulusal kahr-

manlık başkanı değildir. Kısa-
cası, 14 Temmuz, herhangi bir
ölüm orucu değil, en zor koşullarda
ve işken ortamında gerçekleştiril-
en bir başkaldırıdır. Bir isyan, soyul
kavga doruğudur. Bu doruğun
yaratıcıları; Hayri, Kemal, Akif, Ali
ve diğer yoldaşlardır. 14 Temmuz
kahramanlarına özietin her türlü-
sü yapılabilir, öde yandan müthiş
bir yalan, karalama ve demago-
jiyle, psikolojik kampanya da acı-
lıyordu. Yoldaşlarımızın "giziden
gizliye yemek yediği" alçakça yala-

zindanların kuytuluklarında geliştiri-
p, bir çizgi, bir gelenek haline gel-
mesine yol açtı. Tarih vahşetini,
kanemizi, sömürge yöneltimi-
nin ancak bir soyul şahadet
hareketiyle yerle bir edileceğini
somut olarak gösterdi. Kürdis-
tan da ateşli yurtesverliği, Kürdis-
tan yurtesverliğini gerekçesi ala-
minın bu olduğunu beyinlere koy-
duklar, yürekleri şediler.

Yoldaşlarımızın eşsiz bir cesa-
ret ve devrimci irade örneği ile ö-
lümle kucaklaşmaları, ölümün öze-
rine üzerine yürümeleri faşist söm-
ürgeci-yöneticilerin büyük bir te-
leşa ve panikse sokuyordu. Dört
yoldaşımız değerli yaşamını yitir-
miş, şehit olmuştu. Diğer yoldaş-
lar ölüm sırasındaydı; kimisi ölüm
eşiğindedi. Hayri'nin, Kemal'in
yolunda yürüme kesin kararlılığına
olan onlarca yoldaş, sırasını bek-
liyordu. Böyle bir görkemi eylem,
kararlık ve dayatıcı irade kar-
şısında, faşist sömürgecilerin yenil-
gi kabul etmekten başka çareleri
kalmamıştı. Ve Türkiye ile Kürdis-
tan'da en güçlü olduğu bir dö-
nemde anlamaya yanaşıyor ve
yenilgiyi resmen kabul ediyordu.

Yapılan anlamaya göre, işken-
ce yapılmayacak; hiçbir kimse it-
lara zorlanmayacak ve cezaları
koşullarında bazı düzenlemeler
ve iyileştirmeler güdülecekti.

Bu sonuca bakıldığında 1981
yenilişinden sonra kurulan ceza-
evi statüsünün dağıtılması görü-
lecekti. Bu anlaşılır bir şeydir. An-
cak buna karşı 14 Temmuz'un
görmekliğini ve siyasal zafarını
belgeleyen nedir? Her şeyden ö-
nce, balayı günlerini yaşayan ve do-
ruklarda seyrederek yayılma e-
tini içinde olan tarih ve İhanet poli-
tikası ve bu yitili dayatmaları geri

**"...Dikkat edilisin, faşist
rejim Diyarbakır
zindanlarında İhaneti
yaygın olarak dayatıyor.
Ve PKK'yı zindanlarında
İmha ettirmeye çalışıyor.
Aynı dönemler Bakı-Cetin
komplou ve tasfiyeciliğe,
çok karmaşık
bağlanlırdan, TC'den
Avrupa emperyalizmine,
İtirafçı döknerden
teslimiyetçi, milliyetçilere
kadar geniş ve karışık
bir bağlantılar grubundan
aldıkları güçte, Partiyi
İçten tasfiyeye yöneltiyorlar.
Parti birliğini
dinamitlemeyi, direnişçi
çizgisini reformize etmeyi
denemeye koyuluyorlar..."**

püs-kürtüldü. Bu somut basın, salt
varılan anlamla ile teskil edilmeli,
bununla birlikte pratiğe somut
olarak gözetildi. (Eylemin sonuç-
larının ayırtılmasına aşağıda bir
daha değineceğiz.) İkincisi ve bi-
rinci basın kadar önemli olan,
diğer bir elle tutulur basın da, o
güne dek olanak sağlanırların sa-
vama hakkı taşıyan olarak kazanıldı ve
pratiğe mahkemeye kürsülerinde
görüşlerini, PKK'nın Kürdis-
tan'ın savunulduğu, sömürgeci-
liğin ve emperyalizminin teşhir edil-
erek yargılandığı birer kürsü haline
geldi. Oysa 14 Temmuz'da dek mah-
keme kürsüleri İtirafçıların karşı-
devrim ve İhanetlerini dile getirdiği
bir platform durumuna getirilmişti.
Daha önce kaçık, kalem bulundur-
mak bile yasa ve işken için
yeterli bahane oluşturunca, bu
büyük eylem, yazılı savunma hak-
kını elde ediyor, pratik gerekçe
haline getiriyor. "İşkenecilik olma-
vacak" sözü sömürgecilerin işken-

ce yaptıklarını itirafı sayılıyor. Birkaç ay işkenecilik yapmayacak
veya halledilecektir, ancak son-
ndan yine eski temposuna kavuşu-
raklardır. "İyileştirilme ilişkisi"
sözlerini büyük ölçüde 35. koşu-
ğun içine taktıkları.

Bu eylem görkemi ölümüne, si-
yasal zafarını noktalılaşması, siya-
sal statüsüne muazzam olmasına ka-
rşın, cezaevi statüsünü neye de-
ğiştirdi? Dayandı? direnişçi güç-
le bu sonuç elde edilebilir miydi?

Dayanılan güç, eylemin etkisi ve
doğrudan yürüten güç ile sonuçlar
arasında dayalayıc ve kesin bağlan-
tı vardır. Cunta hala balayı günleri
yaşıyor. Her türlü muahalefet sustu-
rulmuş ve tecriti tam olarak eyle-
me hale getirdi. Cezaevinde de
ölüm orucu salt eylemlerinin etkin
katılımı ile 35'ine destine edilmiş
görülmüyor. Geriye kalan 2000' aşkın ki-
li kurallara uyuyor ve en ufak bir
kıptıyı çok Kitle desteginden yok-
sun bir kadrosu eylemin statüsü
değiştirmesi olanaksızdır o koşu-
larda. Bu politik bir güç ilişkileri du-
rumuydu. Statü düzeyindeki de-
ğişikliklerin kitlesel katılımı ve deste-
ği zorunlu kıldığı sonucunu çıkarı-
yoruz burada. 14 Temmuz'un ateşi
ancak Eylül 1983'te kitlesel bir
yanığına dönüşecek ve kitlesel dev-
rimi gerçekleştirecek, statü pa-
rampaca edilecekti.

Oysa, siyasal biliminin ölçütleri
ve gereklileri ile ilgili, siğ ve biçim-
sel kılavuzla yaklaşılan 14 Tem-
muz'un anlamını anlamayızlar, de-
rinliğini kavrayamayız. Zaten de-
ğerlendirmeler hakları da yoktur. Bir
yanda teslimiyetin altında, bilincis-
izce kulaç sallayanların yanba-
şında eşsiz bir kahramanlık örneği
sergileyenlerin eylemine kayıtsız
kalanların 14 Temmuz'da dil uzat-
maları, en basitinden, siyasal a-
hlaksızlığı kendisidir. Yine, 14 Tem-
muz eylemini bugün sıradan-
laştıran çabaları da boşa değeri-
Herhangi bir 'eylem' derecesine
indirgeme çabaları anlamlandı. 14
Temmuz, Büyük Ölüm Orucu'nun
başarısı altında yatan olayları ve
etmenleri burada toplu olarak vur-
gulaçmak istiyoruz.

Önceki, düşmanın politikası,
güncel olarak pratikte somutlanan
dayatmalar, neden ve sonuçla-
rıyla, tüm ayırtılma bilgileri.
Halkımız ve Partimiz açısından an-
lamı ve tehlikesi işke kavranmalıdır.
Yeni bir yenilginin kişi düzeyinde
değil, Parti düzeyinde bir İntihar o-
laacağı, halkımızın ve Partimiz ta-
rihinin bu kesitinde buna kesin ta-
hammülünün olma, acık ve bel-
birgin bir tarzda, hiçbir kırılıcılığ,
kuykuya yer veremeyecek kadar
ortadaydı.

İkincisi, 1981 direniş deneyi
vardı; 45 günlük ölüm orucunun
paha biçilmez dersleri vardı. Bu
tecrübe birikimi eyleme yönelik
düşman komplolarını boşa çıkara-
cak yetenektedir.

Bu siyasal bilince yola çıkan
önderlerimiz, tüm yeteneklerini, e-
nerjilerini, bilgilerini, tecrübelerini
eylemin başarısına koştular. Bu ye-
tenekleri ve engin özevleri ile bu
tutunulan İradeleri, sonuç yatın
eden belirleyici etken oldu.

PKK önderliği gibi soyul bir yü-
kün gereği ve anlamı budur işte.
Ulusal kahramanlık budur işte,
diğer sıradan olay ve toplumlarda
ayrılan kendine özgü karakteristiki
budur.

IV. 14 TEMMUZUN SİYASAL SONUÇLARI VE ETKİLERİ

Mazlum yoldaş, çığır açmıştır;
teslimiyet ve İhanete karşı diren-
iş, kavga ve isyan kılıcını olmuştur.
14 Temmuz bu kılıcın isyan ate-
sidir. Avni bilinc. ruh ve cizilnin

görmeli halkıdır, doruğudur. Etkileri davalardan soğuk teccirliği yıkarak Kürdistan'a yayılan, yurtdışında yankılan bir olay!

14 Temmuz Büyük Ölm Örucu eyleminin anlamı, siyasal sorunlar ve etkileri konusunda özet olarak sunlar şöyledir:

Öncelikle şu vurgulanmalıdır; 12 Eylül faşizminin kendisini en güçlü hasasettiği bir ortamda, hedefata kaç yola geldiği ve hedefata varmaya ramak kaldığı sandığı bir dönemde, 14 Temmuz, faşizme karşı boyutlanan başkaldırının, kut sal **direnişin şahkaidarı**, Faşist Türk sömürgeçliğine karşı ulusal direnişimin doruğudur. Bu kararlı yıllarda, en olumsuz koşullarda devamını ileriye attımında önemli bir kadrıdır.

İkinci; 14 Temmuz, PKK ve Kürdistan halkının başına örümek istenen ve pratikte de uygulanma alanlarına kavuşan teslimiyet ve ihanet çemberinin, halkımızın ulusal kurtuluş umutlarını duvarların kararlıklarına gömme zincirinin en büyük ve can alıcı halkasından parçalanmadır. 14 Temmuz, dorukta balayı günlerini yaşayan ıtırat politikasını püskürtmüş, genel cezaevi politikasında başsağığı dıgıdn dönüm noktası olmuştur. Bu faşist cuntanın zindan politikasının bir fiyaskodur. Tüm beklentileri boşa çıktı, sevinçleri kursaklarında kaldı. 14 Temmuz'un tarihsel önemi ve değeri burada, bu somut siyasal sonuçta gizli. En umutsuz ve zor koşullarda düşmanı geriletmek, hem de en güçlü günlerinde, ona darbe vurmak, hele bunu Kürdistan gibi Ölm-kalım, sorunu ile cebileşen bir Ölkede gerçekleştirmek çok önemlidir. Tarihsel bir önemlilikten söz ediyoruz. Bunun altını kalın bir çizgiyle çizmek gerekir.

Üçüncüsü; 14 Temmuz, o yıllarda Partimizin ve halkımızın üzerinde oynanan büyük oyun ve tezgahtarlar komplotların ve tasfiyeciliğin değifte edimesini sağladı. Bu komplot ve ihanet politikasının ise vahşet, işkence ve zulümle örülü olduğu gerçekliğini açığa çıkardı, teşhir etti. Bu anlıkda 12 Eylül faşizmine ve onun PKK ve Kürdistan politikasına vurulan büyük darbenin adı oluyor, 14 Temmuz.

Dördüncüsü; PKK'nın örgütsel birliğini ve bütünlüğünün korunmasında, geliştilmesinde ve pekiştirilmesinde çok önemli, halka belirlenici öneme bir etkiye bulundu. Şahin-Yıldırım döneklerinin ıtırat ve tasfiyeciliklerine vurulan darbe, onları zıttırları olan Çetin-Baki komplotlarının suratlarına patlayan ölmölü bir şamar oldu. Dikkat edilsin, faşist rejim Diyarbakır zindanlarında ihaneti yaygın olarak dayatıyor. Ve PKK'yı zindanlarında imha etmeye çalışıyor. Aynı dönekler Baki-Çetin komplotu ve tasfiyeciler, çok karmaşık bağlanlırların, TC'den Avrupa emperyalizmine, ıtıratçı dönekler den teslimiyetçi, milliyetçiye kadar geniş ve karışık bir bağlanlırlar grubundan aldıkları güçle, Partiyi ıtırat tasfiyeye yöneltiliyor. Partiyi birliğini dınamıtmeyi, direnişci çizgisini reformize etmeyi denemeye koyuluyorlar. İste ve dıgta dayatılan bu cabalar, PKK'yı ve emale ettiğii ulusal direnişiciliği ezmeye, tasfiye etme temelindeki kapsamlı ve çok yönlü politikasının bütünlüğüne perçanlar. Tam da ıste ve dıgta dayatılan tasfiye, imha edici politika ve pratiklere karşı 14 Temmuz'un geliştilmesi, Partimizin ıtırat yaygın açığı olmuştur. Her yönlü ihanet ve tasfiyecilik ile kesin ölmölü darbe yemiştir ve bir daha belini doğrtamamış, halkımızın ıtırat yapmasını bir adım atmıştır. Bu siyasal sonuç 14 Temmuz'un büyük-

lüğünü vurgulamaktadır. Her renkten komploculuğun ve tasfiyeciliğin azimesinde, etkisiz hale getirilmesinde, **başsağığı, devrimci çizgisinin** tüm Parti kadro ve savasçılarında canlı bir ateş olarak yaşatılmasında, tüm Partilerin, Parti Önderliği etrafında kenetlenmesinde, Partinin ideolojik çizgisinin anığıında ve doğruluğunun korunmasında 14 Temmuz'un hatırı sayılır bir rölü oldu.

Başincisi, II. Kongremizin, yurt topraklarını devrimci direnişiciliğiyle yükseltme, zindan direnişiciliği ile bütünlüğü için döndü kararına pratikte yaşam kazandırılmasında, büyük kararlı önüne dikilen iç ve dış engelleri ağı süpürmede 14 Temmuz Büyük Ölm Örucu, önemli bir etkiye bulundu. Yurda dönuşte Partilerin, bilinc, ruh hal' ve tutumlarında 14 Temmuz bir çekim merkezi oldu.

Bugün kendini dünya gündemine dayatan kurtuluş savaşımızın bu derece yükseliş ve büyümesi gerçekliği altında muazzam bir şahadet hareketinin yattığı bilinmelidir. Kutsal dava uğruuna şehit olma bilinci ve ruhu, anırsız fedakarlığı demek olan şahadet hareketimizin bir çizgi, bir gelenek haline gelmesinde 14 Temmuz'un ve onun kahramanları Hayri, Kemal, Akif ve Ali yoldaşların kesin rolleri vardır.

Altıncısı; 14 Temmuz, Kürdistan sorununu, PKK'yı ulusal kurtuluş mücadelesinin iç ve dış kamuo-yunda gündemleştirmiş, devamının tanıtılmasında önemli bir etkiye bulunmuş, genel kavgamıza ıvrme kazandırmış; eşsiz direnişiciliği ile herkeste haklı saygınlık uyandırmıştır. Bu ulusal kurtuluş mücadelesinin yurtdışı çalışmaları ve ilişkilerine ölmülü bir zemin hazırlamış ve geliştilmiştir.

Yedincisi; faşist cezaevi politikasını tüm tecrit duvarlarına karşı açığa çıkarmış, işkenceyi somut olarak teşhir etmiştir. Eğer Diyarbakır zindanlarının vahşet ve işkenceleri her alanda bilinen hale gelmişse, hiç kuşkusuz bunda 14 Temmuz'un yeri büyüktür. Diyarbakır adı işkenceyle birlikte anılır olmuştur. Bu, teşhirin boyutlarını vurgular bir bakıma.

14 Temmuz'un genel ve müdaelemiş açısından sonuçlarının ve etkilerinin önemlilerine özet olarak değindik. Bir de cezaevi açığından anlamına, siyasal sonuçlarına ve etkilerine bakalımız. O zaman büyüklüğü, değeri daha iyi anlaşılacaktır. Özetle:

14 Temmuz'un Diyarbakır açısından önemli tarihsizdir, bir dönüm noktasıdır, faşist rejimin zindan politikasını başağırsıdır. Zindan direnişiciliği bakımından sonuçları satır başlıklar şeklinde sıralarsak; her şeyden önce teslimiyet ve ihanet politikasının ve pratiğinin doruk noktasından başsağığı dönuşünde, cöküşe eğin yol almasında bir dönüm noktasıdır.

Birincisi; zindan direnişicilerinin geliştilmesinde, büyümesinde belirlenici bir öneme sahiptir. 14 Temmuz, olmasaydı, Eylül direniş ve diğer direnişlerin gerçekleştirmesi olanaksızdı. 14 Temmuz sonrası direnişleri üzerinde, doğrudan ve kesin damgası var. Örgütsel anlamda da bu bir ölmölü kumandan da bir olmuştur. Eylül direniş 14 Temmuz'a etle ıvrme gibidir; birincisi tarafından kulanılmış ve zemini oluşturulmuştur. Diyarbakır zindan direnişci zincirinin bu kompoz halindeki arasındaki ilişkisi ve bağ çok özöl bir yapı sunmaktadır. Eylül, 14 Temmuz'un kiteselleşmiş biçimidir. 14 Temmuz'u algılamayanlar, Eylül'e hak ettiğii değeri biçmezler. Bu bağlanlırların altını özellikle vurgulamak

istiyoruz. Bu sonuçta çok yakından bağlanlırlı, hatta içiçe geçen aşağıdaki sonuçlar, bu vurgumuzu tanıtır.

İkincisi; 1981 yenilişisiyle dağılacak kadar zayıflayan örgütlülüğümüzün çekirdeği 14 Temmuz'un içinde gelişiyor ve rayına oturuyor. Direniş örgütlülüğü doğruluğu; önder çekirdek direnişleri örgütlemeye koyuluyor. Bu sonuç çok önemli. Herkes için tartışması bir önderliğin belirmesi ve yeniliği koşullarının yaratığı, örgütseliliği olumsuz tarzı takınmak yerine, gelişme cabasına yönelmesi özelde PKK savaş tutusakın, genelde zindan direnişini için yapamalı bir olgudur. İste Eylül direnişine damgasını vurmuş önderlik; 14 Temmuz'un doğruduğu bu önderliklik.

Devrimci otorite, salt PKK için değil, tüm cezaevi kitesisi ve halk düşmanı olan tannan ve sözü dınamın bir otoritedir. Devrimci bir otorite ve örgütlülüğün o koşullarda ne anlama geldiği ve gelecek günler için, direniş için ne anlam ifade ettiğii besbellidir, açmaya gerek bile yok.

Üçüncüsü; 14 Temmuz salt devrimci otorite ve örgütlülüğü yaratmakla yetinmiyor. Teslimiyet ve ihanete karşı geliştilerecek direnişin somut taktik, yöntem ve araçlarını tartışarak belirliyor. Direnişte hangi programı uygulayacağı, eylem planını ne olacak, hangi direniş, eylem biçimlerini dayatacağı vb. sorular 14 Temmuz tarafından tam bir açıklıkla yanıtlanmıştır.

Dördüncüsü; 14 Temmuz'a birlikte tüm savaş tutusakın, işkence ve teslimiyet ortamının kahredici koşulları altında bunaltılan tutusaklar kendine gelmeye başlıyorlar. Kişiler kendini, pratiğini, içinde bulunduğii durumu sorgulamaya ve geleceğii hakkında dönuşmeye başlıyorlar. Bunun anlamı, tutusakların kendilerine, direniş, örgütlü direniş yönetmelileri demek, bu direnişte karar kılmak demektir. Bu, direnişin ne demek olduğunu bilince kazanmasıdır. 14 Temmuz'dan sonra kitede direniş belirlenirinin gelişmesi, bu eylemin gelişmesi rastlantı değildir. İşkencelerin mahkemelerde teşhir konusundaki çok sayıda tutuşağın savunma yapması yine rastlantı değildir.

En önemlisi de daha önce zorla işkence ile ıtıratı yönetilmiş bir çok kişi 14 Temmuz'dan sonra tu-

tum değitirerek ıtırat politikasını teşhir ve mahkum etmiş direnişleri yüceltmıştır. Evet, bu somut bir olgudur. Bu olgu neyi gösterir? TC'nin ıtırat politikasının püskürtüldüğü ve bunun ıtıratının belgelendiğini gösterir. 14 Temmuz yeniden direniş filizini tam anlamıyla geliştirmiştir. Ve bu etkiler Eylül'de kitesel bir yaygın olarak karşımıza çıkar.

Başincisi; direnişin önemli netleşiyor, anlamı belli oluyor ve bilince çıkıyor. Teslimiyet ve boyun eğişin olumsuzlukta birlikte, daha yoğun ve katmerli işkence ve zulüm, doğruduğu ve daha yoğun baskıların basamağı olduğu pratiğinin kavranıyor. Kurtuluşun, onurlu yaşamın direnişten geçtiğii anlayışı 14 Temmuz'a birleştirebilir.

limiyet koşullarında güçlü bir direniş yaratma onuru, 14 Temmuz ve onun kahramanlarına aittir.

İste Eylül ve Ocak direnişleri 14 Temmuz'un yaratıcı sonuçları ve etkileri üzerinde durulmalıdır. Geliştirildiler ve zaferata taşıdılar. 14 Temmuz'un haklarını teslim etmeyenler birer inkarcıdan başka bir şey değitirir.

14 Temmuz, "Direnmek yaşamak" ıtıratının en üst düzeyde doğrulanmasıdır.

Ve sonuç olarak şu denilebilir, halkımız bitmek-ükünmek bilmeyen tarihsel direniş gelenegini zindan direnişiciliği ile yeni bir çerçeve ve derinleşti. 1981 zindan direniş, Mazlum'un kivilımı Dört-ler'in yaygın en anlamı ve üst düzeydeki ifadesini 14 Temmuz Ölm Örucu direnişinde buldu. 14 Temmuz bu anları direnişlerin çizgisinin, ruhunun, bilincinin en üst düzeydeki sentezidir. Ve bu sentez, daha kapsamlı sentezlere dönuştü. Zincire eklenen soylu hal-

"...Kahramanlık ve özveri, Kürt mertliğı ve yiğitliğı PKK potasında, 14 Temmuz özünde pratikte bir canlık kazandı, yeni bir biçim kazandı. Kahramanlık, fedakarlık, yani Kürt mertliğı ve yiğitliğı... İste bu büyük özgürlük savaşçıları için yakalanması gerekli ve uğruuna yarışılan hedefler oldu... Özetle, 14 Temmuz direnişiciliğı Kürdistan'da büyüdü, kiteselleştii, yoğunlaştii ve Halk Savasına dönuştü. Halk düşmanlarının yüreğine korku saldı..."

şılıyor. Ve bu kavrayış canlı pratikte somut ifadesini buluyor.

Altıncısı; kar ve devrimin ve faşist rejimin propaganda kürsüsü durumuna getirilen mahkeme kürsüleri, devrimin, ulusal kurtuluş hareketinin, direnişin savunduluğu; faşizmin, sömürgeçliğin, emperyalizmin, işkencenin lanetini yargılandığı hükümlarına haline geldi. Mahkeme savunmalarının ulusal kurtuluş mücadelesinde oynadığı rölü ayrıntılarıyla yazmaya gerek yok. Savunmaları ve mahkeme tutumları yeniden direniş ruhunun geliştilmesinde, yaygınlaştırılmasında ve somut örgütlenmesinde çok önemli etkilere büründü. Devrimci direnişin güçlü önemi bir halkası olan siyasal savunmalar, özel olarak cezaevi direnişin geliştilmesinde rol oynamıştır. Böyle bir olanak ise tartışması 14 Temmuz direnişine sağlandı. Kısacası, cezaevinde 14 Temmuz kitesel direnişlerin kapıları açtı ve ona temelik etti. Bunun en somut kanıt Eylül ve Ocak direnişleridir. Direniş yeteneğini, gücünü yitirmiş veya hemen hemen yitirmiş bir kitede direnişin ıtırat etmek direnişinden olmadı. Böyle bir salkınığışardan empoze edilmeli, ağır tes-

kalarla uzadıka uzadı. Zindanlarda Eylül, Ocak ve Şubat direnişleri ve yurda dönuş oldu, Partilerin bilinci yurda çıkan bir çekim merkeziydi.

14 Temmuz silahlı propaganda dönuştü, 14 Temmuz, büyük 15 Ağustos tarihini altından ölmü,

Gerillaya dönuştü, ARGK'de cismileşti,

ERNK'de ete-kimele büründü, ulusal birliğin bir nüvesi oldu. Onlarca, yüzlerce, binlerce halka eklendi; ulusal kurtuluş zinciri büyüdü sarı tüm Kürdistanı, dağları, ovaları, ırmakları.

Yüzlerce şehid, şahadetin Piri oldu, Hayri, Kemal, Akif ve Ali.

Kahramanlık ve özveri, Kürt mertliğı ve yiğitliğı PKK potasında, 14 Temmuz özünde pratikte bir canlık kazandı, yeni bir biçim kazandı. Kahramanlık, fedakarlık, yani Kürt mertliğı ve yiğitliğı... İste bu büyük özgürlük savaşçıları için yakalanması gerekli ve uğruuna yarışılan hedefler oldu... Özetle, 14 Temmuz direnişiciliğı Kürdistan'da büyüdü, kiteselleştii, yoğunlaştii ve Halk Savasına dönuştü.

Halk düşmanlarının yüreğine korku saldı.

—Yasasın Temmuz direnişiciliğı

—Kahrolsun Faşist Türk sömürgeçliğı ve Emperyalizmi

—Yasasın ulusal kurtuluş savaşımız

—Yasasın ERNK-ARGK

—Yasasın Büyük Önderimiz Abdullah Öcalanı

—Yasasın Kürdistan proletaryasının ve halkının şanlı önderi

PARTİYA KARKEREN KURDISTANI

PKK'li savaş tutusakları Bursa Cezaevi

TEMMUZ'DAN EYLÜL'E GÜNÜ GÜNÜNE ÖLÜM ORUCU

Büyük Ölüm Orucu üzerine bugüne kadar çok şey yazıldı. Şehit olan arkadaşların, yeni bir yıldönümünde onların nasıl ölüme gittiklerini öğrenmek ve yazmak istedim. Olayların detaylarını öğrenmek pek zordu. Çünkü, ölüm orucu döneminde kalem-kağıt taşımak, günlük not tutmak ve gizlemek mümkün değildi. O ortamda bunları düşünmek bile güçtü. Bundan dolayı olaya ışık tutacak hiçbir yazılı belge yoktu. Pekli nasıl açığa çıkaracaktım yaşananları?

En sağlam kaynak, o günlerin tanığı olmuş arkadaşların anlatımlarıydı. Ama uzun süre ölüm orucunda kalmış bazı arkadaşlarda hafıza kaybı olduğundan **14 TEMMUZ**'dan sonra eylemi günü gününe ortaya çıkarmak mümkün olmadı. Bu yüzden yaşananları açığa çıkarmakta zorluk çektim. Bir arkeolog 4000 yıl önce Mesopotamya'ya, Mısır'ı öğrenmek için nasıl bir çömlek parçasını, bir el baltasını arıyorsa, ben de o günlerde yaşananları açığa çıkarmak için olayın tanıklarından bir söz, bir cümle, bir anı aradım, bunları birleştirip o günlerde yaşananları gözler önüne sermeye çalıştım. Ölüm orucuna sonradan katılan arkadaşlar, hafıza yönünden sağlam olmalarına rağmen o günleri aydınlatma kavuşturacak bir şey anlatamadılar. Bunun nedeni çevreye, olaylara ilgisizlikti. Çoğu arkadaş sorduğum olaya karşı: "İşte 36'ya götürüldüler, hücrelere koydular, kendi aramızda konuşuyorduk" biçiminde cevap veriler.

Oysa o ortamda konuşulan her sözde bir ipucu vardı. Bana gerekli olan o sözlerdi. Tüm çabalarımla alacalı-bulacalı da olsa o dönem gün yüzüne çıkardım.

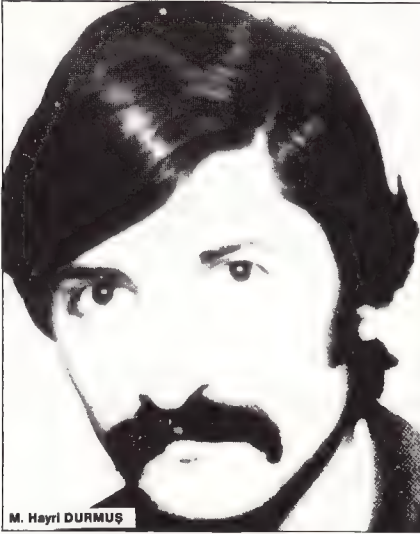
İşte derlediklerim:

14 Temmuz 1982: M. Hayri DURMUŞ, Diyarbakır Askeri Mahkeme'nde ölüm orucu eylemini başlattı. **Kemal PİR** ve **Ali ÇİÇEK**'in de içinde bulunduğu 5 kişilik bir grup arkadaş, Hayri'den sonra eyleme katıldığını mahkemede açıkladı.

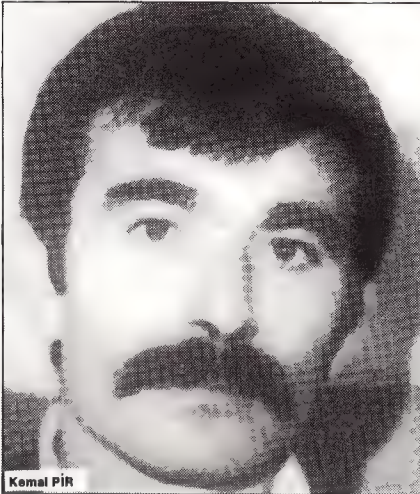
Mahkeme dönüşünde ölüm orucuna katılanları önce 16. koğuşa götürüldüler. Oradan 35. koğuşa, katta getirdiler. Hayri hücreye girdikten bir müddet sonra, hücrenin tuvalet bölümüne geçti. Musluğu açtı, diz çöktü, ağzını musluğa yaklaştırdı. "Başadık, başadık, altı kılıçla başadık..." dedi musluğa. Aynı şekilde, 3. kat 9. hücrede kulağını musluğa dayayan **Karasa**, Hayri'nin, "Başadık, başadık, altı kılıçla başadık" sözlerini duyunca sevinçle yerinden kalktı, hücresinde valla etti.

15 Temmuz: Sabah sayımı yapıldı. Sayımı üstteğinden Ali Osman Aydın yapıyordu. 4. katta **Ali KILIÇ** sayıma kalkmadığı için dövdü. Sayımdan sonra ölüm orucuna katılan 6 arkadaş, 4. kattan alına- rak 36. koğuşa götürüldüler. Bu ara 1. kat 7. hücrede kalın **Akif YILMAZ** ve **Fuat Kav** ölüm orucuna katıldılar. Onlar da 36. koğuşa aynı gün götürüldüler. Ölüm orucuna katılan arkadaşlar hücrelere yerleştirildikten sonra İçkenceli Ali Osman Aydın koğuşa gitti ve şöyle bağırdı: "36. koğuşa APO'culara mezar olacak!" Buna karşı **Akif YILMAZ** sessiz kaldı. "Buranın kime mezar olacak" ilerde belli olur" dedi.

20 Temmuz: Mustafa Karasa, 35 koğuştan 3. kat 9. hücresinde ölüm orucuna katıldığını gardiyana söyledi. Hücresindeki yiyecekleri di-

M. Hayri DURMUŞ

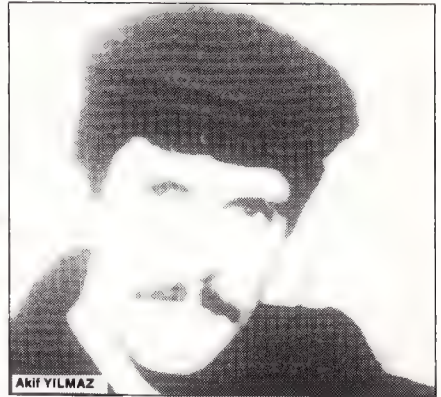

Kemal PİR

şarı attı.

5 Ağustos: Gardiyanlar Mustafa Karasa'yu 3. kattaki hücresinde çıkardılar. 36. koğuşa, alttaki bir hücreye götürüldüler. Karasa 36. koğuşa gardiyanlarla konuşunca, Kemal PİR bunu duydu. Kemal "Vay bizim Karasa da burada" dedi. Peşinden Karasa'ya "Kaç gündür girmişsin" diye sordu. Karasa "15 gündür girmişim" cevabını verdi. Bu arada askeri hastaneden bir heyet 36. koğuşa geldi. Diğer arkadaşlar doktorların kendilerini muayene etmesine müsaade ettiler. Karasa'nun bundan haberi olmadığında doktorların kendisini muayene etmesine müsaade etmedi. Onu geri 35. koğuşa götürdüler.

8 Ağustos: M. Karasa'yu tekrar 36. koğuşa götürdüler. 2. kat 7. hücreye koydular. Hayri, 2. kat 9., Fuat Kav 2. kat 5., Akif YILMAZ 3. kat 6., Ali KILIÇ 2. kat 1., Ali ÇİÇEK 3. kat 3., Kemal PİR 4. kat 2., Bedrettin Kavak 4. kat 4., Fuat Çavgun 4. kat 9. hücrelerde kalıyordu.

Akif YILMAZ

şekler çok kirliydi ve pis kokuyordu. Hayri'ye döşek vermediler, yalnız bir battaniye parçası ile kuru betonda uzanıyordu. Aslında döşek isteseydi verirdiler. Ama sonunda karar istemedi. Karasa'ya döşekten başka bir de battaniye verildi.

Bir gün: Kemal sürekli konuşuyordu. Bir gün, "Bu kaçınıcı günü-müzdür?" dedi. Günü öğrendikten sonra, "Bundan sonra plaka numarasına göre günümüzü sayalım. Örneğin; ölüm orucunun otuzuncu gününde kendimizi Hakkarî'de hissedelim, bakalım hangimiz hangi ilde ölürüz" dedi.

Başka bir gün: Arama yapıldı. Su bidonlarını, bardakları ve sigaraları alıp götürdüler. İki gün hiç su vermediler. İkinci ve üçüncü hafta içinde bir kez su akıyordu. Bazen bir-iki saniye aktığında arkadaşlar yataktan kalkıp tuvalete gidince kesiliyordu.

İki gün sonra: Bidon ve bardakları geri verildi. Karasa, dolu bidondan bir iki bardak içti. Sonra yatışında sırtüstü yattı. Yanından hızla geçen kocaman bir fare su bidonunun üzerinden fırladı, bardağına düşürdü. Bidonun açığı ağzında bir tur attı, suya daldı, biraz yüzüp serinledikten sonra bidonun ağzından çıktı, dikkatlice çevreyi gözlemlemeye başladı.

Başka bir gün: Gardiyanlar arama yaptılar. Akif'in kaldığı hücrenin kalerilerinin arkasında içi boşalmış bir yumurta ile, iki tane yumurta kabuğu buldular. Bir gardiyan yüksek sesle, "Akif YILMAZ girdiğin yumurta yemiş, haberin olsun" dedi. Buna karşı Akif "Ben öldüğümde anılarınız, şimdiki size bir şey demem" dedi.

İdare ölüm orucundaki arkadaşları arasında konuşmaları bölmek için 36. koğuştan, birinci kat hücrelerine Kürçe, Zazaca, Türkçe dil bilen işyoncuları getirip yerleştirmişti. İşyoncular konuşmaları not edip idareye veriyordu. Bu durumu fark eden Ali ÇİÇEK içinde birkaç kez işyonculara küfür edip duruyordu. İşyoncuları birisi Bucak'ın iyi adamlardan Ali Aydınlık idi.

Başka bir gün: İdare, ölüm orucunda yatan arkadaşlara, "Neden ölüm orucuna girdiğinizi belirtir bir dilekçe yazıp verin" dedi. Kemal, "Doktor hepimiz adına sen yaz" önerisinde bulundu. Diğer arkadaşlar bu öneriyi katıldılar. Hayri dilekçeyi yazdı. Diğer arkadaşlara yüksek sesle okudu. Kemal, "Doktor savunma konusuna çok ağırık vermişsin, uygulama ve

baskıların kaldırılmasını, bir de bizlerin olduğu gibi kabul edilmesini vurgulamıştın." Kemal'in bu önerisine de diğer arkadaşlar katıldı. Hayri gelen öneri doğrultusunda yeni bir dilekçe hazırlayıp verdi.

Başka bir gün: Fuat Çavgun döndü katta sıcak ve susuzluktan baygınlık geçirdi. Kendine geldiğinde, Hayri, "Fuat yanında su kabı varas, bir ipe bağla sana su yollayalım" dedi. Fuat hücresindeki naylon torbaya bir ip bağlayıp ikinci kata sarkıttı. Hayri, hücrenin karşısında sarkılı duran torbayı içeri çekmek için gömleğini çıkardı, gömleğinin bir yerinden tutup, gömleği torbaya doğru fırlattı. Bu hareketi defalarca tekrarladı, ama kendisinden bir buçuk metre kadar uzaktı, parmaklıkların ötesinde sallanan torbayı, içeri alamadı.

Hayri, takatsizlikten yere düğüncü, Mustafa Karasa torbanın kendi hücresinin karşısına atılmasını istedi. Torba oraya atıldı: Karasa da takatsiz kalınca Fuat boş torbayı geri çekti.

Başka bir gün: Her gün yemekleri hücrenin önündeki parmaklıkların bitişğine koyuyorlardı. O gün ölüm orucundaki arkadaşlar yemek tabaklarını elleriyle itip hücreden uzaklaştırdılar. Ondan sonra gardiyanlar tabakları hücreden uzak koydular.

Hücrelerde çok sayıda cardın fareleri vardı. Yemekler ve ekmeğe tabaklara konar konmaz fareler, heş kargaları gibi yemeklerin üzerine öşürek, hem yemekleri yer, hem de birbirleriyle boğuşurlardı. Et parçalarını, kocaman kemikleri hatta somun ekmeğini ağzlarına alıp götürer fareler vardı. Ölüm orucunda açlığın koyunda yatan arkadaşlar o istihali farelerin kavgalarını izleyip günlerini geçiriyorlardı.

Hücrelerde arkadaşların rahatı- sız eden başka hayvanlar da vardı. Sıvrisineklerdi bunlar. Yaşar Kemal'in romanından anlatılan Çukurova sıvrisinekleri gibiydiler. Kemal PİR her gün gömleğini çıkarıp, gömlekle sıvrisinekleri kovalar, onları öldürmeye çalışırdı. Sıvrisinek bu, kovalamakta, öldürmekte bitmezdi ki Arkadaşlar biraz uğraştıktan sonra yorgunluktan döşek, bedenlerini sıvrisineklerin infazsızlığına bırakırlardı.

Bitler vucutlarında cirit atıyordu, kimsenin onları öldürmeme takatı yoktu. Fakat bazı arkadaşlar gün geçirmek için bit yarıştırdı, bitlerin üzerinde bazı deneyler yapı-

yorlardı.

8 Ağustos günü: Deza Hamit ölüm orucuna başladığını gardiyana söyledi.

8 Ağustos: Deza Hamit'i 35. koğuştan alıp sinema salonuna götürdüler. Orada Prometeus gibi zincire vurdular. Dört gün dört gece su vermediler. Eylemden yavaşça ölmesi için tehdit ettiler. Bunun eğdiremeyeceklerini anlayan 13 Ağustos günü 36. koğuşa götürdüler. Orada 3. kat 1. hücreye koydular.

Başka bir gün: 36. koğuştaki ölüm orucunda olan arkadaşlar, avukatlar kendileriyle görüşmek isterse ne yapacaklarını tartıştılar. Sonunda avukat görüşüne çıkmama kararını aldılar. (Avukat görüşüne çağırılmadılar.)

İdare ölüm orucunda kalanlara; "Görüşmelerinizle görüşmek istiyorsanız dilekçe yazın" dedi. Arkadaşlar dilekçe yazdılar. **Kemal PİR** dilekçesinde, "Ben ziyaretçilerle görüşmek istiyorum, fakat ziyaretçilerle görüşürölecek cesareti idarede görmüyorum" demişti.

Başka bir gün: İskenceci üstteğmen A. Osman Aydın, Kemal'i sedye ile idareye götürdü. Orada, "Kemal ölüm orucunu bırakma, bırakırsan it gibi süründürürüm" demişti. Ali Osman'ın böyle konuşmasına karşı, **Kemal** çok ağır küfürler etmiş, eylemi kesinlikle sürdüreceğini söylemişti.

Başka bir gün: 36 koğuşa doktorlar geldi. Bir doktor, "Kemal gel su ölüm orucunu bırak, sana kebab, pırizola ısmarlayayım" dedi. Kemal, doktora kızdı: "Sen beni çocuk mu sanıyorsun? Biz bir ülkenin kadri-i'nin tayin edecek bir eyleme katılmıyız, sen kabattan bahsediyorsun" dedi.

Başka bir gün: Sabah erkenden Kemal PİR, diğer katlarda kalan arkadaşları çağırıldı: "Arkadaşlar, bizi hastaneye kaldırın, orada zorla serum vermeye kalkarsanız, bütün serum şişeleri, camları kırarım, buna rağmen takarlarsanız, bu hakkınızda davacı olurum. Bir de hangimizi alıp götürürlerseniz, arkadaşlar bizi götürüyorlar, diye başıralım" dedi.

Bir gece: **Kemal PİR** ve **Fuat Kav** katillerarası yüksek sesle konuşuyorlardı. Mazgal deliğinden dinleyen gardiyan, **Fuat**'ın annesine küfür etti. **Kemal** gardiyana çok kızdı. Sinirli bir sesle, "Gardiyan, gardiyan artık bize küfür edemezsin, biz ölüyoruz" dedi.

Kemal hiç durmaz, hep konuşurdu. Hayri de çok az konuşur, arasında **Kemal**'in konuşmalarına müdahale ederdi: "Kemal fazla konuşup kendini yorma, çabuk düşersin" dedi. Buna karşı **Kemal**, "Doktor, bırak biraz konuşalım, iki yıldan beri ağızma kilit vurulmuş, ölmeden arkadaşlarla bol bol konuşalım, türküy söyleyelim, ölüme gider gibi ölüme gidelim" dedi.

Başka bir gün: Arkadaşlar, **Hayri**'den "Ağlama yar ağlama, mavi yazma bağlama" türküsünü söylemesini istedikler. **Hayri** bu türküyü çok sevyordu, söyledi. **Kemal** de, "Şinop kalesinden uçtum denize" türküsünü söyledi.

Başka bir gün: **Kemal** yine bir şeyler mırıldandı. Sonra, "Arkadaşlar, çave min nabinin" dedi Kürte. Kürte tek-tük kelimeler öğrenmişti. Gözlerinin kör olduğunu **Kürte** söylemişti arkadaşlara.

Kemal sigara yakmaya çalışıyordu. Kibriti çakıyor, tek eliyle sigaraya doğru götürüyor, dolaştırıyor, fakat bir türlü yakamıyor, kibriti sonunda de ah çekip yeni bir kibrit yakıyordu. Böyle çok uğraştı, altı kibritle ancak sigarayı ortasından yakabilirdi.

Başka bir gün: Doktor, **Kemal**'i muayene ederken, bir doktor **Kemal**'in bakişlarından şüphelenmiş, dört parmağını **Kemal**'in gözleri önüne tutarak "Bu kaç tanedir" demiş, **Kemal** "bir" diye cevap verince, doktor, **Kemal**'in artık görmediğini anlamış.

Kemal görmediği zamanlarda da bir yerde durmuyordu. Hücrede ne yapıyorduydu arkadaşlara anlatıyordu. Örneğin, "Arkadaşlar şu an ayağa kalktım, bir elimle duvara yaslandım, tuvalete doğru gidiyorum, bardağımlı el yardımıyla arıyorum, aha buldum, aha elimden düştü. Artık bundan sonra su da içmiyorum" derdi.

Başka bir gün: **Kemal** kibritişi ararken hücredeki yüksek olan

beton zeminin üstüne düştü. Kalkmak için saatlerce uğraştı. Sanki birisiyle boğuşuyormuş gibi sesler geldi hücreden. Sonra öyle kala kaldı beton zeminin üzerinde. Bir gün sonra gardiyanlar onu yatığına kaldırdılar.

Başka bir gün: **Ali ÇİÇEK**, "Kemal Abi gözlerin görmüyor. Saatin bana gönder" dedi. **Kemal**, "Ali, ben öldüğümde saatimi yetenlerime verisinler, benden onlara bir hediye olsun, bakıp beni hatırlasınlar" dedi.

24 Ağustos günü: **Emin Keskin** 35. koğuştaki ölüm orucuna katıldığını gardiyana açıkladı. Gardiyanlar onu hücre parmaklıklarına vurdular. Öbür gün sabah alıp götürdüler. Yalnız bir paket sigara, bir kibrit almıştı. Koridoru sigara ve

kibritini aldılar. Elbiselerini yırttılar, tehdit ettiler, nasihat çektiler, üstüne çoklup dövdüler. Sonra götürüp bir odaya koydular.

25 Ağustos: Mehmet Şener ve Muzaffer Ayata ölüm orucuna katıldılar.

25 Ağustos: Öğleden sonra **Hamit Baldemir**, **Hasan Hüseyin Karakuş**, **Hayri Aslan**, **Rıza Altun**, **35. koğuştaki ölüm orucuna katıldılar. H. Baldemir ile Karakuş** hücreden çıkardıklarında, Vehbi Çavuş olarak tanınan bir gardiyan, **Karakuş**'un çenesinin altına destekte bir yumruk vurdu. **Karakuş** yere düştü, çenesi kırıldı.

Aynı gün bu arkadaşları **M. E. Keskin**'in bulunduğu yere, oradan 36. koğuşa götürdüler.

Arkadaşlar hücrelere konulunca, **Kemal** hemen kimlerin geldiğini sordu. **Hayri**, mahkemede neden, talep ve istekte bulunmadığını açıkladı. "Biz ölmeyinceye kadar bunlar bizimle ilgilenmezler. Biz öleceğiz (ilk grup) o zaman sizinle ilgilenirler."

25 Ağustos: **Fevzi Yetkin** 36. koğuştan ölüm orucuna katıldı. Onu da koridoru tehdit ettiler, bazı kağıtlar imzalatıldı. Sonra 36.

koğuşa 4. kat 5 hücreye koydular.

Kemal, Fevzi'nin geldiğini anlayanca seslenerek, "Fevzi hele şu 33. koğuştaki olayı (Ferhatlar'ın kendilerini yakması) baştan sonuna kadar anlat, biz de bilelim" dedi. **Fevzi** olayı anlattı.

Başka bir gün: **Fevzi Yetkin** hücresinde su kabı arıyordu. **Kemal**, **Fevzi**'nin kap aradığını duyunca, hemen kendi su kabını aldı. Oysa **Fevzi** biliyordu ki, **Kemal**'in birden fazla su kabı yoktu. **Fevzi**'nin bütün idaremenlere rağmen **Kemal**, "Sen al, benim başka kabım var" dedi.

Başka bir gün: **Fuat Çavğun** fenalaştı, hastaneye kaldırıldı.

6 Eylül: KEMAL PİR hastaneye kaldırıldı.

7 Eylül: KEMAL PİR ŞEHİT oldu.

10 Eylül: MEHMET HAYRİ DURMUŞ hastaneye kaldırıldı. 12'yi 13'e bağlayan gece **ŞEHİT** oldu.

11 Eylül: ALİ ÇİÇEK ile **AKİF YILMAZ** hastaneye götürüldüler.

15 Eylül: AKİF YILMAZ ŞEHİT oldu.

17 Eylül: ALİ ÇİÇEK ŞEHİT oldu.

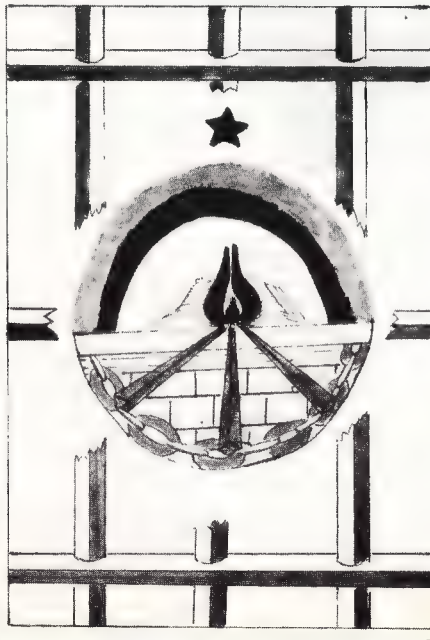
ÖLÜM ORUCLARI

Dediler ki ölmüşler Mühürlü tabutlarda Süngülerin gözetiminde gömülmüşler

Soldu tenim Zapt edemez oldum deli yüreğimi Volkan gibi kükredi öfkem Kan damladığı gözlerim

Bir de baktım ki Ölü dedikleri Dillerde Yüreklere Bahar çiçekleri gibi Taze bilinçlerde Bedenler ölmüş meğerse Ruhları özlemleri Yürek ve bilinçleri bizlerle

Öldü bilinen canlar Yaşıyorlar bak Nefes gibi bizlerle

M. Hayri DURMUŞ'tan seçme sözler

"Son olarak bir şey söylemek istiyorum: Her kim ki, Kürdistan'ın bağımsızlığı adına yola çıktığını söylüyor ve ulusal kurultay mücahedeleinde samimi ise; kendisine silahlı mücahedeyle temel almaldır Kürdistan ancak bu yolla kurtulur. Dünya, bölge ve ülke koşulları bunu zorunlu kılar. Söyleyeceklerim bu kadar. Bu mahkemeye son gelişimdir..." (14 Temmuz 1982)

"Kürdistan Vietnamlaşsın, bu insan çığlıklarını hiçbir zaman unutmayız." (Mart 1981)

"Acele etme Kemal, biz ölelim. Bizden sonra çok arkadaş gelecek, bütün arkadaşlara güveniyorum. Bugün gelmedilerse yarın gelecekler. Ama mutlaka gelecekler. Öyle bir gün gelecek ki, burası (cezaevi) cesetlerden geçileyecek. O günler pak yakındır." (Ağustos 1982)

"Ölüm orucu uzun bir maraton koşusu gibidir. Herkes onu sonuna kadar götürmez..." (Ağustos 1982)

"Türk sömürgeçliği Kürdistan halkını değil cadırlarda, mağaralarda bile yaşamasına müsaade etmiyor."

"Ben ölürsem mezar taşına, bu adam borçlu diye yazılın."

"Tamam, tamam bağışadık, bağışadık. Altı kişi ile bağışadık." (14 Temmuz 1982)

"Ölüm orucunu bir arkadaşına hücredeki bir musluk aracılığıyla bildirirken.)

Kemal PİR'den söz ve cevaplar

Yzb. Esat: "Patron artık küçük bakişlarla değil, büyük bakişlarla uğraşıyorum."

Kemal PİR: "Büyük balığın kılıcı büyük olur, adamın boğazında kalır."

Yzb. Esat: "Ölüm orucuna başlamışsın. Patron bu kez kesin ölmeleisin."

Kemal PİR: "Hiç merak etme. 1981 ölüm orucundan dera aldım, bu kez kesin öleceğim." (14 Temmuz 1982)

Mevlüt Çavuş: "Kemal sen ölüm orucunda olursen, büyük bir şarap şişesi elimde alır, senin başucunda lakır lakır ıçırırım."

Kemal PİR: "Ben ölürsem senle Yüzbaşın Esat ölmeden korkup burayı terkadersiniz." (Mart 1981)

"İşte bu olmadı, adam sigara unuttur mu? Ölmeden önce bol bol içseydik." (15 Temmuz 1982)

"Prof. dün hiçbir şeydik, bugün her şeyiz. Şu anda istersek ayağa kalkarız, hiç kimse bizi engelleyemez." (Ağustos 1982)

"Ben Kemal PİR'dim, kani baş-para etmez bir gardiyan karşısında hazırız vaziyetine geçiyoruz." (Ağustos 1982)

Doktor: "Kemal sen yemek yiyorsun."

Kemal PİR: "Şimdi ne söylersen, inanmayacaksınız. Ben öldüğümde, şimdi söylediklerimin doğru olmadığını anlayacaksınız."

Doktor: "Kemal sen ölüm orucunda ölemezsin."

Kemal PİR: "Bizim isteklerimiz yerine getirilmeyinceye kadar, kılordı bizimle masaya oturup pazarlık yapmayıncaaya kadar, ben Kemal PİR olarak eylemi bırakmayacağım. Ya öleceğim, ya kazanacağım."

"Hayri, her zaman en iyisini düşünür"

"Küçük insanlar büyük davaların savunucuları olamazlar."

"Ya yaşamı uğruna ölecek kadar sevenlerdiniz."

"Biz sırat körpüsünden geçiyoruz. Ya öleceğiz, ya geçeceğiz. Bizim için düşmek sözkonusu olamayacağına göre geçmek zorundayız." (1981'den)

Yzb. Esat: "Patron, Mazlum kendini astı, sen de ipe kendini asmıyormusun?" diyerek bir ucu parmaklığa bağlı ipi çekip koparıp.

Kemal PİR: "İp seni çekmedi, beni nasıl çeker."

Darağacına
Yürüren
Savaş
Ezillerinden
Mesajlar

Yoldaşları

Bağımsızlık mücadelemizin bir neferi olarak sömürgecilerin ellerine tutsak düştükten sonra onların cinayet makinası faşist mahkemeleri tarafından idam cezasına çarptırıldı. Bu ceza yargıtayca da onaylanıp bütünüyle yürürlüğe girdi. Bu duruma ötürü, sizlerden ayrılmanın önce, sizlere baş düşüne ve duygularını ve geçmişin bir değerlendirmesini sunmayı görev saydım. Bu görevi yaparken, kendimi çok müte ve gururlu hissediyorum.

Halklar, tarihleri boyunca dönemlere, çağlara uygun örgütlenmelerini, irade birliklerini kurdukları oranda varlıklarını daha iyi korumuş, gelişip güçlendirmişlerdir. Bu perspektifte halk tarihinin baktığımızda Medya ve Mervani devletlerinin kapsadığı zaman dilimini hesaplarsak; tarihinin bir örgütlenmiş tarihi olduğunu görürüz. Kuzkuzsu bir örgütlenmiş, ve esaret altında geçirilmiş uzun tarihin böyle olmasının tek nedeni Kürt halkının örgütlenmişliği değildir. Bir nedendir, ama tek başına değildir. Bunda ülkemizin dünyaya yayılmışlığı beşli olmasının yanında, zengin ekonomik kaynaklara ve önemli bir stratejik konuma sahip olması da aynı oranda bir neden olmuştur. Medya'nın doğuşundan günümüze kadar, dönemlerin en güçlü devletlerin ılgal ve istisnalar maruz kalmasında ve onların karşı çabalarının hesaplaması alanı olmasının altında, ülkemizin ılgal kibarlığı ekonomik zenginlikleri ve stratejik konumu yatmaktadır. Zira, ülkemiz, tarihin hemen hiçbir döneminde tek bir gücün elinde kalmamıştır.

Tarihimize baktığımızda bu ılgal güçlerin ülkemizi böyle kolay kolay ele geçiremediklerini, halkımızın tarihin her döneminde bu güçlere karşı, medeniyetten kopma pahasına ve en ilkel araç ve yöntemlerle de olsa, çetin direnişin sergilediğini görürüz. Bu, yakın tarihimiz kadar böyle sürmüştür. Ülkemiz egemenlikleri altında tutan güçler arasında çetin çatışmalarında veya iç didişme dönemlerinde yine direnişlerin sergilediğini görürüz. Ancak, bu direnişçi özelliğinden, halkımız bağımsızlık için tutturduğumuz kuramıya; bunun başlıca nedeni Kürt egemen güçlerinin ulusal, toplumsal çıkarlarımızı yerine, ailesel veya aşiret çıkarları peşinde olması ve bu çıkarları uğruna, ülkeyi, bu sömürgeci güçlere pervasızca peşkeş çekmeleri, kendi halkına karşı hep ihanet yolunda gitmeleri ve bu ayırtı düşüncülerini pıyonları olarak sürekli birbirleriyle savaşmalara yoluya, halkın birlik ve beraberliğinin temellerini dinamitlenmeler ve darmağadın etmeleri. Bu durum, Kürdistan'da gerçek, teslimiyet ve ihanetini yaygınlaştırılmasına neden oldu. Ve toplumun bağımsızlığı temelinde örgütleyebi-

lecek bir irade birliğinden yoksun kıldı. Eger, kurtuluşu amaçları ortaya çıkmak isteyenler oluyorsa da bu, çok dar çerçevede kaldı. Bu bu köklü ihanet ve uşaklık karşısında bir şey yapamayı sürdürdüler. Bu kanıkar tarihine ve bütün sömürgeci uygulamalara rağmen, 1940'lara kadar Kürt tarihi, Kürdistan'dan fazla bir şey kaybetmedi diyebiliriz. Ancak özellikle 1938'de son direnme noktaları da bastırılıp Kürdistan tam denetim altına alınca kapitalist sömürgecilik, toplum her yönüne başkalaşma uğratmaya ve özellikle Kürt sömürgeçliği Kürdistan'ı yayılma alanı seçerek; Kürtesi, Türk ulusunun potası içinde eritemediğini uygulamaya koyuldu.

Bu yıllar, Kürdistan tarihinin en acımasız ve koyu karanlık yılları oldu. Zira bu kez tarihten halk olarak silinme sürecine sokuldu. Bu yıllar, Kürdistan Kürdüğünden utanır olduğu, ihanet ve uşaklık yolunda yarıştığı dönem oldu.

Bu şekilde devam eden süreçte, Kürt sömürgecilerinin iltihacıların nedeni olarak ülkemizde zayıf da olsa kapitalizm gelişmiş ve bu yeni ekonomik yapı doğu olarak sosyalistlerin farklılaşmasını beraberinde getirmişti. 1960-1970'li yıllarda Türkiye'de okuyan bir kısım Kürdistanlı genç, Marksizm-Leninizm ile tanıştı. Özellikle kaçık komprador çocuğu olan ve ihanetini kucağında büyüyen bu gençlik, Kürdistan için bağımsızlıkçı bir örgütlenme ve Marksizm-Leninizm Kürdistan şartlarına indirgenerek militan bir devrimci mücadele örgütüne yelenecek ve özelliklerinden yoksundu. Zira, Kürdistan'ın bu düleme gidişini durdurup onu yeniden yasağa döndürmek bir güc ihtiyacı vardı. Bu güc, kuzkuzsu teslimiyetçi, reformist, uzlaşmacı, pasifist, küçük-burjuva teslimiyetçiler olamazdı.

Halkımız, Kürdistan'da en zayıf ve umutsuz kiptirleri daha umut bağıyla yüzüyle. Geçmiş direnişler başı çeken önderlikleri gerici sınıfsal karakterleri nedeni ile, sorun çözme temelleri zayıfladı. Bunlar, halkımız bu tür düşünce yasıma ve refahi sağlayamadı. Tutsaklığı yaygın oluşun son saatlerini yaşayan halkımızın önüne bu defa sömürgeçlerin iltihacıları temelinde ülkemizde boy atan, küçük-burjuvazinin çıkarlarını hedefleyen önderlikler çıktı. Kürt küçük-burjuvazinin mayasında yer tutan döklük, teslimiyetçi, kaypaklık, uzlaşmacılık, reformist karakteri, sildiye kadar halkımızı adına yaptığını iddia ettiği sözde önderlikler halkı çıkarları kendi çıkarlarına peşkeş çekmekten öteye gidemedi. Bu amaçla halkımızın umutlarını geçmiş feodal önderlikler gibi bir kadeh daha yerden yere aldı. Onbinlerce aydın Kürt gençine pasifizm ve teslimiyetle uzlaşmacılık zehrini sırına attı. Oysa bu, bilime ve Marksizme aklı, dinamik ve enerjili doğu potansiyeli, bağımsızlık mücadelemize kaydırılabileceği daha yıllar önce dağlarımız bağımsızlık

Aktatın AKTAŞ:

"APO'ya, Partiye, halka ve şehitlere olan inancımı hiçbir zaman yitirmedim..."

mücadelemizin müjdesini verecek halkımız. Küçük-burjuva ve feodal çıkarlarını keşiminden özdeş kılan, bin bir kılıf altına gizlemekten sakınmayan, teslimiyet, mücadelesizlik, tutsaklık ve sorumsuzluğun bayrağı olan Kürt küçük-burjuva önderlikleri, halkımızın umutlarını oymalarının yanısıra, mücadeleye kazanılabilecek onbinlerce ölü gençinin beyinli önyuvarları. Kürdistan tarihinde binlerce yıl süren katliamların bir yenisini de son yıllarda bu sözde önderlikler gerçekleştirdi. Kendi paylarına düşen tarihsel sorumluluklarını bu yolla gerçekleştirmiş oldular. Biz, düze çıkacak önder bir güc lazımdı. Ama nasıl bir güc?

Marksizm-Leninizm ile donanmış; Kürdistan toplumunu bu ideolojinin perspektifleriyle tahlil edecek; bu tahlille denk düşecek bir siyaset, ulusal kurtuluş siyasetini yaratacak; feodal ve küçük-burjuva çıkar ve anlayışları yerine ulusal çıkarları gözeterek; dünya halklarıyla ılıklı kurup, varlığı unutulmayan Kürdistan halkı ve mücadelesini tanahtak; sömürge durumuza baş sorumlulardan biri olan Kürt üşak ve han sniflarını doğru tespit edip toplum üzerinde zorla sağladıkları denetim ve etkinlikle ilgili kırarak, her türlü gerici, çapışçı kurum, kuruluş ve düşüncelerle mücadele edip onları tasfiye edecek; dost ve mütekerlikleri, düşmanlarını, bunların taktik ve stratejik akımlarını doğru tespit edecek; ve en önemlisi Kürdistan'da karşıdevrimci zorla kurucuları olan sömürgeci sömürgeci atacak ileric, devrimci örgütlerini yaratacak ve bünyesinde toplumun birlik ve beraberliğini sağlayacak bir güc; ancak bağımsız bir ülke ve modern bir Kürt ulusu yaratabilirdi. Ancak, böyle bir gücün önderlikleri demokratik, müreffeh bir ulus olarak, dünya bağımsız halkları ailele içindeki yerini alabilirdi. Kürt halkı!

İşte bu güc, "direnmece yasağı" diyen büyük önder APO önderliğinde ortaya çıkan grubun doğru siyaseti ve insanlarımızın azim, fedakarlık ve kararlılığıyla kısa sürede ülke sahında yayılıp dil budak salarak örgütlenen PKK oldu. Bu güc, Kürdistan halkının nefes borusu, beyni, kisası her şeydi.

PKK, önüne koyduğu devrim mücadelesinin ne kadar kutsal ve soylu olduğunu bildiği gibi, bu mücadelede düşmanlarını da ne kadar çok ve güçlü olduklarını bilincinde olduğundan, tavizsiz ve kararlı bir mücadele vermesi gerekiyordu.

Zira, ülkemizin yeraldığı dünyanın en önemli, hassas ve kritik bölgesi olan Ortadoğu'nun göbeğinde yer alması ve Kürdistan devriminin aynı zamanda bölge devrimlerinin anahtarı olması gerçeği gözönünde bulundurulduğunda, PKK'nın yükünün ağırlığı ve sorumluluğunun büyüklüğü kendiliğinden anlaşılabilecekti. İşte bu büyük sorumluluk, büyük mücadeleler, fedakarlık ve tavizsiz kararlılıklar da gerektirir.

Bunun bilincinde olan sömürgeci, doğudundan beri hareketimize karşı ilahı politikası güde-gelmisti. Partimize ve onun örgütleri ile insanlarına karşı savaşta, hiçbir ahlaki ve insanı kural tanımaksızın, her türlü imha yolu ve yöntemini mübah sayarak hareket etmiş, etmektedir; ve edecektir de.

Bu durum, Türk sömürgeciliğinin yegane mirası ve kültürü olan militarist askeri kültürünün tüm dokularına işlenişinin Kürdistan'daki tipik görüntüsüdür.

Böyle yüce bir davayı omuzlayan bir hareketin saflarında yer almak, her şerefli Kürdistan insanının vazgeçilmez, ertelenemez görevidir.

Arkaadışları Kürdistan halkının bir evladı olarak, büyük oranda, babamın Güney Kürdistan Kürt hareketi saflarında savaşarak daha 1965 yılında şehit düşmesi, benim devrimci hareketi saflarına katılmamda ilki bir rol oynadı. Bu doğal yurtseverlik, Kürdistan Devrimci Batı'da belirir belirmez (Mazlum DOĞAN, 1976 oratları) saflarında yerim aldım. Ancak, maddeci olanaklarımızdan ötürü, 1979 başlarına kadar, sadece okul sürecine faal devrimci yapabiliydim. Bunun dışındaki zamanımı ailem geçindirmek için çalışmak zorundaydım. 1979 yılının başından itibaren kendimi tümüyle devrimci mücadeleye adayabiliydim. Fakat, mücadelemizin yukarıda anlaşılmış büyük görevlerinin ve kaldırarak zorunda olduğu ağır yükün ve zorlukların tam bilincinde olduğum için birçok arkadaşın içinde düştüğü tutuma ben de düşüp, hayatin her alanında eksiklikleri hissettirdiğim kendi donanımım önem vermedim. Verilen görevleri şevkle ve mümkün olduğunca eksiksiz yapmaya rağmen, bir devrimci ilkin vazgeçilmez olan teorik donanımdan ve politik bilincimden yoksun kaldım sayılır. Partimin binbir zorluk ve güçlüğü yarattığı eğitsel olanakları önemsemiyor, her şey silah sanıyordum. Bunun acısını ilkin soruşturdum, daha sonra da cezaevi ve mahkemelerde fazla-ayla çektim.

İşte ben, bu eksikliklerimi 1980 yılının ilk ayında yakaladım. Bir PKK'linin direnişçi, tavizsiz kişiliğine tam anlamıyla layık olmadım ve zayıflık için düştüm. Gerçi burada Partiyi ve konumunu savundum ama, bu benim oradaki tavizsiz tutumumu değiştirmişti. Kısacası, bir devrimci için en önemli sinema merkezlerinden biri olan polis soruşturması sınavından iyi not alamadım.

Cezaevinde, eksikliklerimi gidermeye henüz koymuşken, cuntayla birlikte gelen işkenceler eğilgiye karşı uygulamalar dayattı. Artık yepeni bir döneme giriyorduk. Soruşturmadaki tam olarak sergilemeyeğimizi direnişçiliği cezave-venen faşist uygulamalara karşı sergilemiyordum. Ve öyle yaptım. 1981 Mayıs'ına kadar, her dakikasında ölüme burun buruna olarak direndim. Diğer yoldaşlarım gibi.

Cuntanın dağılması estirdiği terör paralel olarak ve daha katmerlice cezaveverinde uygulanan faşist terör ve işkence furası iyi tahlil edilmeliydi. Yani cezaveverinde uygulamak üzere önüne koyduğu program iyi hesaplanmalıydı. Bu bilimden ona karşı mücadelede de hedefini bulamaya-yağadın başarılı olamayacağı.

Diyanbaki cezaveverinde Türk sömürgeci faşistleri, kısa sürede hedefe ulaşmak istiyordu. İlk hedefleri, her şeyden önce cezaveverinde devrimci otoritenin yerine kendi otoritelerini sağlamak ve bundan sonra var olan örgütlenmemizi dağıtmaktı. Bunu yaparken, gerici zorun her türlü sömür mübah saydı. En üst düzeydeki karşı: zor yöntemleriyle örgütlen-

memizi dağıttılar. Sonra bizi teslim alıp özellikle siyasi, düşünsel olarak bizi teslim almak; bitirip mahkemelerde tiratı yapımak suretiyle Partiyi, halka ve davaya ihanet ettirerek, davayı şahısızda boğmak istiyordu düşman.

Bizler, her ne kadar cuntanın bu programını biliyorduk da, bir zindan tecrübesine sahip olmadığımızdan hemen hemen her aşamada da acemilik yaptığımızı söyleyebiliriz. Zira, bilmekte yaşamak farklı şeylerdir. Cuntanın, yukarıda da anlaşılmış programına, işkence eğilgiden dayattığı faşist uygulamalara, arkadaşlarımız birlikte karşı koyup direndim. 1981 Mayıs'ına kadar süren bu direnişimiz tüm yücelik ve görkeme rağmen, yine de büyük eksiklikmiş vardi. O da ölümdü. Yani, ölmesini bilmiyorduk. Oysa direnişimiz sürecin her dakikasında ölüme burun buruna, kucağı kucağıydık. Bu direniş sürecinden sonra toplu olarak düştüğümüz teslimiyet bemi-bonemize sömürgecilerin her türlü vaa'd, hile ve ölm tehditlerine rağmen düşmek istediği "tiran" cirkeline düşmedim. Ve hiçbir zaman, düşünsel ve ideolojik olarak düşman teslim olmadım. Bu alanda düşmanı mahkum ettim. Bunun bedelini, vahşet ortamında neler olduğunun anlatılmasına gerek yok. Yine bu dönemde elimden geldiğince arkadaşlarımı korumaya ve onlara yardımçı olmaya çaba sarf ettim.

Faşist mahkemelerin ve ihanetçi takımın, PKK'ye ve davamıza yönelik kararlarına ve saldırılarına karşı koyarak, mücadelemizin haklılığı ve doğruluğunu gururla savundum. İnsanların kendilerini hukuki olarak bile savunmadıkları söz-konusu teslimiyet ve vahşet ortamında PKK'yi ve davayı siyasi olarak savunmanın bedelini ne olacağı şer değildi. Zaten, teslimiyet, durumumuzdan duyduğumuz vicdan azabını ve utançını da o anda hafifleten bir savunmaydı. Bundan başka da bir devrimci sermayemiz yoktu.

1982 Newroz'unda Mazlum yoldaşın yakıldığı direniş meselesi, daha sonraları, Dörtlerin kendilerini diri diriyi yakması ve Hayri, Kemal, Akif ve Ali yoldaşların kanlarıyla güleştirdikleri direniş meselesi, Eylül 1983'te yangına dönüştürerek teslimiyete son verdi. Bununla, çok değerli canı pahasına, düşmanın hevesini kursağına bırakıp planlarını suya döndürdü. Bu ve bundan sonraki direnişlerde de arkadaşlarımızın yanına yeralarak direndim. Cezaveverisi boyunca, APO'ya, Partiyi, halka ve şehitlere olan bağlılık ve inancımı hiçbir zaman yitirmedim. Ve bunun bilincine vardım ki, gerektiğinde halk için, ülke için ölümüne bilimeldim.

Zira, artık ülkemizin ve halkımızın yaratacağı ve yaşatacağı bir tek şey var. Direniş! Bu sözün kutsallığını kavramak ve bundan başka bizi kurtaracak bir gücün olmadığını inanmak yeterli değildir. Direniş iman etmek gerektir. Her şeyi, yaratmıştık tüm değerleri, bu kutsal imana borçluyuz. Yaratacağımız tüm güzellikler, tüm değerler toprağı direniştir. Zindanlar, direnişlerin ne olduğunu çok iyi kavratmıştı. Ama nasıl? İşte sorulması gereken soru bu... Biz direnişin kutsallığını sevice bir teslimiyet içinde tanıdık. Teslimiyet... O onursuz, alçakça yaşayış; bizlere direnişin her nefes alıştır yürek vurduğuna hissettirdi. Kemal Abi'nin şehit düştüğü ölm orucunda iken, "Ohhi direniş ne güzel" diye söyledikleri, hala zindan duvarlarında yankılanmaktadı. Direniş bize insanlığımız, onurumuz, Kürdüğümüz, koskoca bir halk ve ülke

kazandırdı. Direniş bize bizi kazandırdı. Ölüm uykusundan silkeleyip gözlerimizi dünyanın gerçeklerini açtırdı. Direniş bize, yarın kızıştığı anda kendi kendimizden efendisi bir halk, ülke bağımsızlığı ve devrimimizi kazandıracak. Yarın, bir ipin ucunda tomurcu vermeye bir dal gibi sallanacak olan bedenim değil, direnişin kutsal meyvesi olacaktır. Toprak olacak bedenim direnişin fidanlarını yetiştirecektir.

Bana böyle soyul ve şerefli bir görev verip saflarını bana açan Partime ve bugünlere gelmede bana yardımcı olan tüm yoldaşlarıma şükran borçluyum.

Bugün Türk sömürgeçliği, devamıza katkı ve bağışladım dönü ben idam cezasına çarptırılması, halkım ve ülkem için öleceğim için bundan daha büyük bir şeref düşünmüyorum. Bu yüreğimi bir ölüm kolay kimseye nasip olmaz. Bundan dönüp ben çok şanlı ve mutluym.

İnsanın, canının, ülkesinin temellerine harp olması kadar soyul ve değerli bir görev ve davranış düşünmüyorum.

Evet, Diyarbakır zindanlarında insanlık onurunu sesi, yillarca tarihin az tanık olduğu işkence ve vahşet uygulamalarına geçit vermiyey Partii bağrını soylu ve görkemli direnişleriyle zindan burclarına dikmiş söz tutsak yoldaşları.

Nasıl ki, birlikte kaptığımız Partii bağrının mümkün olduğunca bugüne kadar yükseltip yüceltsem, idam sehpasında da dayaya ve sizlere layık olacağımı söz veriyor, sizlerin de büyük inanç, azim ve fedakarlıkları bugüne getirdiğimize mücahedezim, bundan böyle de daha azıcık sürdüreceğimize inancım ve güvenim tamdır.

Cefakar Kürt halkı

Üçbin yıllık tarihin boyunca cefakar, cefakar cefakar. Hep düşman kılı edildin. Kötüce çalışıldın. Sayısız direnişler sergiledin. Hep ihareta ugradın. Tarihin boyunca gerçek kurtuluş kuvvetlerini yatımadın. Egemen ulus snflarınca harp düş gülere tutsak ve köle durumuna getirildin. Bağımsızlığını hak ettin artı; alınmalı.

Üçbin yıllık karanlık tarihini durdurup, PKK'nin etrafında kenetlenmelisin. Kulu olsun sana: PKK-ARGK-ERNK. Bu organize gerçek kurtuluş güç ve kuvvetlerini iyi tanımalısın. Bunların değerini ve senin acından yüceltini iyi tanı, kavraya ve bağrından çıkardığın güçlerini sıcak kucağına aç. Varını yoğunu ortaya koyarak bütün olanaklarını, bu güçlerin için seferber etmelisin. Zira bu, belki de senin son umudundur. Ben senin ölüm kalım saavındır. Yeterince uğradığın iharetle ve bölünmüşlüğü sefaflarını kapat ve ıradı birliğin olan ERNK, ARGK, ye PKK öncülüğünde dök ele sarıl. İdam sehpasındaki bir evladın olarak bu, senden son dileğimdirdi.

Bu soylu kavga da bir evladın olarak ben, bugüne kadar eksiklik ve zaafımlara rağmen, üzerime düşeni gücüm, yeteneğim oranında yapmaya çalıştım. İç iharetle ve sömürgeçliğe karşı senin kurtuluş kavga yindin. Zindanlarda ve faşist mahkemelerde her türlü tehlike meydan okuyarak, senin ve kurtuluş kuvvetlerimizin adını mücahedeleli gururla savundum.

İşte, bu faaliyetlerimizle ötürü düşman beni senin kucağından alıp hazırladığı daracığına götürmeye hazırlıyor. Ama gönlün rahat olsun. İdam sehpasında da senin ve kurtuluş kuvvetlerimizin adını ve davranış hakiğliğini en gur seailme gururla haykıracağım.

Halkımın yol göstericisi, beyni, gerçek önder gücü, sosyalizmin ilkökmeçliğini teminatı, yarınların kılı şafağına müjdecisi, halkımın ve tüm ilerici insanlığın gururu, gözbebeğim PKK!

İdam sehpasına hazırladığınız şu günlerde, senin çizdiğin yolda, bana emanet ettiğin bayrağına ne derece layık olabilirdim. Bunun, uzun muhabeseleri yapmayacağı burda. Ama, sana burada seslenirken, içimdeki eziklikte sana yeterince layık olmadığımı söylüyorum. Evet! Senin tavizsiz, baştan sona direniş olan yolunda zaman zaman sendeledim, düştüm. Fakat, hiçbir zaman sana olan inanç ve bağlılığımı yitirmedim. Çizdiğin devrim yolunda sendelediğim, düştüğüm oldu. Ama, bu anlamda bile ayağa kalkıp yoluma devam etmenin çarelerini aradım. Ve her defasında da başladım. Sana, hiçbir zaman ihanet edecek kadar alçalmadım. Sana, hiçbir zaman bilerek isteyerek zarar vermedim ve yolunda ayırmadım. Hiçbir zaman senin doğruluğundan şüphelenmedim. Benden hesap sorma hakkını senden başka hiç kimseye tanımadım. Düştüğüm en acılı ve en umutsuz anlarımda bile ilham kaynağı olan seni savundum. Her şart ve koşul altında senin yolunda yürüdüğümün bir nişanesi olan idam sehpasına gidenken; senin o gurur kaynağı olan ismini, göğsüm kabarmak haykıracağım. Burada senel, en iyi şekilde temsil edeceğime söz veriyorum.

Kurtuluş kavga yın ışı, büyük önderi, ilham ve gurur kaynağımız APO

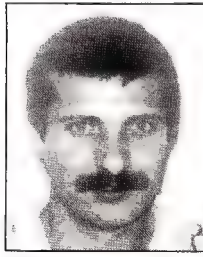
Her şeyden önce, bu günleri görmemize yaratan, eşsiz katkılardan dolayı şahım ve Kürdistan halkı sana her şeyimle birlikte şükran ve minnet borçluyuz. Senin çizdiğin yolda bugüne kadar yetek ve bilincin oranında çalıştım. Ancak, senin yaratmak istediğin Kürdistanlı tipi ve kişiliğine şahımda tam olarak somutlaştırdığımı söyleyemem. Ama, bütün canımla böyle bir kişiliği bulmak için çalıştım. Sana bağlılığımı hediyeleri olarak düşmanın bana öndüğü idam sehpasında da, daha bir şuur ve gurur bir sesle senin büyük adını haykıracağım. İdam sehpasında sana layık davranacağımına söz veriyorum.

Partim PKK ve halkımın kurtuluş kuvveti ARGK'ye!

Ülkemiz bağımsızlığa ermeden, halkımız özenlen yaşama kavuşmadan elden alını düşmesin. Yıllarca vahşi işkenceler altında inlerken, zindan duvarlarını kılın zileri nalarımızla konuşmasını öledim. Zindanlarda bunu başardık. Dağlarımızda ve ovalarımızda da başaracağız. Bunu biliyoruz. Zindandaki vahşet yılarında hep bir ahlakın patlamasını, bir kurşun vıziletilmesini gördük. Halkın da öyle. Silahıma dayamadan keza sevdiğim dayamamış bir nazlı gelin gibi sizlere teslim ediyorum. Vahşet yarınları çok karanlılığına geceleri, her, hücremin kuytu köşelerinde silahımı sohbet ettim. Uykularında, gizli gizli ona sarıldım. Silahıma ve soylu kavgamıza dayamadan aranızdan ayrılmak; silahımı sizlere emanet ediyorum. Ben, daracığına son nefesimi verirken, sizleri ancağımda ve sizlere en iyi şekilde layık olmanın başka düşünce ve davranış çirne yemeyeceğim. Sizlere söz veriyorum.

Dağlarımız! Ey kutsal dağlarımız; sen ki, halkı varoluşuğün den beri ona hak kavga oldun. Düşman halkımı istediğinden onun

isyanını kucakladın. Düşman yurduna saldırdığında ülkenin onurlu başını nöbetçisi oldun. Tarih ananın rahmine düştüğümüzde Zerdüş'tün kutsal ateslerini taşıdın başında. Tarihe gözlerimizi açarken. Newroz atesleri senin üstünde yükselerek doğuşumuzu müjdeledi, komşu halklara. Ya nasıl unuttun seni. Haşretin hiç bırakmadı ki beni. Düşman elinde en korkunç yıllarımda varlığını avuttun beni. Nasil dayanacağımı hareşetine. Sömürgeçlik, az daha seni de tutardı dünyaya. Karabulutları salmak istiyordu başına. Senin heybetinden korkuyordu düşmanı! Bak! Sana gelenler var. Civan, daha kızlar, silahına sözü, sana yemini! Onları koru en kuytu yerlerinde, en bilinmez zulalında sakla onları. Bunlar onurun dimdik başı, sana benziyor. Senden öğrenmişler, böyle dik durmayı, düşmana meydan okumayı. Sarıp sarmala onları, koparıp alıslar düşmandan haşretini çektiğin ayrı düşmandan

Arkadaşları

Düşman tarafından ölüm cezasına çarptırılan bir Kürdistanlı devrimci için ölüm kendini dayattığı zaman; dağda, şehide, ovada olduğu gibi zindanda da ölüm sehpasına çıktığında tereddütsüz bir biçimde ölüme kucaklaşılabilmelidir.

İşte ben de, yüzerli bula Kürdistanlı yurtsever devrimcilerden biri olarak idam "cezasına" çarptırılmış. Bu vesileyle Partime, halkıma ve yoldaşımla bağlılığımı birkaç sözle dile getirmek istiyorum.

PKK öncülüğünde gelişen ulusal kurtuluş mücahedelesine katıldığım andan itibaren düşündüğüm tek şey, Partii düşünce ve kişiliğine layık olmaydım. Partinin bana verdiği her görevi gücüm oranında titizlikle yerine getirmeydi. Hiçbir zaman sorumluluk ve görevden kaçmadım. Partinin yaratmış olduğu değer, araç ve gereçlere karşı saygımı korumak için elmden geldiği kadarıyla özen gösterdim. Hiçbir zaman Partiyeye ve halka karşı suç işleme veya ihanet etme gibi duygu ve tavırlı olmadım. Partii içindeki bozguncu unsurlara karşı uyanık ve duyarlı olmak için elimden geldiği kadarıyla çalıştım. Üstüme olan görev ve saygım hiçbir zaman saramadı.

Üzülerle belirtmek istediğim ve bilmeniz gereken bir husus var. Yakalandığım gün 8 Şubat 1983'tü. Düşmanın ılele yaralı olarak seni düştüm. İlk iki-çün konuşma olanağı yoktu. Kaybettığım kan ve yaraya müdahale etmem, düşmanın psikolojik savaş, özellikle "sizi ıhbarlayın halkınız, kurtuluşunuz haldes sizi yine o halk teslim etti bize." Olduğu direnme ve azim gücümü yitiriyordum. Çözümlem tam olması da yine oldu. 7 gün 7 gece, teslimiyet mi, yoksa Partiyeye bağlı kalma mı? Ancak Partiyeye ve halka olan inancımı yitirmedim. Demem, olan oldu. Önemli olan bundan sonra birbirimize güven-

ovaları

Tüm ilerici insanlık! Bugüne kadar milyonlarca çok direnerek milyonlara evladını yitiren, canını oluk oluk aktıracak; sesini sana duyurmak isteyen mazlum halkımın bugün yükselen gur sesine kulak vermiyalın. Senin gibi kendiliğ de özgür ve müreffeh olmak için verdiğ mücahedele omuz vermiyalın. Zira bu senin ilerici ve insan olmanın bir gereğidir. Olusturduğunuz ailenin bir ferdii olmak isteyen halkıma layık olduğun yer vermeli ve bugüne kadar halkımın sömürge durumundan azılayan yüreğini ve vicdanını rahatlatmamız. Destegiğin halkımın kurtuluş kuvvetlerinden esirgememe-

- Zafer halkımızın ve insanlık onurunun olacağı!
- Kahrolsun emperyalizm ve sömürgeçlik!
- Yaşasın bağımsızlık ve proleter enternasyonalizm!
- Yaşasın PKK-ERNK-ARGK!
- Yaşasın APO!
- Yaşasın halk savagımı!

Alaattin Aktaş/23.4.1987

Sadrettin AYDINLIK

"Sizleri ayrıırken, Partiyeye devrim şehitlerine, tutuklu kadro ve önderlerime söz veriyorum. Ölümü küçümseyerek göğüsleyeceğim."

me ve ne olursa olsun Partiyeye ve halka ihanet etmememdir. O gündün ta cezavene ve mahkemeye dek, gücüm oranında Partii propagandasını taraftarlar arasında yapar, moral vererek nasil ifade verecekleri konusunda gücüm oranında destek ve yardım verdim. Ancak, devrimci yaşamında en nefret ettiğim ve ikilemeye düştüğüm ilk birinci hafta; yakalanma günümü. Bunu özellikle kahredici tarzda, benimle toprağa gömecekleri bilimsizlik. En kötü şey, ölümün gerektirdiği zaman ölümün korkmadım. Ama bunun karşılığı ve çaresi canımı verme dışında, hiçbir devrimci yol ve yöntem olmaz.

Kadro arkadaşlarımız

Bilindiği gibi ülkemiz Kürdistan tarih boyunca yabancı güçlerin legal, istila ve sömürgeçlik harekellerine uğramış, her türden gelişim, parçalanmış, dağılmış ve yok edilmiş istemmiş. Bu olumsuz gidişat 1970'lerde PKK'nin çıkış yamasıyla durdurulmuştur. Tek kelimeyle başaşağısı göçü tarihimize ters çevirmiş, çağdaş düşünceler ışığında ulusal kurtuluş savagımını başlatmış, geliştirilmiş ve zafere ulaştırarak olanı da Partimiz PKK omuz ve olacaktır.

Böyle gelişmenin kaydedilmesi, önemli ve anlamlı olduğu kadarıyla, zor ve pectindi. Bu zor ve pectin koşulları aşmış ve aşacak olan Partii kadrolarıdır. Partii kadrolarına her zamankinden daha fazla ihtiyacı duyulmaktadır. Toplumsali yamızın gerektirdiği, devrimizmin zorlukları gözönüne getirildiğinde, kadroların devrimin başından bağımsızlık ve sonsuza dek devrimdeki rolü, önemli ve belirleyici önemi daha anlaşılır.

Bizim ve halkımızın gözbebeği olan Partimizli korumak ve geliştirmek, gerektirdiği ölüme kucaklaşmak bournumuzun borcudur. Milli bilinçle büyük bir azim ve coşkuyla, gece-gündüz demeden, usanmadan, bıkmadan Partii çizimizi korumak, her türden saldırıya karşı uyanık olmak tekliktir; halkımız siyasi birliği olan ERNK ve halkımızın askeri gücü olan ARGK'yi, Partimizin siyasi çizgisi doğrultusunda yine vermek, her PKK'linin bournunu borcudur. Kendim, bu düşüncede olduğuma söz vererek, diğer yoldaşımlara olan inancım

lisiniz. İnsanlık değerleri ve onurun korunması kavgasında, dayavı götürüleceğim daracığına insanlık onuru ve değerlerinin gur sesi olacağımı dair size söz veriyorum.

Kardeş Türk halkı! Kürdistan halkının olduğu kadar senin de amansız düşmanlarından olan egemen güçlerin karşı, kardeşğin olan Kür halkına karşı kıskırtmasına izin vermemelisin. Senin de kurtuluşunun bağlı bulunduğ; halkımın bağımsızlık mücadelesinde ortak düşmana karşı Kür halkına destek olmalısın. Şunu hiçbir zaman unutma ki, Kürdistan halkı özgür, ülkesi bağımsız olmadan, sen özgür olabilirsin ne de vicdanın rahat edebilirsin.

tamdır. Düşmana esir düşmüş Partii kadroları, geçmiş mücadele tarihimizin ispatladığı gibi, halk ve Partii için en ufak bir çıkarcı veya kişisel kaygıya düşmeden, son anına dek karşıdaşıldı düşmana, Partii için, Partii düşünce ve Partinin direnişli çizgisine karşı koyarak onu yenmeyi bildiler. Ve bu uğurda yaşamlarına son vererek ölmüşlerdir. İşte bu insanları direniş ve ölmüşlerimeli, beyinlerimizde algılandıkça ilham ve güç kaynağıdır. Önemli olan bu güç ve cesareti Partii bilinçli göstermek. Sizlerden ayrıırken, Partiyeye, devrim şehitlerine, tutuklu kadro ve önderlerime söz veriyorum. Ölümü küçümseyerek göğüsleyeceğim. Varlığım ve geleceğimiz PKK'dir. Onun için bir can vermek, gurur verici olduğu gibi bir içti. Sizlere biliciler arkadaşları ve devrimci sefaflarını suna, sonuza dek gömlümek isterim..

Yurtsever Partii sempatiyanları ve halkıma

Emperyalizme, sömürgeçliğe ve yerli gericiğe karşı ulusal ve sınıfsal kurtuluş mücahedelesine veren, onurlu ve şerefli çağdaş ulusal halkı gibi halkımız da bu özgür ailenin bir üyesi olma savagını veriyor. Bunun, öncü yaratıcısı PKK'dir. Her halkı gibi, halkımız da biribir fedakarlıkla ve acı sonucu yarattığı değerlere sahip çıkarak, değerlere dök ele sarılarak yaşatacağına inancım ve güvenim sonsuzdur. Diyebiliriz ki, halk tarihimizde en değerli olan değerlerimiz, değerimiz örgütümüzdür. PKK'dir, ARGK ve ERNK'dir. Geçmişteki örgütümüzü yerini çağdaş koşullara göre bir örgütülüğe bırakmıştı. Yolumuz belli, varacağımız hedef belli, birleşeceğimiz dostlar belli. Karanlık hiçbir şey kalmamıştır. Bizle düşen görev, çizilen yolu yürümek ve gösterilen hedefe varmaktır. Ve ancak kurtuluşumuzun yolu da buradadır. Yoksa biryere ve ailevi çıkarları düşüncü kurtuluşu orada aramak, bizi çıkmasa sokar.

Yurtseverlik, her koşul altında halkına ve toprağına olan bağlılığı gösterip, bunlara kasteden düşmana karşı savagıdır. O

Devamı 23. sayfa

PARTİ YAŞAMI - PARTİ MÜCADELESİ

GEÇEN SAYIDAN DEVAM

Bir gerilla olarak ağır yük kaldırması, herkesin ağzındaydı. Dillerden düşmüyordu. PKK gerillaları için yük taşıamak önemlidir. Hem de çok... Bilinir. Küçük Mazlum işte yaşına göre çok ağır yük alabiliyordu. Yaşına göre çok güçlüydü çünkü. Bedenine hızla geliyordu. MG-3 silahını mermi dolu çantasıyla birlikte taşıyordu. Kendi Kalaşnikofu ve raxtı da üstünde. Toplam 40 kiloya yakın yanıl! Hem de koşar adım, adeta koşarak. 13 yaşında taptaze bir insan bul!

«Mazlum yoldaş sen silahımı götür, ben de MG-3 çantasını aşağı kampa indiririm.»

«Hayır olmaz. Ben niye MG-3'ü kaldırmayacağım? Beni Küçük mü görüyorsunuz? Beni gerillayım?»

Yanılış anları diye yoldaş: «O'nu kırkım istemedi. Hem doğru değil miydi? O da kendisi gibi gerillaydı. Yaşı kendilerinin küçüktü ama, Küçük gerilla da nöbete düzenli olarak her zaman tek veya çift olarak çıkıyordu mu? Bütün bunları muhakeme eden yönetici gerilla MG-3 çantasını vermeye karar verdi. İstemeye istemeye de olsa! MG-3'ü ise düşürdü de kırılır diye vermeye hiç niyetli değildi.

«Al sen çantasını indir ben silahı. Otur mu?»

«Niye silahı da vermiyorsun? Kıracaksın mı zannediyorsun?»

Bocalayan gerilla, «Yok. Silahı da ben götürüyüm» diyerek geçirtmeye çalıştı. Ancak Küçük Mazlum, bir fırsatına getirip MG-3'ü de, çantasını da kaparak hızla aşağıya doğru aktı. Koşuyordu adeta. Kendi silahı da üstünde. Diğer gerilla, sarı yamaça hak şimdi düşecek diye arkasından endişeye bakiyordu. O günden sonra Küçük Mazlum sık sık bütün bu ağırlığı, kampın 200 metre yüksekliğindeki, normal insanların bile zar-zor gidebildiği dik ve yamaçına gayeret rahatlıkla çıkartıyordu. Bu işi tek başına yapamayan 20 ile 30 yaşları arasındaki diğer bazı gerillaları, çoğu zaman hemen küçük gerillayı yardımcı çağırıyorlardı. O da sevinç ve gururdan ırıyırı göğsünü daha da kabartarak hemen koşuyordu.

Kampa yeni bir dönem başlamıştı. 1988'in Kasım'ında, kamp yeni değişmişti. Yaşam civil civildi. Sayı oldukça kabarmıştı. Yeni yeni gerillalar geliyordu. Genç, körpe, bıyıklı-bıyiksız, yaşlı, orta yaşlı! Artık sonbahar da iltidarı vavaş vavaş kısa terkedyordu. Pamuk gibi bembeyaz kar yamaçları da tutmaya başlamıştı bile. Çalmalar son derece yoğundu. Hummalı bir şekilde siyasal ve askeri eğitimler veriliyordu. Birçok şeyler biçimlendiriliyordu. Kişilikler, düşünceler, anlayışlar! 1988 Atılımı için büyük hazırlanıyordu. İstisna vardı, doğrudan uzak, Küçük Mazlum da bu dönemde daha bir büyüdü. Yeşil palamut, oğnar ağaçlarıya yoldaş! vahşi doğaya, kaygan yamaçlar, volkanik kayalarla büyüdü. Dağ keçileriyle, keçiliklerle, tuzluklarla, tırsırlarla, mendiklerle, beyaz karlar, sert rüzgarlar, yağmurlar, dolular, şimşekler, bulutlar, renler, yıldızlarla, karanlık geceler, ayı

Vaadetilmiş intikam çocuğu ya da Zağroslar'da bir ceylan

sesleri, kurt saldırıları, dondurucu nöbetler, daracık cadılar, öfkeler, acılar, cezalar, tepkiler, sert tartışmalarla büyüdü. Kitaplar, defterler, kalemler, resimler, şifirler, silahlar, bombalar, patlayıcılar, savaş taktikleri, içtimalar, askeri selamlar, gazeteler, ödevler, dersler fotoğraflarla büyüdü; öğlençe geceleri, yoldaş sofraları, çay sohbetleri, gülüşmeler, mutluluklar, türküler, sevgiler, öğütler, saygılar, sevinçler, duygular, Cimsitler, İsmetler, Ferikler, Leylalar, Zekiler, Ferhanlar, Dararlar, Şoreşler ve Rüstemlerle büyüdü. O işsiz vadide; dün-yadan uzak!

«Bakin, eğer asacasanız yazayım, yoksa...»

«Yoksa ne, yazmayacak mısın Mazlum yoldaş?»

«Eh biraz dyle, asmayacaksınız neye yazayım?»

«Otur mu öyle? Beğenilir ve karar verilirte asılır.»

«Ama ben biliyorum ki, beğenilecek. Siz de biliyorsunuz ki ben güzel yazayım.»

Tartışmaları bir gazete yazısı üzerine idi. Kampa, «Bir parça özgür vatan için: ERİŞ» isminde haftalık bir duvar gazetesi çıkarılıyordu. Bütün savasçılar ERİŞ'e yazı yazmaya adeta yarışıyorlardı. Küçük Mazlum bu konuda en önde gelendi. Gazetede en fazla yazısı çok! O'nunkiydi. Bazen çifte çifte! Yazı yazmaya hiç zorluk çekmiyordu. Her sayı için gece geç saatlere kadar kalarak yazılarını özenle hazırlıyordu. Daha sonra gazetele asılı duvar yazılarının önünden geçen, onları tekrar okuyor ve için için seviniyor, için için gururlanıyordu. Tatlı bir tebessüm yüzünü sarmalıyor ve aynı anda gözcüculu da çevredekilerle rahatlıkla bakıyordu, anlamı anlamı! Bir defasında oturuşu yarım saat içerisinde iki tane gülmüş yazı çıkardı. Her saat yoğunlaşmış haldeydi çünkü. Bazen yazılarına kimseye hayal vermeden gliziden kendisi gazetyeye asıyordu. Öyle ya yazıları güzeldi ve kimse buna karşı çıkmazdı. Zaten öyle de oluyordu. En kısa yazdığı bir şifir ileri kadrolar tarafından bile beğenilmiş ve anlamlı bulunmuştu. Çünkü bu şifir kendisi önünde, yurtsaverliğinin, Partisine bağlılığının, a-macının, kaleminden, rüyasının bembeyaz kağıda dökmüşlüğüydü. Bütün dünyasıyla Küçük Mazlum'un fotoğrafları:

Bayrağı benim Yüce bayrağı Kızıl bayrağı

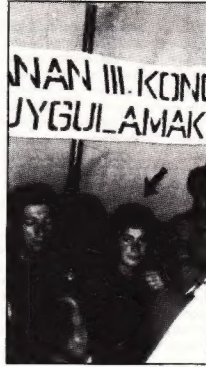
Rengini şehitlerinin kanından aldın
Sen binlerce yıllık tarihten geldin
Yıldızın aydınlık geleceğimdirdi.

Şiir, yüklü anlamlarla dolu misralarla üç kita halinde devam ediyordu.

On tane kadar defteri vardı. Bir o kadar da kalemi. Bütün cepleri bunlarla dolu oluyordu. Derleste, savas ve yaşamla ilgili her şeyi soruyor, araştırıyor ve öğrenmeye çalışıyordu. Ve öğreniyordu. Eğitimlerin verdiği ödevleri en önde yapıyorlardı. Bir defasında yaptığı bir ödev eğitim gerilla tarafından

Küçük Mazlum dağlarda tıpkı bir ceylan gibiydi. Kara kışlı, kara gözü ve masumane bakışlı güzel bir ceylan! Henüz tam büyümemiş, yaşama yeni bakan bir taze ceylan!

Yüz işleme çarparlarını dizlerine kadar çekip sıkıca bağlar, yeşil şifirini uzun sürede özenle beline oturtur, raxtı sıkıca şifirini üstüne bağlar ve kırmızı şarjörünü Kalaşnikofuna eline alarak dağlara çıkarırdı. Ve dağların zirvelerinde, en sarp yerlerde, karlar içinde, ağaçlıklarda, kanyonlarda bir ceylan gibi koşardı. Koşar, koşar, koşar. Ta ki bir ceylan gibi yolunucuya kadar. Herkes dağlarda bu kadar rahat, bu kadar şen, bu kadar içten, bu kadar sad, bu kadar sade, ve iri kara kara gözleri, sempatik yüzüyle bu taze ceylanı derinden bir hayranlıkla seyrederek ve oldukça etkilenirdi. Gıpta ile, «kıskaçlıkla» seyredilen, bakmaya kıyamadığını, doymadığını Küçük ceylan doğayla tamamen bütünleşmişti. İnsan ve insanı Küçük Mazlum bu demekti. İşte O, yaşamı bu üç olguda görmüştü. Doğa, insan ve savas! Henüz doğayı yeni tanıyan, henüz insanı yeni tanıyan 13 yaşındaki bir savas, savas ne diye hazırlanıyordu? Ne diye savasa bu kadar tutkundu? Ne diye ölümüne nişanlı, gerillaya bu kadar aşıkı? Önünde daha yaşaması gereken bir onlarca yıl yok muydu? Daha çocukluğu yaşamasa, daha gençliği ve iltiharıyla yaşamasa gerekliydi miydi? Peki öyleyse işi avcının peşinde olduğu bir ceylan olmuştugunda. Avcıdan kurtulmak için «rahat» ovalara inmek miydi? Hem niye bu kadar çekim, bu kadar sevdalı, bu kadar korkusuz olundu ki! İnsan maskeli vahşi, barut avcısı üstüne ısrarla cekindi! Bütün bunların cevabı bir tek kelimeliydi: Yaşamı! Kürdistan denen tut-sak topraklarda bir tek yol vardır: Direnişte yaşamı yaratmak! Asir-

larca yıllık utancı miras olarak devralan bahtı kara Kürdistan insanının, kırkarak halindeki Kürt çocuklarının «kaderiydi» bu. Makus talihin, o bedbath tarihinin yerini insanca yaşama terketsmesi için bunlar yapıyordu. Hem Küçük Mazlum yanlış değildi ki; Bulgar Mitkalar, Viet-Kong çocukları da O'nun gibi tarihin küçük kahramanları değiller miydi?

Küçük Mazlum yaşamın zenginliği içinde gerçek yaşama kolu koluma böyle yetiliyordu. Değişik değişik olaylarla karşılaşıyor, değişik değişik tecrübeler ediniyordu. Parti ruhuna yabancı olum-suz kişilikleri, yarın ihanet edecekleri adeta önceden biliyordu. Sanki bir altıncı his, baki bir önsaydışı his! Daha sonra ihanet eden böylesi iki tip vardı. Küçük Mazlum bunları hiç sevmedi. Her gün kavgalı, düşüğüldü. Ve bunlara karşı kendine göre soylu bir müdahale yürüttü.

«Bak A... sana iki defteren birini bize ver diyorum. Sana iki tane askeri defter birden olmaz. Bak ver diyorum. Sonra sen bilirsın.»

Böyle yazdığı bir notu ders esnasındayken, gizlice sözcükünü unsura vermişti. Ne yapmıştı disiplin gereği böyle bir tehdit açıktan yapamazdı ya! Nottan sonra da o tipin peşini bırakmadı. Üstüne üstüne gitti. Çok öfkeleniyordu. Çok nefret ediyordu ondan. Sözcükünü yanlış tip ise birkaç yaş büyük olmasına rağmen Küçük Mazlum'dan basbayağı korkuyor ve yöneticilerin arkasına sığınmak istiyordu. Nitekim kısa sürede askeri defteri O'na verdi.

S... denen ve daha sonra 9 devrimcinin şehadetiyle sonuçlanan Şemdinli-Benevok olayının ihanetçisi olan diğer alçakla mücadelede daha şiddetliydi. Her an kanlı-bıçaklı onunla. Tamamen iki düşman; iki ezeli düşman! Bu nedenden ötür ki, ikisi sürekli kavgaya halindeydi. Tarihin olcağıydı. Sanki Mazlum daha sonra olcağı o an bir bir görüyordu. Sanki Mazlum çok daha sonra gelecek olan Benevok 25 Mayıs 1988'ci çok daha önce yaşamış ve şimdi S...'a karşı özel ezeli ve ebedi soylu bir insan kınılye yaklaşıyordu. Ama gerçek neydi? S... Küçük Mazlum'u biraz gözde kestirmiş olacaktı ki, yine ondaki soylu insan cehverini iyice görme olacaktı ki, kendi hayranlığını O'na yoneltiyordu. Ama Küçük Mazlum buna asla boyun eğecek ve papuç bırakacak biride değildi. Aksine S...'ın üstüne üstüne gitti ve onun bir yavaşına ona karşılık verdi. Öyle ki, S... düşmanlığına çok noktaya getirdi. Bir gün kardayken bir bahane yaratarak Küçük Mazlum'a dödüştü. Ve vas-

ça büyük olmasına, daha iri cüssesine güvenerek Küçük Mazlum'un üstüne çıktı. Ellerini boğazına götürdü. Ve sıkıyaya bağladı. Tehlike karşısında Küçük Mazlum'un elleri köşede duran kırmızı şarjörünü Kalaşnikofuna uzandı. Mekanizmasıyla uğraşmaya başladı ve mermiyi ağzına verdi. Boğuşma başladı. Tam bu esnada diğer gerillalar gürültüye koşmuşlardı. Bu manzaryı görünce irkildiler. İkisini ayırdılar.

Küçük Mazlum öylesine yaman bir kişilikti. Yirtici, parçalayıcı, işbirlicil! Hakkindi söke söke alan kişilirdi. Boyunegmeci! adeta hiç yanına bile uğramamış! O'nun; idretici ve cesurdu. Gözleri korkuyu görmüyordu bir türlü. Eleştirilerin çekimeden yapan korkusuz bir eleştiriydi. O bir PKK kişiliğiydi.

Üst düzeydeki yöneticilere bile gerekli görüldüğünde eleştirilene yapılmaktan çekinmiyordu. Haklı bildiği şeyi almakta sonuna kadar hiçbir geri adım atmadan dretir, adeta zorla alırdı. Bu nedenden ki, bir çanta yüzünden üç gün eleştirili gelmişti, üç gün sorun yapıtı.

«Niye yoldaş, o çantayı önce ben istemişim ve bana da çok lazım. Yarın ülkeye gideceğim. Ama buna rağmen, siz benden sonra isteyen diğer arkadaşları verindin. Hayır olmaz, mutlaka cantamı isterim. Buntar kimsenin malı değil ki, hepsi Partinin malıdır. Ve diğer arkadaşlar, ben de Partidenim.»

Bir yanlış yüzünden çıkmış olsa bu olay, her ne kadar basit bir şeyse de aslında bir kişiliğin iç ucuunu ele vermektedir. Haksızlığı kabul etmeyen ve boyun eğmeyen, atak, girişken bir kişilik.

Bir gün başka bir gerillayla birlikte sabah derveyesine çıktılar. Daha yolda iki Küçük Mazlum'un gözleri aniden açıldı. Bir keklik görmüştü. Vurmak istiyordu. Ancak yanındaki çoklu komutanın haberi olmadıydı için buna izin vermedi. Yanlış görmüştü çünkü. Aralarında tartışma çıktı. Ve yoldaş nasil olduysa bilmeden ona tepki gösterdi. İşte o zaman kıyamet koptu. Nasil yapıldı bu? İnsan yoldaşına böyle davranır mıydı? Partisinden öğrendiği yoldaşlık iliskileri hiç böyle bir şeyi kabul eder miydi? İnsan hatı da yapabilir. Ama yoldaşdır. Bu hatayı uygun bir şekilde eleştirir ve sorunu çözer. Ama şimdi yanındaki arkadaş! O'na ne yapıyordu. Bütün bu düşüncelerle Küçük Mazlum adeta allak buluk oldu. Son derece cehaletlenmişti. Yerinde durmuyordu. Ama kendisi de bir disiplinlisiz yapıpamıyadı. Yoldaşlık ilişkilerine ters hareket etmemeliydi. Bu nedenden kampa tekrar dönüle kadar zorbala sabretti. Ve görüşlerini tamamlayıp tekrar kampa döndüklerinde hemen kağıdı kalemi eline alarak birkaç dakikada kampa yönetimine bir dilekçe yazdı. Korkunc öfkeli, ruh hal ve alınganlılığı yazıya yansımıştı. Kargacık burgacık bir yazıya!

Kamp yönetimine, «Bakin size bir olayı anlatayım »diyor, olayı anlatıyor ve soruyordu:

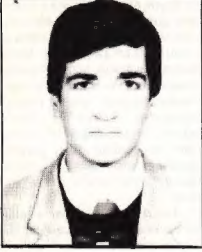
«Ben cahş mıyım ha cahş mıyım, deyin. Bunu öğrenmek istiyorum. İnsan yoldaşına böyle yapar mı? İnsan cehaşlara böyle yapar.»

Dilekçenin sonuna ise: «Ben bu sorudan çözümlenmi istiyorum. O kadar» diye yazmıştı. Aslında bununla dilekçesinin sona erdiğini belirtmek istiyordu. Ve devrimci salamlar yazması da unutmuyordu.

KOZLUK DİRENİŞÇİLERİMİZİ ANIYORUZ

12 Temmuz 1988'de Ahmet GÖRÜNÜ, Metin ERGİN, M. Sami EREN, Cemal TEPE, Ali TAN, Kasım KOCABAŞ ve Murat yoldaşlar Kozluk'ta şehit düştüler

Metin ERGİN (Hamit)

1968 yılında Siirt'tin Batman ilçesinde doğdu. Batman'da TPAO'da işçilik yaparak geçimini sağlarken bir ailenin çocuğu olarak büyüdü. Yaşamı yoksulluklar içerisinde geçti. İçinde yaşadığı bu yoksulluk ve ailesinin işçi kökenli olup yurtsaver düşünceler taşıması **Metin ERGİN** (Hamit) yoldaşın devrimci mücadeleye tanışmasını doğrudan etkiledi. Dolayısıyla Hamit yoldaşta proletar kişilik erken gelişti. Bu devrimci kişilik özellikleri, daha sonra katıldığı Parti mücadelesine uyum göstermekte, kolektif çalışma tarzına ulaşmakta ve yoldaşlarıyla kaynaşmakta kendisine büyük avantaj sağlıyacaktı.

Metin yoldaş, daha 9 yaşındayken, Parti saflarına katılmış ağabeyi vasıtasıyla ulusal kurtuluş mücadelemize sempati duydu. Bu sempatisini daha sonra, Partimize bilinci bir ilişkili dönüştürerek, Bu dönemde çok yoğun olarak okudu; öğrencilerini çevresine aktardı ve sürekli tartışmalar açarak sonuçlar çıkarmak istedi. Bu yönlü çöşluku çaba içerisinde gerek kendisini geleceğin devrimciliğine hazırladı. Yaşı ilerledikçe, kişiliği de devrimciliğe doğru olgunlaştı. Okuduğu okul öğrencileri arasında bu mücadelecilik özellikleri nedeniyle öne çıktı. Öğrenci-çocuk arasında örgütme ve propaganda çalışmalarında bulundu.

Metin yoldaş, sömürgecilik ve sömürüye kin duyma temeline küçük yaşlardan itibaren kişiliğini yığdı; devrimci bir kişiliğe ulaşmanın çabası içerisinde gerek kendisini ulusal kurtuluş mücadelemizin saflarına yetiştirdi. Başsızlığın hasaretiyle erkenden tanıştığını için, Türk sömürgeciliğine karşı kinini her gün daha da artırarak bildi. Yoldaşlar arası bir sohbette, bu kinini şu şekilde dile getiriyordu.

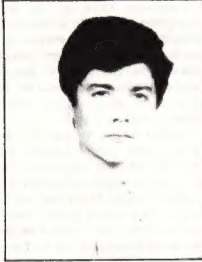
"Kürdistan gerçekliğini ve Kürdistan'daki sömürgecilik kavradıkça; her an patlamaya hazır bir bomba olmalıyız."

Metin yoldaşın bir ağabeyinin (Osman ERGİN) 4 seneden beri sömürgeci zindanlarda tutulmuş olmasının ve diğer ağabeyinin de (Ahmet ERGİN) 1986 yılında Doğan Dağı'nda şehit düşmesi, ailesinin sömürgecilerin baskısına daha yoğun olarak maruz kalmasına iyi açtı. Bu durum, Metin yoldaş daha güçlü bir mücadeleciliğe teşvik etti. Çoğu zaman ailesinin tüm fertleri tutuklanarak çeşitli işkencelerden geçirilirdi.

Metin yoldaş da yaşamında 3 kez sömürgeci tarafından tutulandı. İkinci, daha 12 yaşından itibaren (1980'de) tutuldu. İkincisi, 1985'te Ali Özansoy adlı alfağın ihaneti sonucu; üçüncüsü ise, sömürgecilerin Batman'da kendisine ve diğer yurtsaverlere karşı gerçekleştirdikleri bir komploda

babasıyla birlikte yakalandı. Ancak her üç tutukluluk sürecinde de düşmanın tüm dayatmalarına rağmen bilgi vermemek hep direndi. Düşman O'nu konuşturmak için birçok vaatlerde bulundu, amacına ulaşmayınca da tehditlerle çözmeye çalıştı, fakat istediği sonucu alamadı. Çünkü Metin yoldaş, bu dayatmalar karşısında direngen kişiliğini ve politik uyanıklığını konuşturarak sömürgecilerin oyunlarını boşa çıkarıyordu.

Metin yoldaşın değerli yaşamının 3 yılı sömürgeci zindanlarda geçti. Bu süreçteki zindan direnççiliğinde güçlü bir militan olarak yer aldı. Daha sonra 1987 yılının sonundan itibaren Garzan eyaletinde silahlı direniş mücadelesine katıldı. 1988 Temmuz'un sömürgeci Türk ordusu birlikleriyle Kozluk'ta çıkan bir çatışmada 6 yoldaşla birlikte kahramanca direnerek ölümsüzlük mertebesine ulaştı.

Sami EREN (Ekrem)

Sami yoldaş, Siirt'in Kurtalan ilçesinde doğdu. Babasının Batman'da işçi olarak çalışması nedeniyle ailesiyle birlikte Batman'a yerleşti. İlk, orta ve lise öğrenimini Batman'da tamamladı. Okul yıllarında, PKK'nin geliştirdiği ulusal kurtuluş mücadelesine sempati duydu. Lise öğreniminden sonra yüksek öğrenim için Elazığ'a gitti. Bu yıllardaki ulusal kurtuluş mücadelesi ile ilişkili sempatisi katıldığı düzeyinde oldu.

Elazığ'da devrimci öğrencilerle olan ilişkisinden ötürü, faşistlerin saldırısına uğradı. Okuluna bir süre ara verdi. Daha sonra tekrar okula devam etti; ancak faşistlerin saldırıları öğrenimini tamamlamasına olanak vermedi. Bunun üzerine Batman'a dönerek yüksek okulun elektrik bölümüne kaydını yaptırdı. Bu dönemde ulusal kurtuluş mücadelemize sempatisini daha da geliştirdi. Okul okumaktan çok, öğrenci-çocuk ilişkisi ulusal kurtuluşun propagandasını yaptı. Ulusal özellikleri ve yoğun çabalarından ötürü, öğrenci-çocuk arasında seçilen bir sima konumuna yükseldi.

Sami yoldaş, yürüttüğü ulusal kurtuluş çalışmaları önemli sonuçlara ulaştı. Güçlü devrimci özellikleri, O'nu başşaryı gitmesinde rol oynadı. Bu nedenle tüm enerjisini, bilincini ve yeteneklerini devrimci mücadelelerin hizmetine sundu. Sömürgecilerin, öğrenci-çocuk ilişkisiyle ulusal kurtuluşu karşı mücadeleye etti. Ulusal gerçeklikten uzaklaşarak kemalist eğilime karşı devrimci-yurtsaver mücadeleyi esas aldı. Bu doğru devrimci anlayışın diğer Kürdistanlı öğrencilere de taşıdı ve onları sömürgecilik karşı bu temelde örgütlemeye çalıştı.

Sami yoldaş, öğrenci-çocuk a-

rasındaki devrimci çalışmalarını kendisi için yeterli görmedi. Bu nedenle, bölgede faaliyet yürüten Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu (ARGK) gerillaları ile görüşüp, silahlı mücadeleye katılma isteğini dile getirdi. Bu isteği 6 Temmuz 1988 günü gerçekleştirdi. Ancak 5 gün sonra, Kürdistanlı kurtuluşu götürüceğine kesin inandığı silahlı mücadeleye henüz doymadın 12 Temmuz 1988 günü gerçekleşen Kozluk direnişinde şehit düşerek ölümsüzlük kervanına katıldı.

Cemal TEPE (Haki)

Devrimci fedakarlığın ve direnişçi-atılan ruhun seçkin temsilcisi Cemal yoldaş, Elazığ'ın Karakoçan ilçesinde doğdu.

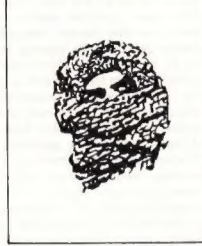
Cemal yoldaş, lise öğrenimini gördüğü yıllarda ulusal kurtuluş mücadelemize sempati duyarak Partimize sempatisi katıldığı düzeyinde ilişkili geliştirdi. 1980 sonrasında yüksek öğrenimini tamamlamak için Türkiye metropollerine gitti.

Kürdistan'da silahlı direniş mücadelesinin 1984'ten sonra daha güçlü temellerde gelişme kaydedmesi, Cemal yoldaşı derinden etkiledi. Mücadelemizin bu derin etkisi O'nu köklü bir karara ulaştırıyordu. Kürdistan'daki gerilla mücadelesine katılmak için girişimlerde

Devamı 23. sayfa

BAYRAKLI ŞEHİTLERİMİZ ÖLÜMSÜZDÜR

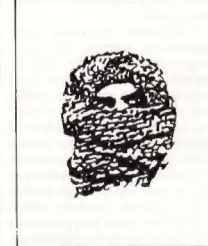
Mayıs 1988'de Derik-Bayraklı'da M. Emin ASLAN yoldaşın komutasındaki direnişte şehit düşen Mahmut TEKİN, Uğur ÇELİK, Ali Rıza ve Tahir KURT yoldaşlara ilişkin henüz elimize geçen anı yazılarını yayınlıyoruz.

Mahmut TEKİN: Aslen Savur'un Xezabememo köyünden olan ailesi daha sonra Batmana göç eder. Mahmut yoldaş 1967'de Batman'da doğar. Ancak maddi durumları iyi olmadığı için çok genç yaşta zorunlu olarak çalışma hayatına başlar. Daha sonra 80'den itibaren Lübnan sahasına çalışmaya gider. Partiyi ilişkisi bu alanda olur. Alanda faaliyet yürüten arkadaşlarla tanışır ve Partiyeye sempati duymaya başlar. 84'te başlayan bu ilişki, 86'da kesin katılma dönüşür. 87 yazında kadar Mahsum Korkmaz Akademisi'nde Parti eğitiminden geçer. Mahmut yoldaş da birçok yoldaş gibi ill. Kongrenin çözümüne derinden payını alır. Bir grupla birlikte sonbahar aylarında Mardin bölgesine giden Mahmut yoldaş, Savur biriminde görevlendirilir. Belli bir süre bu alanda faaliyet yürüttükten sonra gittiği Nusaybin alanında grubuyla birlikte 1 Nisan Bagok'ta direnişine katılır. Çatışmada çok usta bir savaşçılık ve atılganlık sergiler. En büyük özelliklerinden bazıları da, dürüstlük, fedakarlık ve zorluklara aldırış etmemesidir. Ülkede pratiğinde devrimci yaşamı çok kısa geçen Mahmut yoldaş da 6 yoldaşla birlikte Derik-Bayraklı köyündeki direnişte şehit oldu.

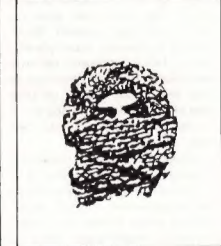
Ali RIZA: Ali Rıza yoldaş, Güney Kürdistan'dan mücadelemize katılmış. Büyük bir yurtsaverlik özünü sahip olan bu yoldaşımız, Güney Kürdistanlı olmasına rağmen birçok Güney Kürdistanlı yoldaş gibi, PKK'nin Kuzey Kürdistan'da açmış olduğu bağimsızlık bayrağı altında parça farkı gözetmeksizin savaşmaya karar verir. Parti eğitiminden geçen Ali Rıza yoldaş, dışarda da çok hizmet ve görevlerde bulunur. 87'nin sonbaharında bir grup yoldaşıyla Mardin bölgesine geçer. Bayraklı'da şehit düşene kadar birçok eylemde ve başta Bagok Direnişi olmak üzere birçok çatışmaya katılır ve üstün başarılar kaydederek Ali Rıza yoldaş, aynı zamanda mü-

cadelenin her alanında yetenekli bir yapıya sahipti. Çok canlı, pratik, her görevde koşan, zorluklara dayanıklı ve üstün devrimci ahlakıyla seçkin bir militan ve savaşçısıydı. Bayraklı direnişinde de sonuna kadar çatışarak, şehit düşme pahasına birçok yoldaşın düşman çemberinden kurtulmasında büyük rol oynar.

Uğur ÇELİK: Uğur yoldaş, aslen Gercüşlül olup Batman'da ikamet eden bir aileye mensuptu. Batman'da 1969 yılında doğmuştu. Öğrenimini orta ikiden ter eder. Ailesi orta hallidir. Medeni Çelik isiminde bir ağabeyi Diyarbakır zindanında uzun süreden beri Parti davasında yatmaktadır. Uğur yoldaş Partiyeye bağları kopmuş da, nereden, yakalanmaması için bir süre için İstanbul'a ağabeyinin yanına gider ve denizcilik dükkanında yarımcı olur. 4-5 yıl kaldıktan sonra gerilla mücadelemizin etkisiyle yeniden ülkeye dönüp savaşla katılmak ister. Her ne kadar belli bir süre bu ilişkiyi yaşayamasa da sonunda arkadaşları şehit Şemsun SAROHA'la birlikte Mardin bölgesinde arkadaşları bulup, saflara katılırlar. Henüz genç olmasına rağmen çok kısa bir sürede büyük gelişmeler kaydederek ve aldığı Parti eğitimine, politik yönü de gelişir. Çok canlı, fedakar ve dayanıklı olan Uğur yoldaş, büyük bir halk kahramanı ve savaşçısıydı. Korku nedir bilmezdi ve gözünü kırpmadan düşmanın üzerine giderdi. Taşdığı Biki silahlıya düşmana amansızca saldırırdı. Her eylem ve çatışmada büyük ustalıkla sergilemek yoldaşların tehlikeli atılmalarına imkan sağlardı. Bahar'ı (Gercüş köyü, Diyar arkadaş şehit düşüşü) çatışmasında düşman çemberi-

nin yarılıp 20 arkadaşının kurtulmasında rolü büyük oldu. Bagok Direnişinde sırt cantası olarak mermi almasına rağmen geride kalan yaralı ve savunmadaki arkadaşları sonuna kadar savundu ve geri çekilmelerini sağladı. Uğur yoldaşın Bayraklı'da erken şehit düşmesi, Parti ve mücadelemiz açısından büyük bir kayıp oldu.

Tahir KURT: Tahir yoldaş, orta halli bir yurtsaver ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Yakın akrabalarının şehit Şehabettin KURT ve halen mücadele saflarında bulunan amca oğullarının yakın etkisiyle daha küçük yaşlarda Partiyeye tanışır. Ancak Küçük ve çocuk yaşta olması O'nun daha erkenden saflara katılmasına engelleydi. Sürrekli gelişen sempatisi sonucu daha 14-15 yaşlardayken Parti saflarına katıldı. 87 yazında saflara katılana kadar, bazen köylü olan Zorava'da (Günebakan-Nusaybin), bazen de büyük ağabeylerinin yanına İstanbul'a gider. Mücadeleye sadece kendisi katılmakla kalmaz, ardından Bagok'ta şehit düşen, kendisinden birkaç yaş büyük abisi **Mahmut KURT**'u saflara katar. Tahir yoldaş çok genç olmasına rağmen büyük bir inançla saflara katılmıştı. Azimli bir yapıda olduğunu çaşı yaşamında bir bir sergiliyordu. Canlı, fedakar, cesur olmanın timsalıydı. Birliğin moral kaynağı ve iyi bir ahlak şahıydı. Tahir yoldaş, günden güne gelişme kaydeden yoldaşlardandı. Bir eğitim dersinde aldığı Parti bilincine de giderek ideal devrimci bir militan konumuna ulaşıyordu. Çok genç yaşta Bayraklı Direnişinde şehit düşmesi, büyük bir kayıp olmuştu. Çünkü geleceğin güçlü komutan özelliklerine sahipti.

—Bayraklı Direniş Şehitlerimiz Ölümsüzdür. Anılarımız mücadelemize yaşatacağız!

Mücadele Arkadaşları
16.5.1989

Gelecek 10 yılın zaferi...

Baştarah 22. sayfa
İşanlar, biraz kendilerini zorla-
yanlar, destan da yazar, her şeyde
muktedir olurlar. Parti içinde
köle, köylü ve aydın kaypak
anlayışına, yaşamayana, burda-
kai çalışmalarının %1'ini 2 yı-
la sığdırmayı, kendini kandır-
mayanlar; Partinin askeri ve
siyasi çizgisi üzerinde derinleş-
tirdiklerini, getirilene nail gel-
mişleğini ortaya koyarlar. Bu-
nun örgütsel ve pratik temeli
sağlamlaştırılabilir. İşte, 1966,
87, 88 yılları boyunca yapılan çö-
zümler ve geliştirilen onlar-
ca eğitim devrelerinden iyi yarar-
lanırsanız; her şeyi çoktan değiştire-
bileceğiniz hazır hale gelecektir. Do-
layısıyla, çoktan Partinin silahlı
savaşını bugünkü düzeyin çok
çok üstünde olaabilecektir. Ama bu
tutumn sahipleri, bunu mu yap-
lır? Hayır! Onlar Partiyi bir
dönemin darboğazında tutan,
eğitmeyen, örgütlemeyen, değeri-
leri değerdendirler. Mücadelenin
hizmetine sunmayan bir pratğin
sahibi olurlar.

**Avrupa'dakiler bunlardan fark-
lı mıydı? Hayır! Bunlar daha
da alçakça bir tutum içindeydi-
ler. Bunlar kendilerini Avrupa'ya
talip gösterip orada bekliyorlar,
"ne zaman Partinin çarkını döndere-
nen elleri duracak!" diye ondan
sonra da sözümlüne yasayacakları-
dı. Biz bunları da görüldük. Zaten
birçok anlayışın bilerek veya bil-
meyerek beklentisi şu: "Taş çatışsa
ki ay daha dayanırlar, hele biraz
daha bekleyelim!" Bazılarının ö-
mürleri böyle beklentilerle geçti.
"Parti çarkı dursun, Parti Önderliği
güç ve takattan kesilsin, bize kur-
tuluş yolu açılın!" beklentisi için-
deydi. Gelişmenin, militanlaş-
manın ve önderleşmenin en önemli
nedenlerinden birisi de, bu beklentiler.
Partinin yenilişini ve Parti Önderliğinin
çalışmaz duruma gelmesini bekliyorlar!
Bu adamlar yoldaş olamaz! Bunlar ancak
zor dönmeleri kaçınıcı planlayış-
lılardır ve haki olarak, o dönem-
lerde uyanık kadrolar varsa hemen
bunları tepelerine bindirirlerdi ve
bindirmeleri de gerekirdi! Tarih
baktığımızda da böylesinin çok
olduğunu görüyoruz. Bunlar ha-**

reketin sorumlusu, önderidir; fakat
bir şey oldu mu da bölünme-
ye, kaçmaya teşebbüs eden-
lerdir. Biz bunları çokça gördük.
Kaldı ki biz bunlardan yoldaşlık
bekliyorduk ve işbölümü yapılmı-
şydı. Çok rahatlıkla yürütebi-
lecekleri görevler vardı, ama onlar
gerçek bilip işlemleri ugras-
lardı. Güçlerini doğru yolda kul-
lanmazlar, yıllarca olurdu yava-
dır; fakat iki saat onurlu bir iş
yapmaya yatkındır. Biz bunları gör-
dük. Bunları bu cabalarına yöne-
li ne yapacaktık? Onlar bu işin
doğrusu böyledir deyip, tut-
mus oldukları yolda yürüyor-
lardı.

Başta da olduğu gibi, tek de
olsak, böylesine umdukları ya-
şamı şansı verilemeyecektir ve bu
hep böyle olmaktadır. Bu düşünce
ve yaşamın kof bir beklentiden
ibaret olduğunu gösterdik. Nite-
kim, gelişmeler bunun böyle ol-
duğunu gösteriyor. Yaşama doğ-
ru yaklaşıp; hele devrimci bir
örgüt içinde isnen, onun kutsal
değerlerindeki değerlerine dürüst
yaklaşıp! Bunun dışında yollara
sapmayıp! Çok söylediklerimiz bir
söz vardır; yanılmayı, yanılma-
yı, Kendinizi düşürmeyin ve
dürüst olun! Bundan başka ne
söyleyebiliriz? Bu hesaplardan
vazgeçin dedik. Hiç olmazsa so-
müt sorumluluk düşünmediniz-
di, bu birseyel hesaplarımdan
vazgeçin, Mertçe, yığıtçe, göv-
görevlere talipsiniz gelin, göv-
görevleri paylaşınız. Bilirsiniz, bu tu-
tum sahiplerine yönelik değeri-
lendirmelerde, bitmez-tükenez
tekararlarcasına cabalar vardır.
Bütün bu cabalara rağmen, daha
sonra kendi sınırları bazıları
şöyle - bazıları böyle, bazıları da
iyi yolda kalmayışa çalışırlar. Biz
aslında hepsinin daha o duruma-
lara düşmeden, yığıtçe dönemin
görevlerine hazır yoldaşlar olma-
ları için elden geleni sonuna
kadar yaptık. İyi kulanmadılar
suç tamamen onlarındır. Üzülmeyi-
nizi, pişman olmaları ve dönmeli
kesinlikle saygı değer değil-
dir.

Bildiğiniz gibi, yurtdışında
sergilenen bütün düşkünlüklerde da-
yanarak yaşamaları sürdürün-

lerin koluğunu ve sonuçsuzlu-
ğunu gösterdik. Yine, dağa el-
lerini tek bir eğitim, örgütleme,
geliştirme, yarma ve doğru yü-
rütmeyle buluşturmayan anlayış
da işlemez kıldı. Geriye kalan,
tam olmasa da, bildirilince o PKK
açılımını, PKK'nin kendini tekrar
yenilemesi, dost-düşmana ka-
nıtlamaya başlaması ve böylece
PKK tarihinin en önemli bir evre-
sini, başarı diyebileceğimiz bir
biçimde kazanmasını oldu.

Bilirsiniz; '88 yılının sonunda
Partiyi içten düzelttirmen, yenile-
menin büyük cabalarından olduğu
bir dönemde yine içte, alelacele
karar verilmiş büyük bir provokas-
yon, Partinin iç sorunlarının da ağır
olduğu bir dönemde, düşman tara-
fından "bitireceğiz" diye sayatıldı.
Bugün karış o kadar somut ki; Av-
rupa'da, ülke içinde, zindanda ve
bu sahada gözükürce yürütü-
lüyor. Sözümlüne bu yıl da PKK'nin
"defteri dölülecektir!" Aslında
Parti buna karşı hazırlıklıdır. Bu
temelde yıllardır özü iyi işlenen Par-
ti, tedbirini iyi geliştirmiş, bunun al-
tından kalkabilecek durumdadır.
Ama bu dışta düşmandan yava-
nıyacak bir müdahaleyi. Döne-
me denk gelmeyin, militanlardaki
bilinen yaklaşımlardan ötürü, em-
peryalizm tarafından yakalanma-
nın bu döneme denk gelmesi, a-
mansız kayıplara neden olurken,
en kötüde de tekrar Partinin kud-
retini, emperyalizm tarafından yakalanma-
nın bu döneme denk gelmesi, a-
mansız kayıplara neden olurken,
en kötüde de tekrar Partinin kud-
retini, emperyalizm tarafından yakalanma-
nın bu döneme denk gelmesi, a-
mansız kayıplara neden olurken,

her türlü kompo grupların akin akin
gönderilmesi sözkonusu oldu. Bunlar
hep bu yılın karışıklığını, düşman
tarafından gösterilen acele cabala-
rının boşa çıkarılmasının bir ifade-
sidir. Gerçekten en son bakıyoruz
ki, başta Parti Önderliğine yönelik
her türlü kompo girişimleri sonu-
na kadar dönmüşler! Bir devlete
yaklaşmamacak bir biçimde, kompo
örgütünün daha ciddi olması gere-
kirken, bunu bile geride bırakarak,
çok ucuca cabalarla, gerçeklerimizi
hiç de göz önüne getirmeyen bir
tutuma her zaman gerilerin tavrı
olan komploculuğu sergilediler.

Eğer uyanık davranırsanız bun-
lar kendilerini ele vermektен kurtar-
amayacakları bir durumdadırlar.
Biz bunları da yaşadık.

DEVAM EDECEK

Türkiye Dışişleri Bakanı'nın Suriye gezisinde gündem değişmedi...

Devamı 5. sayfa
masını engelleyemedi. PKK Lübnan
alanında olsun, diğer olana-
ları kullanmadı olsun kendi öz
gücüne dayanmaktadır.

Faşist Türkiye devletin bu dö-
nemde Suriye üzerine daha fazla
ağırık vermeye başlaması, CIA
raporunda belirtilenlere de denk
düşüyor. Botan alanına yönelik
olarak, geniş çaplı bir operasyona
hazırlanan Türk ösmürgeçleri, u-
lusal kurtuluş hareketimizin di-
kaynakları da kurutmak ve ülke
ile olan bağlantıyı kesmek için
cabalarını yoğunlaştırıyor.

Basına da yansıyan CIA rapo-
runda, esas olarak PKK'nin di-
stek ve kaynakları, maddi
kaynakların kesilmesi iste-
niyor. Ülke içerisinde askeri
yöntemlerle başarılı olmayan fa-
şist rejim, saldırılarını Ortadoğu'da
Avrupa'ya kadar genişletip
alana yayarak, ulusal kurtuluş mü-
cadelemizin beslediği di-
kaynakları kurutmak, böylece hare-
ketimize yeni güçlerin akışını engelle-
mek istiyor. CIA raporunda ve daha
sonra Türk güvenlik yetkililerinin
başında konuşan demeclerinde, bu
konu üzerinde durulmuş ve Kürdistan
ulusal kurtuluş mücadelesine
karşı sonuç alınması için PKK'nin
bu kaynaklarına yönelmenin gere-
ği diye belirtilmiştir.

Bunun için Avrupa emperyalist
hükümetleri harekete geçirilirken,

OKUYUCUYA

Gazetemizin basıldığı Almanya'da baskı tekniğinin
de meydana gelen değişikliklerden dolayı, gazetemizin
elimizde olmayan nedenlerle iki parça halinde çıkmaya
başladı. Yeni bir düzenlemeye gidene kadar gazete-
mizin iki parça halinde çıkacağını duyuruyor.

SERXWEBÜN

Sizlerden ayrılırken...

Baştarah 20. sayfa

halde, düşmanın her türden kirlil-
melerini boşa çıkarıp geçmişteki
bölünmüşlüğü, parçalanmışlığı bir
yana bırakıp, halkımızın siyasi
birliği olan ERNK'de birleşip
her şeyimizi zorla gasbedip, zorla ko-
parmak isteyen düşmanımızın her
türden çabaları, parçayıp atmak
için ARGA saflarında savaşmalı!
Bu savaş, bizim en mutlu geleceğimize
varoluşumuzdur. Direnişimizdir.

Ben de, bu savanış bir ferdal-
 olarak halkım için, düşmanın idman
sahnesine çıktığım anda dahil,
düşmana karşı başınım dik olaca-
ğımı simdiden size söz veriyorum.

Yüce Komünist ve Önderimiz APO'yal

Senin, o bitmek ve tükenmek
nedir bilmeyen, çoksu, azım, bilinc,
fedakarlığın ve eşsiz komünist kişili-
ğin, halkımız ve Partimiz üzerinde
güçlü maddi ve manevi bir otorite-
dir. Marksizm-Leninizmde olan prole-
tarya düşüncesi, Kürdistan ko-
şullarında yaratılması ve onun
maddi gücüne dönüştürülmesin-
deki yeriniz, belirgin olup; halkımız
ve tüm Partili insanlarımız sizi ve
özelliklerinizi sayı ve gururle ya-
satacağın inancını sonsuzdur.
Öncülüğünüzde yaratılan ulusal

Ortadoğu'ya yönelik diplomatik
seferberlik de yeniden başladı.
Suriye ile yapılan son görüşme
böylesi bir ortamda gündeme ge-
ldi. Böylece, ulusal kurtuluş mü-
cadelemizin yarandığı önemli
kaynaklarından biri olan Lübnan-
Filitin şahasından çalışmaları en-
gellenerek, bu alanda yeni güçlerin
gelişmesi ve savasça aktarılması ile taze
güc kazanması önlenmek isteniy-
yor. Böylece mücadelemizin di-
kaynakları kurutulmak ve hareket
içerde, dıştan tecrit edilmiş olarak
boğulmak isteniyor.

Faşist Türk ösmürgeçleri bu
amacılarına ulaşabilirler mi? Şu
veya bu alanda kendi açılarından
kısımlı bazı çıkarlar sağlayabilirler.
Ama, Alman İşçileri Birliği'nin son
raporunda da açıkladığı gerçe-
ğe, her zaman yasayacaktır. FAC
İşçileri Birliği, "Tutuklamalara
rağmen, PKK'nin güç kaybet-
meyip, sürekli geliştiğini" yazdı.
Bu bakımdan, hangi alanda olursa
olsun PKK'ye yönelik saldırıları
Partimiz kendi gelişmesi ve gü-
çlenmesinin bir gerekçe haline
getirip, tüm saldırıları boşa çıkar-
acak. Kürdistan zemininde kök
salan mücadelemizi, birtakım
budama hareketleri ile kurutmak
mümkün değildir. Bu tür budama
hareketleri ancak ve ancak yeni
filizlerin boy vermesi ve asıl kökünü
güçlenmesine yol açabilecektir.

Kozluk direnişçileri...

Baştarah 22. sayfa

bulundu. Bu girişimlerinden sonuç
alarak, 1988 Mart'ında Mardin aları-
nında gerilla mücadelesine katıldı.
Cemal yoldaş, gerilla mücade-
lesine katıldıktan sonra Partide
yazmış ve raporunda, hayatının en
mutlu ve en şereflili yaşamına kavuş-
tuğunu belirtiyor. Çokşulu ya-
şamı, atılan ruhu ve güçlü kavra-
ma yeteneği ile kısa sürede gerilla
yaşamına uyum sağladı. Yoldaşlık
ilişkilerinde ve doğayla bütünleş-
mede güçlü bir pratik sergiledi.
Mücadele yaşamının her alanında
büyük özveriyle yaklaşıp, tüm yete-
nelerini mücadelesinin hizmetine
sunan Cemal yoldaş, Partide üleş-
tirdiği gerilla günlüğünün bir bô-
lümünde sunları dile getirmiştir.

"...Evet, devrimci militanların
her adımı, her saati ve her dakikası
bir anlam; her anı bir tecrübe
içeriyordu. Devrimci yaşamı her
gün daha da öğrenip bilince çıkara-
rak tecrübe sahibi oluyorduk.
Doğaya ve dağdaki yaşama adapte
olmada bağışkılık kazanmayı her
kimde geliştirişiyorduk. Dağdaki
yaşamımız her gün daha fazla
anlam kazanıyordu."

Cemal yoldaş devrimci savaşa
büyük bir sorumlulukla yakla-
şıyordu. Mücadeleye katıldığı dö-
nemde devrimci savaşa ilişkin dü-
şünceleri şöyle dile getirdi:

"Artık Halk Ordumuzun resmi
bir askeri olduğumu hissederek,
ulusumun ve halkımın bağımsızlığı
için devrimci özellikleri kişiliğimde
toplama için kendi kendime söz
verdim."

Cemal yoldaş, Partide ve halkta
verdiği söz, devrimci pratğin her
alanında yerine getirmeye göster-
diği yoğun cabayla yoldaşları ara-
sında örnek oldu.

Cemal yoldaş, Mahsum Korkmaz
Akademisi'nde, Bagd Dineş
Şehitleri Eğitim Devresinde 45
günlük askeri ve siyasi eğitim
gördü. Önemli bir eğitim sür-
cünde önemli sonuçlara ulaşıp, Ge-
terdiği başarı nedeniyle, içinde yer
aldığı eğitim devresinin yöneti-
minde görevlendirildi.

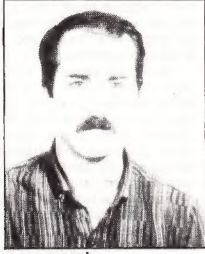
Eğitilimi tamamlayan Cemal
yoldaş, bir grup yoldaşla birlikte,
sıcak savaş alanı Kuzey-Bat Kürdis-
tan'a yöneli. Garzan bölgesinde
görevlendirilmişti. Bu alanda yaz

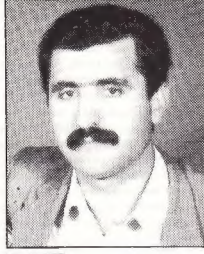
VİETNAMLAŞAN KÜRDİSTAN'DA YAŞIYORLAR

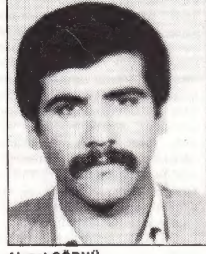
Salih KANDAL

Veli TEYHANI

Hasan ER

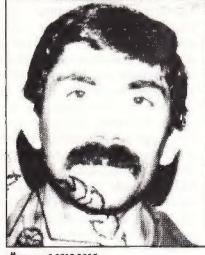
Ahmet GÖRÜNÜ

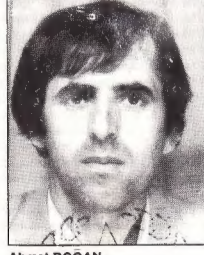
Yahap ÇOLAK

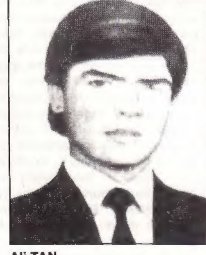
Çiçek SELCAN

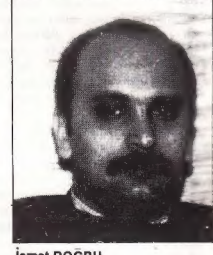
Ömer AKKAYA

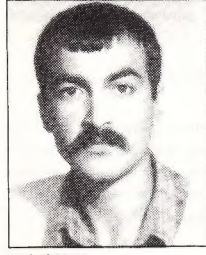
Ahmet DOĞAN

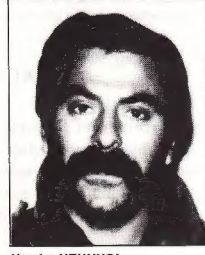
Ali TAN

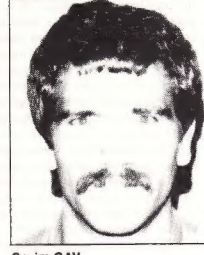
İsmet DOĞRU

Emin SARIK

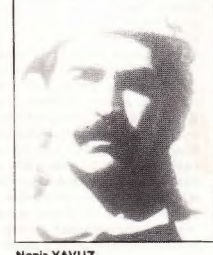
Haydar UZUNYOL

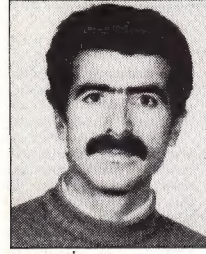
Sayim CAV

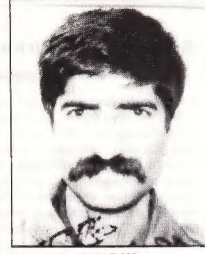
Kasım KOCABAŞ

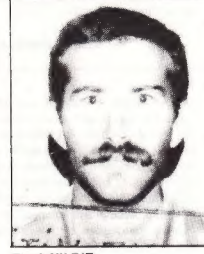
Nezir YAVUZ

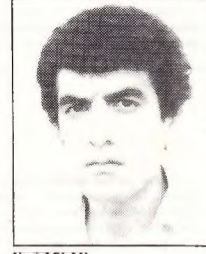
Mustafa BİLMEN

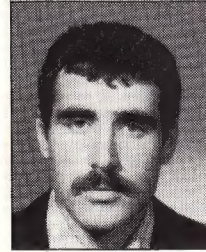
Gıyasettin ÇIKARAY

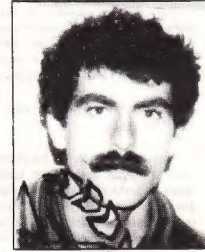
Faruk YILDIZ

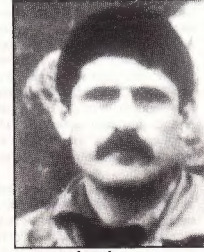
Nuri ASLAN

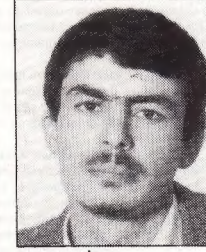
Veysi BADEM

Hıdır Ali MERSİN

Hüseyin ÇİFTÇİ

Ali Ekber BİDAV

Gazi ERKAN
Zeki KALABAŞ
Mehmet REŞATYEL
Ramazan İMRET
Abdullah ALTAŞ
Nezir YETKİN
Harun ARAS
Cemal TEPE
Metin ERGİN
M. Sami EREN
Murat
Sıddık BİLGİN
Zeki
Cemil
Reşit BULUT
Mehmet AYIŞ
Mehmet OKTAY
Tekin SEVİM
Eyüp SEVGAT
Hasan KÜŞ
Hayrettin ERTÜRK
Rifat
Türkan DERİN
Haydar İŞİK
Yusuf KÜŞ
Şükrü MAN
Selahattin AKTAS
Ahmet MARANGOZ
Bozan OKTAY
Halil
Abdulmecit YILMAZ
Ağit KÜLTÜR
Kazım SÜRGEÇ
Cemil TUNÇ
Bedri
Ali
Vedat ALATAŞ
Haydar DÜNDAR
İbrahim DURMAZ
İbrahim MUTLU
Hasan İKE
Hamit DOYMAK
Özcan HAMİDDAĞ
Ahmet GELİK
Yaşar KAHRAMAN

"Yoldaşlarımız ölüme gitmiyorlar; aksine onlar, dayatılan ölüme karşı en onurlu, bağımsız ve özgür yaşamı, ve halk olarak yeniden doğuşu yaratmaya gidiyorlar."

(PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN)